

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

SISAKET RAJABHAT UNIVERSITY JOURNAL

ปีที่ 18 ฉบับที่ 3

กันยายน - ธันวาคม 2567

VOL.18 NO.3 SEPTEMBER - DECEMBER 2024

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Sisaket Rajabhat University

น้อมนำคุณธรรม น้อมนำศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ISSN : 1906-0327 (PRINT)

ISSN : 3027-6063 (ONLINE)

วารสารได้รับการประเมินคุณภาพให้อยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 2

[HTTPS://SO05.TCI-THAIJO.ORG/INDEX.PHP/SSKRUIJOURNAL/INDEX](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sskrujournal/index)

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Sisaket Rajabhat University Journal

วัตถุประสงค์

เพื่อกระตุ้นให้เกิดการวิจัย ศึกษา พัฒนาองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความก้าวหน้าทางวิชาการสาขาวิชาต่าง ๆ

ขอบเขตงาน

เป็นวารสารที่ครอบคลุมสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจและการจัดการ ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กำหนดการที่ตีพิมพ์

ตีพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เดือนเมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม - เดือนสิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - เดือนธันวาคม

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารเป็นทัศนะ ลิขสิทธิ์เฉพาะ และความรับผิดชอบของผู้เขียนเจ้าของผลงาน

หน่วยงาน

สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา (5 ธันวาคม 2550)

319 ถนนไทยพันทา ตำบลโพธิ์ อำเภอมือเืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ 33000

โทร. 0 4561 7982

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานุกาพแสนยาว

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ศรีกระจำ

รองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.พิมล วิเศษสังข์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐา อินธิชิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ บุษบงก์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ

รองศาสตราจารย์จำเริญ อุ้นแก้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพียรพูล กมลจิตรประภา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิกันต์ คูวัฒนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ โพนแก้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรธิดา ประสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพล ศิริเวชพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยฉัตร ทองแพง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพบูลย์ สุทธิ

นายกฤตภาส สีหะวงศ์
นางสาวศิริภัทรา คำมะรักษ์
นางสาวสกุลรัตน์ ประเสริฐสังข์

ผู้เชี่ยวชาญประเมินบทความ (Peer Reviews)

1. สาขาครุศาสตร์ / ศึกษาศาสตร์ / จิตวิทยา

1.1 ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
1.2 ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎ์	นักวิชาการอิสระ
1.3 รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ชาญ ณ ลำปาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
1.4 รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาออินทร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
1.5 รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
1.6 รองศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
1.7 รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทจักร	มหาวิทยาลัยนครพนม
1.8 รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ ประเสริฐสังข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
1.9 รองศาสตราจารย์ ดร.อาฟีฟ ลาเต๊ะ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
1.10 รองศาสตราจารย์ ดร.ศยามน อินสอาด	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
1.11 รองศาสตราจารย์ ดร.เขมณัฏฐ์ มิ่งศิริธรรม	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
1.12 รองศาสตราจารย์ ดร.สรัญญา เชื้อทอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
1.13 รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม	มหาวิทยาลัยศิลปากร
1.14 รองศาสตราจารย์ชานนท์ ไชยทองดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.15 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทพญ. สุวดี เอื้ออริยโชติ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
1.16 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
1.17 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดินดา ดวงวิไล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
1.18 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนคิด มะเสนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
1.19 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ศักดิ์ปกรณกานต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
1.20 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
1.21 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปนตนาถ์ เกียรประภากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
1.22 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย สุขจิตต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
1.23 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐมาภรณ์ พิมพ์ทอง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
1.24 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาณนรงค์ วิเศษสัตย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
1.25 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขอบฟ้า จันทร์เจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
1.26 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	มหาวิทยาลัยนครพนม
1.27 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปกรณชัย สุพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.28 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรธิดา ประสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.29 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรดี ไชยกาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.30 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพบูลย์ สุทธิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.31 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ถาวรินทร์ รักษาบำรุง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
1.32 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จริยา สายรัตน์อินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.33 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญา สายหมี	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.34 ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรระ โสฬสพรหม	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.35 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จริยา สายรัตน์อินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.36 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริกัลยา สุขชี	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.37 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดริณภพ เพียรจัด	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

1.38 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทร สายรัตน์อินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.39 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ สีนถาวร	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
1.40 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มหาชาติ อินทโชติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
1.41 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัศมีถัส สุตีศา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
1.42 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภะ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
1.43 อาจารย์ ดร.เอกเทศ แสงลับ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
1.44 อาจารย์ ดร.ธนวัฒน์ บุตรทองทิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
1.45 อาจารย์ ดร.ปริญา ปรีพุด	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

2. สาขาเศรษฐศาสตร์ / บริหารธุรกิจและการจัดการ

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.จุรีพร จันทรพาณิชย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2.2 รองศาสตราจารย์ ดร.วีระกิตต์ เสาร่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2.3 รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสุนันท์ ประเสริฐสังข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
2.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานวิน สงเคราะห์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
2.6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชญา แวนแก้ว	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
2.7 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติธร ภูริภักดี	มหาวิทยาลัยศิลปากร
2.8 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรณัฐ ไคนุ่นภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
2.9 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหสา พลนิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2.10 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยฉัตร ทองแพง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2.11 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทธร ทวีจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2.12 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณิศา ศรีบุญเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2.13 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพล ศิริเวชพันธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2.14 อาจารย์ ดร.สาลิณี ทิพย์เพ็ง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
2.15 อาจารย์ ดร.อุษณีย์ วัชรไพศาลกุล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2.16 อาจารย์ ดร.จุฑามาศ บุญรัมย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

3. สาขาวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

3.1 รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน พรหมโสภา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
3.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ศานติ ภักดีคำ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3.3 รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย คงเพ็ชรธรรม	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
3.4 รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3.5 รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก่นานาม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3.6 รองศาสตราจารย์ ดร.เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
3.7 รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ไม้เจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3.8 รองศาสตราจารย์ วิไลลักษณ์ พรหมเสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
3.9 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีรบรรต สมนึก	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
3.10 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวดี ทะไกรราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
3.11 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรา ปราชญ์เวทย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
3.12 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ คำนันท	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
3.13 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ จันทรหมื่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
3.14 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ วงศ์จินดา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

3.15 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธมาภรณ์ พุมพิง

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

3.16 อาจารย์ ดร.ปณทัต กัลยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

3.17 อาจารย์ ดร.ศุภรัตน์ วัลกานนท์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

3.18 อาจารย์ ดร.ศิวธิดา ภูมิวรรณ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

ทุกบทความได้รับการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

วารสารนี้ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย

(Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) โดยอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 2

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ฉบับนี้เป็นปีที่ 18 ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม 2567 ซึ่งเป็นฉบับที่หนึ่งของปี บทความในวารสารฉบับนี้เป็นบทความวิจัยทางด้าน ครุศาสตร์ ศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความทุกเรื่อง ได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลายสถาบันการศึกษา กอง บรรณาธิการขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความไว้วางใจในการส่งบทความลงตีพิมพ์เผยแพร่ใน วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและ ภายนอก ที่ให้ข้อเสนอแนะเพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ของแต่ละบทความ

กองบรรณาธิการวารสารมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการและคุณภาพของวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัย และเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ นักวิชาการ นักวิจัย และผู้อ่านทุกท่าน หากท่านมี บทความวิชาการ บทความวิจัยที่ต้องการเผยแพร่ เพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคม ท่านสามารถส่งมาให้กอง บรรณาธิการเพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความจากวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ทั้งในเชิงวิชาการและวิชาชีพ หากผู้เขียนหรือผู้อ่านท่านใดมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อวารสารฯ ทางกองบรรณาธิการยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ศรีกระจำง
บรรณาธิการ

สารบัญ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1	
วราพัชร ชาลีกุลและคณะ	1
ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2	
รุจิรา วันนา และคณะ	16
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5	
กฤษตะวัน สำสาลี และคณะ	31
การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	
จิราพร ลวดทอง	45
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ	
กานต์ธิดา จูมสิมมา และคณะ	59
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5	
เกียรติศักดิ์ วงษ์ชัย และคณะ	73
การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
จินดา ไตรเวชและจาวีรธรรม ปานประเสริฐ	88
การประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษาของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
จาวีรธรรม ปานประเสริฐและจินดา ไตรเวช	100
การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์	
ธัญเทพ สิทธิเสื่อและศศิพิมพ์ สายกระสุน	114
การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	
ศรีสุตา จันทร	132

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
เขต 1

The Relationship between Good Governance Administration and
School Effectiveness under Ubonratchathani Primary Educational
Service Area Office 1

วราพัชร ชาลีกุล¹, ไพวุฒิ ลังกา², ไพวัลย์ โคตรตะ³*

Warapad Cheleegul¹ Phaiwut Lungka², Paiwan Kotta³,

^{1,2,3} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
^{1,2,3} Educational Administration, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat
University

*Corresponding email: warapad.cg65@ubru.ac.th

Received: 7 October 2024; Revised: 19 December 2024; Accepted: 19 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน ครูผู้สอน จำนวน 294 คน รวม 327 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับสูง

คำสำคัญ : การบริหารงาน, ธรรมาภิบาล, ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the good governance level of school governance. 2) to study the effectiveness level of school and 3) to study the relationship between Good Governance Administration and School Effectiveness under Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 1. The research sample included 33 school administrators and 297 teachers, a total of 327 participants using a stratified random sampling and simple random sampling. The research tool is a 5-level rating scale questionnaire with reliability of .96. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, and Pearson product moment correlation coefficient.

The research findings were as follows: 1) The good governance level of school governance under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 1, in overall, is at a high level. 2) The effectiveness level of school under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 1, in overall, is at a high level. 3) The relationship between Good Governance Administration and School Effectiveness under Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 1 has a significant positive effect at statistic significance of 0.01 with a high relationship

Keywords: Administration; Good Governance; Effectiveness of School

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาชาติ สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันเวทีระดับโลก ถือเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพของคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ประเทศต่างๆทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับการศึกษา ประเทศไทยมุ่งพัฒนาการศึกษาให้คนไทยมีความรู้ความสามารถ และทักษะต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน สามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว สถานศึกษาต่างๆจึงต้องจัดการศึกษาเพื่อให้ความรู้ พัฒนาความคิดและศักยภาพทางการศึกษา ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งจากการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความต่อเนื่องและเป็นระบบ มีรูปแบบ ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน การประเมินผลที่น่าเชื่อถือและมีความเที่ยงตรง ตลอดจนให้บุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ [1]

ประสิทธิภาพของสถานศึกษาถือเป็นผลสำเร็จของการจัดการศึกษาอันเกิดจากความสามารถและความร่วมมือร่วมใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ตลอดจนบุคลากรในการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายและจุดประสงค์ในการจัดการศึกษา ประสิทธิภาพของสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากองค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์จะสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ แต่หากไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ก็จะถดถอยไปในที่สุด [2] สถานศึกษาจึงต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะต่างๆ มีทัศนคติและค่านิยมอันดี ตลอดจนปฏิบัติตนโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม [3] ดังนั้น ผู้บริหาร

สถานศึกษาซึ่งมีฐานะเป็นผู้นำขององค์กร เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผล

การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญ เนื่องจากผู้บริหารจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ต่างๆ ในการโน้มน้าวและชักนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีหลักที่นำมาใช้ในการบริหารเพื่อช่วยให้การบริหารเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษา โดยหลักการบริหารงานที่ทำให้เป้าหมายประสบความสำเร็จและบุคลากรพึงพอใจ คือ หลักธรรมาภิบาล ซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ได้กำหนดหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานต่างๆ ของรัฐนำไปเป็นหลักปฏิบัติให้สามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง โปร่งใส การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลถือเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการทำงานที่ปราศจากการทุจริต คอร์รัปชัน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีการใช้หลักนิติธรรมเพื่อลดกฎระเบียบที่มากจนเกินไปจนเป็นต้นเหตุของการทำงานที่ล่าช้า มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายเพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เหมาะสม มีขั้นตอนการดำเนินงานที่โปร่งใส มีกฎ กติกาในการบริหารงาน ซึ่งจากผลการศึกษางานวิจัยเรื่องประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครศรีธรรมราช พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 [4] และงานวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 [5] ฉะนั้น การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและปฏิบัติงานในองค์กรถือเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน และเกิดความยุติธรรมในองค์กร ทั้งยังสามารถช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ และยังเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ [6]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหาร โดยระบุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ มุ่งเน้นการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพในการทำงานและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนด สามารถบริการประชาชนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป็นหน่วยงานที่ยึดหลักธรรมาภิบาลและโปร่งใส เป็นองค์กรที่ปราศจากการทุจริต มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนมีความพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมเทคโนโลยี ระบบการทำงานที่เป็น Digital เข้ามาปรับประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าและมีการดำเนินงานต่างๆ ให้มีคุณภาพเทียบได้กับมาตรฐานสากล มีการเชื่อมโยงและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว [7]

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เพื่อหาความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ตัวแปร คือ หลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่ดีต่อสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง แนวทางในการบริหารบ้านเมืองอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ มีการใช้กฎหมายเดียวกัน ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน สงบสุขและมีเสถียรภาพ ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนักวิชาการชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 8 ท่าน ได้แก่ Keping Y. [8], H. O. Siregar and S. Muslihah [9], ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 [10], สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) [11] ถวิลวดี บุรีกุล [12], ทิพากร แก้วมณี [13], จตุพร ไกรกิจราษฎร์ [14], และอุบลวรรณ ประจง [15] สังเคราะห์ได้หลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า ดังจะอธิบายต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม คือ การมีกฎหมาย กฎ ระเบียบตลอดจนข้อบังคับต่างๆ ที่มีความทันสมัย เป็นธรรม มีความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ เคารพสิทธิเสรีภาพของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งทุกคนต้องเคารพ ยินยอม พร้อมใจกันปฏิบัติตาม โดยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหรืออำเภอใจของตนเอง

2. หลักคุณธรรม คือ การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ปลอดคอร์รัปชัน ไม่ประพฤติผิดวินัย หรือกระทำความผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ไม่ละเมิดจริยธรรมธรรมเนียมปฏิบัติและข้อกฎหมายต่างๆ ตลอดจนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษามีความซื่อสัตย์ อดทน จริ่งใจ ยึดมั่นอยู่ในระเบียบวินัย และประกอบอาชีพสุจริต

3. หลักความโปร่งใส คือ ความโปร่งใสในการบริหารสถานศึกษาทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนการวางระบบงาน การกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน เช่น ความโปร่งใสในการคัดเลือกบุคลากร ความโปร่งใสในการใช้งบประมาณ มีการเผยแพร่และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกเพื่อสร้างความไว้วางใจ และรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณะชนด้วยความซื่อตรง พร้อมทั้งจะได้รับการตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนอยู่เสมอ

4. หลักการมีส่วนร่วม คือ การให้ครูผู้สอน บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างเท่าเทียม เช่น ร่วมแจ้งความเห็น ร่วมตัดสินใจ แสดงประชามติ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผล เพื่อนำความเห็นไปประกอบการพิจารณา ตลอดจนกำหนดนโยบาย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและตัดสินใจในการดำเนินงานต่างๆ โดยทั้งนี้ควรมีการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ เนื่องจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้มีประสบการณ์ ส่วนครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ จึงควรแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

5. หลักความรับผิดชอบ คือ การตระหนักในบทบาทหน้าที่ มีเป้าหมาย ตั้งใจทำงาน

จัดการพฤติกรรมการทำงานที่ไม่พึงประสงค์ รับผิดชอบต่อสาธารณะ ใส่ใจปัญหาของส่วนรวม และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาต่างๆ รวมถึงมีแผนสำรองในการปฏิบัติงาน รับผิดชอบในการตัดสินใจในการกระทำที่ส่งผลต่อสาธารณะ ตลอดจนติดตามและประเมินผลจากการทำงาน

6. หลักความคุ้มค่า คือ การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของการใช้ทรัพยากร ประหยัด ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุด คำนึงถึงความคุ้มค่าในทุกภารกิจ ตระหนักว่าในการดำเนินการกิจต่างๆ รายจ่ายคุ้มค่ากับผลสัมฤทธิ์ของงานหรือไม่ สามารถแข่งขันกับเวทีภายนอกได้ ตลอดจนมีการรณรงค์ให้ครูผู้สอนและบุคลากรใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รักษาทรัพยากรที่มีอยู่ให้สมบูรณ์และยั่งยืน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา คือ ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ความรู้ความสามารถของผู้บริหารและคณะครูในการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ จนสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 9 ท่าน ได้แก่ Hoy and Miskel [16], Sergiovanni [17], ยุวดี ประทุม [18], ทศนีย์ ใจดี [19], ยุทธนา วาโยหะ [20], เนตรนา เจตน์จำนง [21], เสรี ภักดี [22], พรเทพ เหมรานนท์ [23], และ ราม เรือนทองดี [24] สังเคราะห์ได้ประสิทธิผลของสถานศึกษา 5 ด้าน คือ 1) การพัฒนาและปรับเปลี่ยนสถานศึกษา 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) คุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน 4) การแก้ปัญหาในสถานศึกษา และ 5) ความพึงพอใจของบุคลากร ดังจะอธิบายต่อไปนี้

1. การพัฒนาและปรับเปลี่ยนสถานศึกษา คือ การพัฒนาเพื่อให้สถานศึกษามีความก้าวหน้า โดยการปรับเปลี่ยนนโยบายและวิธีการทำงานให้มีความทันสมัย ไม่ล้าหลัง สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เช่น มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงาน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาต้องยอมรับและกระตือรือร้นในการพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยที่สูงขึ้น สามารถศึกษาต่อได้ในระดับที่สูงขึ้น ได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันทักษะทางวิชาการต่างๆ มีการใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ ทำให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

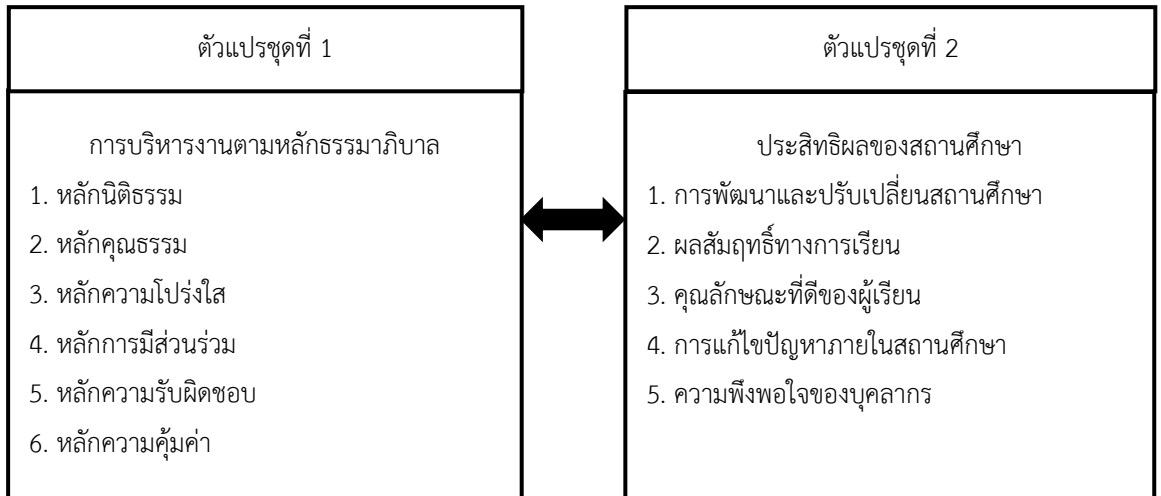
3. คุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน คือ การอบรมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีทัศนคติทางบวก มีเจตคติที่ดี กระตือรือร้นต่อการศึกษาเล่าเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีเหตุผล มีความอดทน เคารพสิทธิผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม รู้จักแบ่งปันเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ ยอมรับในกฎกติกาของสังคม เคารพในระบอบประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของส่วนรวม ตลอดจนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้

4. การแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา คือ ความกระตือรือร้นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทุกท่านในการร่วมมือกันแก้ปัญหาด้านการเรียน การใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การปกครอง ดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านอื่นๆ นอกจากนี้ยังสามารถแก้ไขความขัดแย้ง วางแผนการทำงานให้เสมอภาคและเท่าเทียมเพื่อลดช่องว่างในการทำงาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคมในการแก้ไขปัญหา

5. ความพึงพอใจของบุคลากร คือ การศึกษาความต้องการของครูผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ของตน สร้างขวัญ กำลังใจให้ครูผู้สอนและบุคลากรให้พึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้มีความสุขในการทำงานและสามารถทำงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 233 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 207 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,862 คน รวม 2,069 คน

1.2 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 327 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 33 คน และครูผู้สอน จำนวน 294 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นเทียบอัตราส่วนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective of Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ขึ้นไป ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา เท่ากับ 0.95 ตัวแปรประสิทธิผลของสถานศึกษา เท่ากับ 0.93 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 ซึ่งแบบสอบถามงานวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล มีลักษณะเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ลักษณะเป็น
แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี ถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. ผู้วิจัยติดต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เพื่อขอ
เก็บข้อมูลกับสถานศึกษาในสังกัดที่เป็นตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) จำนวน 327 ชุดให้กับตัวอย่าง
4. ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 327 ชุด โดยความสมบูรณ์ของแบบสอบถามคิด
เป็นร้อยละ 100
5. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (เพิ่มหัวข้อ)

แบบสอบถามตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล วิเคราะห์
ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์
ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
สถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

แบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล
โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
สถานศึกษา และแบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีลักษณะเป็น
แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล/ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่
ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล/ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่
ในระดับมาก
3 หมายถึง	บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล/ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่
ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล/ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่
ในระดับน้อย
1 หมายถึง	บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล/ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่
ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา และแบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา นำมาค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ ดังนี้ [25]

4.51-5.00 หมายถึง	บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล/ประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับมากที่สุด
3.51-4.50 หมายถึง	บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล/ประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับมาก
2.51-3.50 หมายถึง	บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล/ประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับปานกลาง
1.51- 2.50 หมายถึง	บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล/ประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับน้อย
0 -1.50 หมายถึง	บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล/ประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับน้อยที่สุด

หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้ [26]

0.91–1.00	หมายถึง	สัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
0.71–0.90	หมายถึง	สัมพันธ์กันในระดับสูง
0.31–0.70	หมายถึง	สัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.01–0.30	หมายถึง	สัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.00	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ความเชื่อมั่น และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 327 คน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาสูงสุดตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ เพศชาย จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.82 เพศหญิง จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 83.18 จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 85.02 ปริญญาโท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.23 ปริญญาเอก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75 จำแนกตามตำแหน่ง ครูผู้สอน จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 89.91 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 10.09 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 69.72 ประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 22.63 และ

ประสบการณ์การทำงาน 21-30 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.65 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ขนาดเล็ก (นักเรียน 199 คนลงมา) จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 35.17 ขนาดกลาง (นักเรียน 120 – 719 คน) จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 41.90 ขนาดใหญ่ (นักเรียน 720-1,679 คน) จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.42 และขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียน 1,680 คนขึ้นไป) จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 16.51

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา	ความคิดเห็น		
	X	S.D.	ระดับ
1. หลักนิติธรรม	3.93	0.49	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.20	0.44	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.11	0.45	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.03	0.49	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	4.00	0.47	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	3.97	0.48	มาก
รวม	4.04	0.39	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.20$, 0.44) รองลงมา คือ หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.45) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.49)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวม

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	ความคิดเห็น		
	X	S.D.	ระดับ
1. การพัฒนาและปรับเปลี่ยนสถานศึกษา	3.93	0.47	มาก
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.94	0.48	มาก
3. คุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน	4.11	0.46	มาก
4. การแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา	4.02	0.48	มาก
5. ความพึงพอใจของบุคลากร	4.04	0.45	มาก
รวม	4.01	0.40	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ คุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ ความพึงพอใจของบุคลากร ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.45) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาและปรับเปลี่ยนสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.47)

4.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_{total}	ระดับความสัมพันธ์
X_1	0.671**	0.658**	0.611**	0.553**	0.574**	0.723**	สูง
X_2	0.590**	0.584**	0.548**	0.597**	0.561**	0.676**	ปานกลาง
X_3	0.608**	0.586**	0.555**	0.486**	0.560**	0.660**	ปานกลาง
X_4	0.641**	0.695**	0.643**	0.612**	0.615**	0.754**	สูง
X_5	0.705**	0.676**	0.685**	0.561**	0.650**	0.774**	สูง
X_6	0.734**	0.772**	0.698**	0.664**	0.648**	0.828**	สูง
X_{total}	0.787**	0.792**	0.746**	0.692**	0.719**	0.880**	สูง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับสูง ($r=0.880^{**}$) เมื่อพิจารณาหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านกับประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีค่าความสัมพันธ์มากที่สุด คือ หลักความคุ้มค่า (X_6) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y_{total}) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r=.828^{**}$) รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความรับผิดชอบ (X_5) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y_{total}) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r=.774^{**}$) และด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ หลักความโปร่งใส (X_3) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r=.660^{**}$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้ดังนี้ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักนิติธรรม แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 บริหารงานด้วยความเป็นธรรม โปร่งใส มีความน่าเชื่อถือ สามารถตรวจสอบได้ ตระหนักในผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดแก่สถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับอุบลวรรณ ประจง [27] ที่กล่าวว่า ธรรมาภิบาลถือเป็นแนวทางการปกครองตามวิถีธรรมาธิปไตย ทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม เอื้อประโยชน์ให้กับทุกฝ่าย ทำให้ทุกฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข ถือเป็นมาตรฐานสากลที่ใช้ในการบริหารองค์กรให้เกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของชนแก้ว พรหมคำ [28] ที่ทำการศึกษารื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม

2. ผลจากการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดได้ดังนี้ คุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน ความพึงพอใจของบุคลากร การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการพัฒนาและปรับเปลี่ยนสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีระบบการดำเนินงานที่มุ่งเน้นไปที่เป้าหมายและประสิทธิผลของสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่น่าพึงพอใจ มีระบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาให้สถานศึกษามีคุณภาพ ลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในองค์กร และสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับบุคลากรทางการศึกษาได้ สอดคล้องกับ ปรีชา ทรัพย์ย้อย [29] ที่กล่าวว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นสำคัญในการตรวจสอบการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ความคาดหวังของสถานศึกษา และก่อให้เกิดความพึงพอใจ และถือเป็นการเพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และสอดคล้องกับบุตมิชัย โภคะชัย [30] ที่กล่าวว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิผลของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถที่ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจนเกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้จนเกิดความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ

3. ผลจากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม

ร่วม และหลักนิติธรรม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูง ส่วนหลักคุณธรรมและหลักความโปร่งใส มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรต วังษ์เฉลิ้ง [31] ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ธรรมชาติของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี สรุปว่า ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาตาวี บุญตา [32] ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 สรุปว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก

จากผลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักที่มีความสำคัญ เป็นแนวปฏิบัติที่ทำให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ตลอดจนเห็นถึงความคุ้มค่าของทรัพยากร เน้นไปที่ผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ทำให้การดำเนินงานต่างๆเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่องค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์พิพัฒน์ นารินทร์รักษ์ [33] ซึ่งทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้กล่าวว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลถือเป็นการพัฒนาองค์กรและการทำงานให้มีระบบอย่างเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งต้องใช้ความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการเป็นอย่างมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรที่จะหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อจะได้ทำให้สถานศึกษามีความก้าวหน้า มีศักยภาพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นจากองค์กรภายนอกได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในการศึกษาในระดับของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 หลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จึงควรส่งเสริมให้ผู้บริหารนำหลักคุณธรรมเข้ามาใช้ในการบริหารงานเพื่อยกระดับการบริหารงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงควรสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำกฎหมายเข้ามาใช้ในการบริหารงานเพิ่มมากขึ้น

1.2 ในการศึกษาในระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 คุณลักษณะที่ดีของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จึงควรส่งเสริมด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียนเพื่อยกระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ส่วนการพัฒนาและปรับเปลี่ยนสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงควรสนับสนุน นิเทศ ติดตามให้สถานศึกษาพัฒนาและปรับเปลี่ยนให้เท่าทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกท่านพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยด้านหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้หาแนวทาง

สนับสนุนและปรับปรุงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ทำให้สามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

2.2 ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรให้สามารถดำเนินงานไปด้วยความชอบธรรม มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ คำนึง และมุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารมีคุณภาพและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

บรรณานุกรม

- [1] อรุมา ไมยวงศ์, “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2564.
- [2] อัญชลีภรณ์ คำภีระ, “สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต1,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม, 2564.
- [3] เกริกไกร แซ่เลี้ยว, “ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราชเขต 2,” วารสารทัศนมิติทางการศึกษา, ปีที่ 1, ฉบับที่ 2, หน้า 16-30, พฤษภาคม – สิงหาคม, 2566.
- [4] จิราวรรณ ปรีชา และคณะ, “ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครศรีธรรมราช,” วารสารวิจัยวิชาการ, ปีที่ 6, ฉบับที่ 4, หน้า 115-126, กรกฎาคม – สิงหาคม, 2566.
- [5] พรธณภา ไชยศรี และคณะ, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน,” วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, ปีที่ 9, ฉบับที่ 34, หน้า 43-53, มกราคม – มีนาคม, 2564.
- [6] นิชา กองเงิน, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา, 2563.
- [7] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1, “แนะนำเขตพื้นที่,” [ออนไลน์]. <https://ubn1.go.th/site/index>. (เข้าถึงเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2567).
- [8] Y. Keping, “Governance and Good Governance: A New Framework for Political Analysis,” *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, vol. 1, no.1, pp. 1-8, October, 2017.
- [9] H. O. Siregar and S. Muslihah, “Implementation of good governance principles in village government context in Bantul Regency,” *Jurnal Perspektif Pembiayaan dan Pembangunan Daerah*, vol.6, no.4, pp. 503–514, March, 2019.
- [10] ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542,

- “ราชกิจจานุเบกษา,” เล่ม 116, ตอนที่ 63 ง, หน้า 26-27, 10 สิงหาคม 2542.
- [11] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), *หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2555.
- [12] ถวิลวดี บุรีกุล, *ธรรมาภิบาล: กลไกสำคัญในการปฏิรูปเพื่อพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2558.
- [13] ทิวกกร แก้วมณี, *ธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ : สยามปริทัศน์, 2559.
- [14] จตุพร ไกรกิจราษฎร์ และคณะ, “หลักธรรมาภิบาล : การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,” *วารสารร้อยแก่นสาร*, ปีที่ 7, ฉบับที่ 3, หน้า 347-349, มีนาคม 2565.
- [15] อุบลวรรณ ประจง, “การศึกษายทบาทการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18,” *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี, 2566.
- [16] K. Hoy. Wayne and C.G. Miskel, *Educational Administration : Theory Reasearch and Practice*, 9th ed. New York: McGraw-Hill, 2013.
- [17] T. J. Sergiovanni, *The principal ship: A reflective practice perspective*. Boston: Allyn and Bacon, 2014.
- [18] ยุติ ประทุม, “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3,” *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี, 2559.
- [19] ทศนีย์ ใจดี, “สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร,” *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2560.
- [20] ยุทธนา วาโยหะ, “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1,” *สารนิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา, 2563.
- [21] เนตรนา เจตนจำนงค์, “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร,” *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ภาวะผู้นำและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ, 2564.
- [22] เสรี รักดี, “กระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดยะลา,” *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา, 2564.
- [23] พรเทพ เหมรณนธ์, “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และ 2,” *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี, 2564.
- [24] งาม เรือนทองดี, “รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา,” *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา, 2564.
- [25] บุญชม ศรีสะอาด, *การวิจัยเบื้องต้น*, พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2560.

- [26] ชูศรี วงศ์รัตน์, *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*, พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์, 2562
- [27] อุบลวรรณ ประจักษ์, “การศึกษาบทบาทการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18,” *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี, 2566.
- [28] ชันแก้ว พรหมคำ, “การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย,” *วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารและพัฒนการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม, 2564.
- [29] ปรีชา ททรัพย์ย่อย, “การประกันคุณภาพภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม เขต 1,” *วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม, 2566.
- [30] วุฒิชัย โภคะชัย, “ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23,” *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2564.
- [31] วิชเรศ วงษ์เฉลียง, “ธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี,” *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม, 2564.
- [32] ญาดาวิ บุญตา, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว เขต 2,” *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี, 2565.
- [33] พงษ์พิพัฒน์ นารินรักษ์, “ปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23,” *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2563.

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุบลราชธานี เขต 2

The Relationship between Administrative Skills of School Administrators and School Effectiveness under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2

รุจิรา วันนา^{1*}, ชูชีพ ประทุมเวียง², ไพวัลย์ โคตรตะ³
Rujira Wanna^{1*}, Chucheepratumviang², Paiwan Kotta³

^{1,2,3} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
^{1,2,3} Educational Administration, Faculty of Education,
Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding email: rujira.wg65@ubru.ac.th

Received: 8 October 2024; Revised: 30 November 2024; Accepted: 4 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน และครูผู้สอน จำนวน 280 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 313 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้การสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามทักษะการบริหารของผู้บริหาร และประสิทธิผลของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความคิดรวบยอด ตามลำดับ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านคุณลักษณะของนักเรียน ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.907$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, ทักษะการบริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research aimed (1) to study administrative skills of the schools' administrators under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2 (2) to study schools' effectiveness under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2 (3) to study relationships among administrative skills of school administrators and school effectiveness under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 33 school administrators and 280 teachers, yielding a total of 313 participants. The Krejcie and Morgan table was also applied for determining the sample size, selected proportionally using simple random sampling, by drawing lots. The research instrument were questionnaires containing administrative skills of school administrators and school effectiveness. The statistics used in the data analysis process were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings were as follows: 1) The administrative skills of the schools' administrators under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2 in overall were at a very high level, while considering in each aspect, it was found to be at a high level in every aspect, the aspect with the highest average was interpersonal skills, followed by communication skills, technical skills and conceptual skills, respectively. 2) Effectiveness of schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2 in overall was at a very high level, while considering in each aspect, it was found that it was at a high level in every aspect. The aspect with the highest average was school development and modification, problem solving within school, academic achievement and characteristics of students, respectively. 3) The correlation between administrative skills of school administrators and effectiveness of schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2 was a high level of positive correlation ($r_{xy} = 0.907$) with a statistical significance at the .01 level.

Keywords: Correlations, Administrative skills, School administrators, School effectiveness

บทนำ

ระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทย เป็นการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา แต่การพัฒนาคุณภาพนักเรียนของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานนั้น ยังมีความแตกต่างกันตามบริบทและเงื่อนไขต่าง ๆ ซึ่งเห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีที่ยังมีผลการทดสอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ โดยเฉพาะความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นคุณภาพของนักเรียนและคุณภาพการบริหารงานของสถานศึกษา [1] สถานศึกษาจึงมีความ

จำเป็นที่จะต้องสร้างองค์การให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด พัฒนาศักยภาพทางการศึกษา และทำให้ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพของสถานศึกษา เป็นความสำเร็จของสถานศึกษาที่มีผลมาจากการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาจึงต้องบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข [2] นอกจากนี้ประสิทธิภาพของสถานศึกษายังมีความสำคัญต่อสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา ในการตัดสินใจว่าสถานศึกษาจะอยู่รอดต่อไปหรือไม่ [3] และยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งหากผลการดำเนินงานเป็นไปตามที่คาดหวังหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ทำให้สามารถกล่าวได้ว่าสถานศึกษานั้นมีประสิทธิภาพ [4]

สถานศึกษาที่มีผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทาง ขับเคลื่อนแนวคิด และวิสัยทัศน์ตลอดจนเป็นผู้บริหารจัดการทรัพยากรนั้น ถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถช่วยให้กระบวนการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข รวมไปถึงประสิทธิภาพของสถานศึกษาเกิดจากสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวนักเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ มีงบประมาณที่เพียงพอ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสถานศึกษาที่มีความสลับซับซ้อนและมีความท้าทาย ผู้บริหารจะต้องให้การยอมรับและนำสิ่งเหล่านั้นมาปรับใช้เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถนำไปบูรณาการเข้าสู่สถานศึกษาและห้องเรียนต่อไป [5] แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ มีความสามารถ มีความเข้าใจในหลักการบริหารหรือการจัดการศึกษา ตลอดจนการมีทักษะในการบริหาร

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารตามภารกิจของงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ผ่านกระบวนการทางการบริหารอย่างมีระบบ เพื่อให้การบริหารงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป รวมไปถึงผู้บริหารจะต้องมีความชำนาญ มีความคล่องแคล่วว่องไว มีความฉลาด และมีไหวพริบในการบริหารการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ [6] นอกจากนี้ทักษะสำหรับผู้บริหารในยุคใหม่ยังเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและทักษะที่สำคัญ เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษา สามารถบริหารงานได้อย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ [7]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่ให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับวัยเรียน มีจุดแข็ง คือ สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง บุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม และใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ แต่ยังมีปัญหาที่เป็นจุดอ่อนจำเป็นต้องพัฒนา คือ ด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งพบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศเกือบทุกวิชาเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาครูผู้สอนสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก ทำให้ครูผู้สอนต้อง

รับภาระการสอนหลายระดับและหลายวิชา ส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังพบว่า สถานศึกษามีบริบทในการจัดการศึกษาแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้คุณภาพการศึกษายังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน จากสถานภาพการจัดการศึกษาโดยภาพรวม สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการใช้ทักษะในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยผู้บริหารจะต้องปรับให้สอดคล้องกับลักษณะขององค์กรที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งผลสัมฤทธิ์ภายใต้การนำของผู้บริหารที่มีทักษะในการบริหารย่อมจะช่วยให้ผลักดันให้ไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแก่สถานศึกษา [8]

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ สามารถส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเพื่อบรรลุเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา นั่นคือ การพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ตลอดจนทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จในการบริหารงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษาที่มีการนำเอาศักยภาพของตนเองรวมถึงการนำเอาทรัพยากรทางการบริหารมาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกระบวนการที่เหมาะสม เพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนวคิดทฤษฎีของสตัตบุชย์ โพธิ์รุท [2], วุฒิชัย ดาบโธสง [4], อนุจิรา ปันโย [6], Katz [9], Dubrin [10] และ Griffin [11] ทำให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะด้านเทคนิค และ 4) ทักษะด้านการสื่อสาร

ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถมองเห็นองค์การหรือสถานศึกษาในภาพรวม มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทและนโยบายทางการศึกษา สามารถเข้าใจระบบโครงสร้างของงานและจัดโครงสร้างหน้าที่ตามภารกิจของงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ และสามารถนำนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนองความ

ต้องการของสถานศึกษา สามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา ตลอดจนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมถึงมีการใช้กลยุทธ์ใหม่ ๆ ในการบริหารงานของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในความเป็นกัลยาณมิตรกับบุคคลอื่น สามารถทำงานร่วมกับครูผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลเพื่อสร้างทีมงานและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษาได้ใช้ความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ รวมไปถึงสามารถสร้างแรงจูงใจ เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน สามารถให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือกับครูผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนสามารถเรียนรู้พฤติกรรมและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อมอบหมายงานได้อย่างเหมาะสม

ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้ความรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ในการบริหารงานของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความชำนาญและความเชี่ยวชาญทางด้านการใช้สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการมีทักษะ กระบวนการ และเทคนิคใหม่ ๆ ตลอดจนการมีเทคนิคการคิดเชิงกลยุทธ์ การระดมทางความคิดที่อาจจะทำให้สามารถสร้างหรือสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในสถานศึกษา มีการใช้เทคนิคการบริหารงานอย่างเป็นระบบ และมีเทคนิคในการมอบหมายงานอย่างมืออาชีพ นอกจากนี้ยังมีกระบวนการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยวิธีที่หลากหลาย สามารถนำผลมาปรับปรุงและพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม จนเกิดประสิทธิผลแก่สถานศึกษา

ทักษะด้านการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการถ่ายทอดข้อมูลความรู้ และประสบการณ์อย่างมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน ก่อให้เกิดความร่วมมือ มีความชัดเจนในคำสั่งมอบหมายงาน สามารถเจรจา ต่อรอง โน้มน้าว และสร้างความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน สามารถให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำกับครูผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษาได้ นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการใช้แพลตฟอร์มหรือช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ ๆ เช่น Website, Facebook และ Line เป็นต้น เพื่อสร้างความเข้าใจและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา สู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการประสานงานและติดต่อกับหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา คือ ผลสำเร็จหรือความสำเร็จของ โดยเกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ร่วมกับการบริหาร เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนวคิดทฤษฎีของนิดาพร เครือวงศ์ [12], รัชชานา เชื้อนขันธุ์ [13], วุฒิชัย ดาปโรสง [4], อภิสร่า ศรีบุญกุล [14], Sergiovanni [15] และ Hoy and Miskel [3] ทำให้ได้ประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา 2) คุณลักษณะของนักเรียน 3) การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันพัฒนา ปรับเปลี่ยน วิธีการดำเนินงานเพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้สถานศึกษามีความทันสมัย ก้าวหน้า และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมไปถึงการปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ชุมชน หรือท้องถิ่น โดยพิจารณาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามี

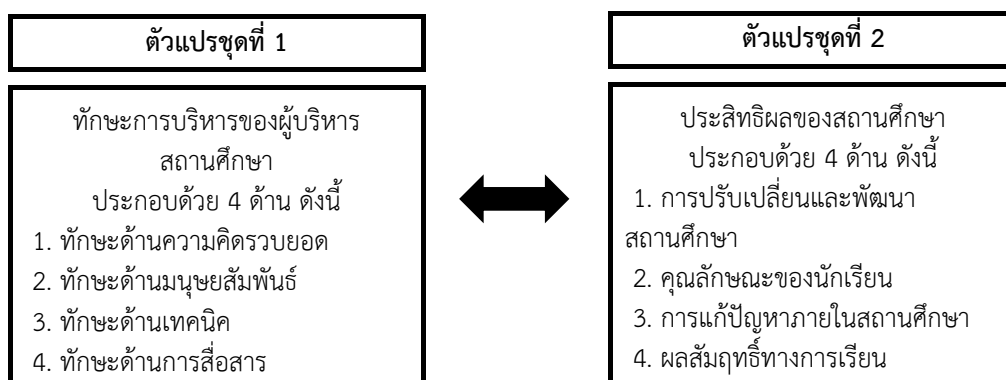
ความสัมพันธ์อันดีกับครูผู้สอน บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และจากการยอมรับของครูผู้สอนต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารและด้านการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

คุณลักษณะของนักเรียน หมายถึง ผลสำเร็จจากการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งทางด้านการบริหารงาน การอบรม และการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี ประพฤติตนตามระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง มีพฤติกรรมการแสดงออกในทางที่ดีงาม สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีได้ ตลอดจนการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด สามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีเหตุผล รวมถึงการนำความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพ

การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดลำดับความสำคัญในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา โดยใช้หลักการประเมินประนีประนอมและมีความยุติธรรมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการบริหารงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของนักเรียนและสถานศึกษาเป็นสำคัญ ตลอดจนสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ และมีการให้ความสนใจหรือมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหา เมื่อเกิดความขัดแย้งหรือแตกความสามัคคีของครูผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลสำเร็จจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันดำเนินกิจกรรมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สามารถผลิตนักเรียนให้ประยุกต์ใช้ความรู้หรือมีความชำนาญในการใช้ทักษะด้านต่าง ๆ ผ่านการจัดกิจกรรมหรือโครงการ มีการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมไปถึงการสนับสนุนให้นักเรียนมีผลงานหรือประสบความสำเร็จจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติเพิ่มขึ้นและเรียนจบการศึกษาในระดับชั้นสูงสุดจนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือสามารถประกอบอาชีพตามความถนัดได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 217 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 1,709 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 180 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,529 คน

1.2 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดของตัวอย่างจากการคำนวณตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน [16] จากนั้นเทียบหาสัดส่วนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก ได้ตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 313 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน และครูผู้สอน จำนวน 280 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรชุดที่ 1 คือ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะด้านเทคนิค และ 4) ทักษะด้านการสื่อสาร

ตัวแปรชุดที่ 2 คือ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา 2) คุณลักษณะของนักเรียน 3) การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยสร้างตามขั้นตอนโดยศึกษาหาความรู้พื้นฐาน กำหนดนิยามศัพท์ กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า สร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วนมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงบรรยายหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlation Research) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดจำนวน 5 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective of Congruence: IOC) พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 ขึ้นไป แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 50 คน พบว่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 ซึ่งแบบสอบถามงานวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน จำนวน 28 ข้อ สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท [17] โดยแบ่งเป็นระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน จำนวน 28 ข้อ สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท [17] โดยแบ่งเป็นระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามการวิจัยจากสถานศึกษาและตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถาม โดยกำหนดวันรับคืน ภายในระยะเวลา 15 วัน จากตัวอย่าง กรณีได้รับแบบสอบถามไม่ครบ ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้ง จนได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด เพื่อดำเนินการรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิง เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient) [18]

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติค่าความถี่และร้อยละ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 10.54 และครูผู้สอน จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 89.46 จำแนกตามเพศพบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 25.56 และเพศหญิง จำนวน 233 คน คิดเป็น ร้อยละ 74.44 และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5 - 10 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 17.89 และประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 47.60

2. ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผล โดยภาพรวม ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา				
1	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.20	0.67	มาก
2	ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.36	0.69	มาก
3	ทักษะด้านเทคนิค	4.20	0.67	มาก
4	ทักษะด้านการสื่อสาร	4.25	0.68	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.25	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ ทักษะด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.68) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.67)

3. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลโดยภาพรวมตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา				
1	ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	4.34	0.66	มาก
2	ด้านคุณลักษณะของนักเรียน	4.14	0.73	มาก
3	ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.33	0.70	มาก
4	ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.15	0.60	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.24	0.61	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.70) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.73)

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson ปรากฏผลโดยภาพรวม ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ตัวแปร	X_t	X_1	X_2	X_3	X_4	Y_t	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4
X_t	1.000									
X_1	.946**	1.000								
X_2	.957**	.865**	1.000							
X_3	.965**	.889**	.890**	1.000						
X_4	.970**	.879**	.918**	.926**	1.000					
Y_t	.907**	.842**	.877**	.874**	.888**	1.000				
Y_1	.929**	.885**	.878**	.865**	.936**	.925**	1.000			
Y_2	.735**	.679**	.718**	.736**	.691**	.901**	.723**	1.000		
Y_3	.872**	.826**	.861**	.806**	.855**	.928**	.901**	.750**	1.000	
Y_4	.775**	.680**	.745**	.787**	.763**	.893**	.754**	.800**	.726**	1.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.907$) นอกจากนี้ ยังพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน และประสิทธิผลของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา รายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ ทักษะด้านการสื่อสาร (X_4) กับ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา (Y_1) มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = 0.936$) รองลงมา คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_1) กับ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา (Y_1) มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.885$) ส่วนด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_1) กับ ด้านคุณลักษณะของนักเรียน (Y_2) มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.679$)

ดังนั้น ผลการวิจัยของผู้วิจัยในครั้งนี้ จึงมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า “ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง”

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 4 ด้าน 1) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะด้านเทคนิค และ 4) ทักษะด้านการสื่อสาร ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.1 ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการบริหารงาน ตลอดจนการมีทักษะในการบริหาร เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ ด้วยการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษา แต่การดำเนินกิจกรรมและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามภารกิจงานต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถทำงานเพียงคนเดียวได้ ผู้บริหารจึงต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วม เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับอนุจิรา ปันโย [6] ที่กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะการทำงานเกี่ยวกับคน ผู้บริหารต้องมีวิธีการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ร่วมงาน มีทัศนคติที่ดี ส่งเสริมและสร้างบรรยากาศการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ ประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลอื่นได้ เป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน และพร้อมที่จะร่วมมือกันด้วยความเต็มใจในการปฏิบัติงานอันจะเป็นผลทำให้องค์กรมีผลงานที่มีประสิทธิผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และยังสอดคล้องกับคณีย์ ใจเย็น [19] ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล กลุ่ม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดพะเยา พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทั้งโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก

1.2 รองลงมาคือ ทักษะด้านการสื่อสาร เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารในยุคใหม่ โดยผู้บริหารยุคใหม่จำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารเพื่อมอบหมายงานด้วยการถ่ายทอดคำสั่งทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง แต่บางครั้งการสื่อสารอาจไม่ใช้การสื่อสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพียงอย่างเดียว เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารต้องสามารถสื่อสารผ่านการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ รวมถึงการใช้แพลตฟอร์มหรือช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Robinson [20] ที่กล่าวว่า การที่จะเป็นผู้นำต้องมีความสามารถในการสื่อสารที่ชัดเจน วิเคราะห์ประเด็นและปัญหาที่พบเจอในองค์การ เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานและการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานร่วมกันเป็นทีม

1.3 ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและมุ่งเน้นที่จะพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการใช้เทคนิคการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีเทคนิคในการมอบหมายงานอย่างมืออาชีพ มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

สอดคล้องกับบริบทและนโยบายทางการศึกษา จนสามารถนํานโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนองความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับไกรราช แซ่ตั้ง [21] ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 4 ด้าน 1) การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา 2) คุณลักษณะของนักเรียน 3) การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2.1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีการดำเนินงานที่มุ่งเน้นเป้าประสงค์และประสิทธิผลของสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรภายในสถานศึกษา สามารถร่วมกันพัฒนา ปรับเปลี่ยน วิธีการดำเนินงานเพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีสภาพแวดล้อมและจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมไปถึงการมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยพิจารณาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์อันดีกับครูผู้สอน บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ Hoy & Miskel [3] ที่ได้กำหนดให้การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบในประสิทธิภาพของสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับรัชญา เชื้อนรินทร์ [13] ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา

2.2 รองลงมาคือ ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความยุติธรรมในการแก้ไขปัญหา มีความสามารถในการแก้ปัญหา สามารถตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ มีการบริหารงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของนักเรียนและสถานศึกษาเป็นสำคัญ ตลอดจนมีการให้ความสนใจหรือมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหา เมื่อเกิดความขัดแย้งหรือแตกความสามัคคีของครูผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับอภิสร่า ศรีบุญกุล [14] ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะของนักเรียน เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี ประพฤติตนตามระเบียบวินัย ตลอดจนการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด สามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีเหตุผล รวมถึงการนำความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับอภิสร่า ศรีบุญกุล [14] ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาด้านคุณลักษณะของนักเรียน ทั้งโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวม พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง กล่าวคือ ถ้าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสูงขึ้นก็จะส่งผลให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาสูงขึ้นด้วยเช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นและเห็นว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษานั้นมีความสัมพันธ์กัน อันเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย กฎ และระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ มีการพัฒนาตนเอง และวิชาชีพ รวมถึงมีทักษะในการบริหาร โดยประสิทธิผลของสถานศึกษากับทักษะด้านการสื่อสารมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสาร รู้จักพัฒนาตนเองให้มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีวิธีการที่หลากหลายในการสื่อสาร เพื่อความชัดเจน น่าเชื่อถือ และสามารถมอบหมายงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำงานร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับจักรวาลสุขดี [22] ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวม มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทิศทางบวก และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และยังสอดคล้องกับ วุฒิชัย ดาบไธสง [4] ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 ควรให้ความสำคัญและมุ่งเน้นที่จะพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการใช้เทคนิคการบริหารงานอย่างเป็นระบบ สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน จนสามารถนำนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนองความต้องการของสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี ตลอดจนการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด และสามารถนำทักษะที่จำเป็นไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสาร รู้จักพัฒนาตนเองให้มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีวิธีการที่หลากหลายในการสื่อสาร เพื่อความชัดเจน น่าเชื่อถือ และสามารถมอบหมายงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาอำนาจพยากรณ์ของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพื่อทำให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของสถานศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- [1] สำนักทดสอบทางการศึกษา, รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย, 2564.
- [2] สัตตบุษย์ โพธิ์สูง, “ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี, สุพรรณบุรี, 2564.
- [3] W. K. Hoy and C. G. Miskel, *Educational Administration: Theory Research And Practice*, New York: McGraw-Hill, 2008.
- [4] วุฒิชัย ดาปโธสง, “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา, 2565.
- [5] สุกัญญา แซ่ม้อย, *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคพลิกผัน*, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2565.
- [6] อนุจิรา ปันโย, “การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1,” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา, 2565.
- [7] นันทพงศ์ มงคลแก้วเลิศ และชัยยนต์ เพาพาน, “ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3,” *วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, ปีที่ 3, ฉบับที่ 2, หน้า 90-104, พฤษภาคม-สิงหาคม, 2566.
- [8] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. “แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566,” [ออนไลน์]. http://www.ubon2-ed.go.th/home/?page_id=291. (เข้าถึงเมื่อ: 8 พฤศจิกายน 2566).
- [9] R. L. Katz, “Skills of an effective administrators,” *Harvard Business Review*, vol. 30, no. 1, pp. 45-61, 2005.
- [10] A. J. Dubrin, *Essentials Of Management*, Mason: South-Western Cengage Learning,

2012.

- [11] R. W. Griffin, *Management Principles And Practices*, 11th ed. Mason: South-Western Cengage Learning, 2013.
- [12] นิดาพร เครือวงศ์, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2,” วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา, 2564.
- [13] รัญชนา เชื้ออนันต์, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4,” วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา, 2565.
- [14] อภิสร ศรีบุญกุล, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2565.
- [15] T. J. Sergiovanni, *The Principalship: A Reflective Practice Perspective*, 4th ed. Boston: Allyn & Bacon, 2001.
- [16] R. V. Krejcie, and D. W. Morgan, “Determining Sample Size for Research Activities,” *Educational and Psychological Measurement*, vol. 30, no. 3, pp. 607-610, 1970
- [17] R. Likert, “The Method of Constructing and Attitude Scale,” in *Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son, 1967, pp. 90-95.
- [18] ชุศรี วงศ์รัตน์, *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*, พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: อมรรการพิมพ์, 2564.
- [19] ดนัย ใจเย็น, “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล กลุ่ม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดพะเยา,” วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา, 2564.
- [20] J. Robinson, “Crawling Out of the Box: 5 New Skills for 21st Century School Leaders,” [Online]. <https://the21stcenturyprincipal.blogspot.com> (Accessed: Nov. 1, 2023).
- [21] ไกรราช แซ่ตั้ง, “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา, 2564.
- [22] จักรวาล สุขดี, “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ขอนแก่น, 2565.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

The Relationship between Academic Leadership of School
Administrators and Quality of Students in School under
Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 5

กฤษตะวัน สำสาลี¹, ปิยาพัชญ์ นิธิศอัครานนท์², ไพรวลัย โคตรตะ^{3*}

Kittawan Samsalee¹, Piyaphat Nithitakharanon², Paiwan Kotta³,

^{1,2,3} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

^{1,2,3} Educational Administration, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat
University

*Corresponding email: kittawan.sg65@ubru.ac.th

Received: 14 October 2024; Revised: 10 December 2024; Accepted: 12 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 2) ศึกษาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 27 คน และครูผู้สอนจำนวน 319 คน รวมทั้งหมดจำนวน 346 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; คุณภาพผู้เรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the academic leadership level of educational institution administrators under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5. 2) to study the quality level of learners in educational institutions under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5. And 3) to study the relationship between academic leadership of school administrators with the quality of students in educational institutions under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5. The sample used in the research was 27 school administrators and 319 teachers, a total of 346 people, using stratified random sampling according to the size of the school. Statistics used in data analysis were mean, percent, standard deviation, and Pearson correlation coefficient

The research findings were as follows 1) Level of educational institution administrators, in overall, was at the highest level. 2) Level of opinions of student quality, in overall, was at a high level and 3) The Relationship between Academic Leadership of School Administrators and Quality of Students had a high positive relationship with statistical significance at the .01 level.

Keywords: academic leadership; administration; quality students

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ(ฉบับที่ 4) พ.ศ.2560 ได้บัญญัติความสำคัญของการจัดการศึกษาในหมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามมาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการศึกษาลดชีวิตสำหรับประชาชนและให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาที่ร่วมกันจนสามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ [1]

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือเป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือรวมพลังกันทำภารกิจหลัก

ของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะงานที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา คืองานวิชาการซึ่งเป็นจุดบ่งชี้ถึงมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งคุณภาพของสถานศึกษาก็พิจารณาจากผลงานวิชาการเนื่องจากงานวิชาการมีความเชื่อมโยงกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของการศึกษา การพัฒนาผู้เรียนให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรรวมทั้งการนำแผนการจัดการศึกษาไปปฏิบัติ (Implementation) พัฒนาส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เป็นการนำหลักสูตรไปจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และด้านการพัฒนาส่งเสริมการประเมินผล เพื่อนำผลสะท้อนการจัดการศึกษาตามหลักสูตรไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา คือคุณภาพผู้เรียนหรือการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ [2] ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน โดยเฉพาะในบริบทที่มีทรัพยากรจำกัด ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์สามารถกระตุ้นการเรียนรู้และพัฒนาผลลัพธ์การศึกษาของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ [3]

ซึ่งคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษามีความสำคัญตามคุณลักษณะที่สังคมพึงปรารถนาเป็นความสามารถในการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนจบหลักสูตร การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นภารกิจสำคัญยิ่งของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ถือได้ว่าเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงต้องมีการบริหารจัดการที่เน้นประสิทธิภาพของการสอนที่มุ่งต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างชัดเจน โดยเชื่อมโยงผู้เรียนกับบริบทที่เป็นปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการคิด ทำให้สามารถวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่ต้องแก้ไขหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและแสวงหาความรู้เพื่อนำไปลงมือปฏิบัติที่ต้องอาศัยความทุ่มเท ความพยายามในทุกด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาศัยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทาย อีกทั้งมีทรัพยากรที่เพียงพอและมีคุณภาพ จะต้องอาศัยความมีวิสัยทัศน์และภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นทิศทางของการพัฒนา เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้นมีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของแต่ละสถานศึกษาเป้าหมายที่สำคัญ คือ ความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา [4], [5]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำกับดูแล ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาใน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเดชอุดม อำเภออุบลรัตน์ อำเภอนาจะหลวย อำเภอน้ำยืน อำเภอทุ่งศรีอุดม และอำเภอน้ำขุ่น มีนโยบายหลัก คือ พัฒนาการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานีให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มียุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของ

ผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) และพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนยังไม่บรรลุตามเป้าหมายเท่าที่ควร จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 และการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560-2564 ที่ผ่านมา พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งอาจเกิดจากหลายสาเหตุทั้งมีสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวนมาก มีงบประมาณจำกัด ครูไม่ครบชั้น ทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนลดลง อีกทั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ทำให้ผู้เรียนต้องย้ายติดตามผู้ปกครองบ่อย ส่งผลต่อคุณภาพด้านการศึกษาของผู้เรียน [6] ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่ต้องให้ความสำคัญ และต้องเร่งปรับปรุง พัฒนาระบบการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถบริหารงานวิชาการได้ดี เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันจัดการเรียนการสอน และจัดการศึกษาให้ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน

จากการศึกษางานวิจัยและแนวคิดของนักวิชาการทั้งทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับคุณภาพผู้เรียน ทำให้เห็นปัญหาและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียนยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความจำเป็นและความสำคัญดังกล่าวจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อนำผลการศึกษาเป็นฐานข้อมูลใช้พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

การทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นพฤติกรรมหรือลักษณะสำคัญในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ และการมีอิทธิพลต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนักวิชาการชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 10 ท่าน ได้ภาวะผู้นำทางวิชาการ 5 ด้าน คือ 1) การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การส่งเสริมการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การนิเทศการศึกษา และ 5) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ดังจะอธิบายต่อไปนี้

1. การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมาย พันธกิจร่วมกันกับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการประชุมชี้แจง วางแผนพัฒนา กำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาทางวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพผู้เรียน และอำนวยความสะดวกในการพัฒนาสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล และพัฒนาให้การจัดการศึกษาบรรลุผล

2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรใหม่ๆ กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดเนื้อหาหลักสูตรสถานศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วางแผนร่วมกับคณะครู แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบพัฒนาหลักสูตร กำกับ ติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

3. การส่งเสริมการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึงพฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำกับ ติดตาม ส่งเสริมด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องตามเป้าหมายทางด้านวิชาการของสถานศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียนตรงตามจุดหมายของหลักสูตร การส่งเสริมจัดกิจกรรมเรียนรู้ของครู ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การกำหนดตัวบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้จัดการเรียนการสอน

4. การนิเทศการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศการสอน การดำเนินการ วางแผนการนิเทศ และการประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบ มีการสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อเป็นการประเมินการสอนจากสภาพจริง ช่วยเหลือครูในการพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาด้วย เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพครู สนับสนุน ปรับปรุงและประเมินผลการสอนของครู โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับตัวผู้เรียนตามเป้าหมายของสถานศึกษา

5. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่สนับสนุนงบประมาณ ให้มีการจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนของครู การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น มีความสวยงาม และปลอดภัย เป็นระเบียบเอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และมีการกำกับ ติดตาม เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอยู่เสมอ

คุณภาพผู้เรียนเป็นสิ่งที่สังคมหรือประเทศชาติต้องการซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม มีความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร เป็นตาม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นผลชี้วัดผลของการจัดการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพผู้เรียนตามแนวคิดของนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ 7 ท่าน ได้คุณภาพผู้เรียน 4 ด้าน คือ 1) ผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา 2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา 3) ผู้เรียนสามารถนำตนเองในการเรียนรู้ และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังจะอธิบายต่อไปนี้

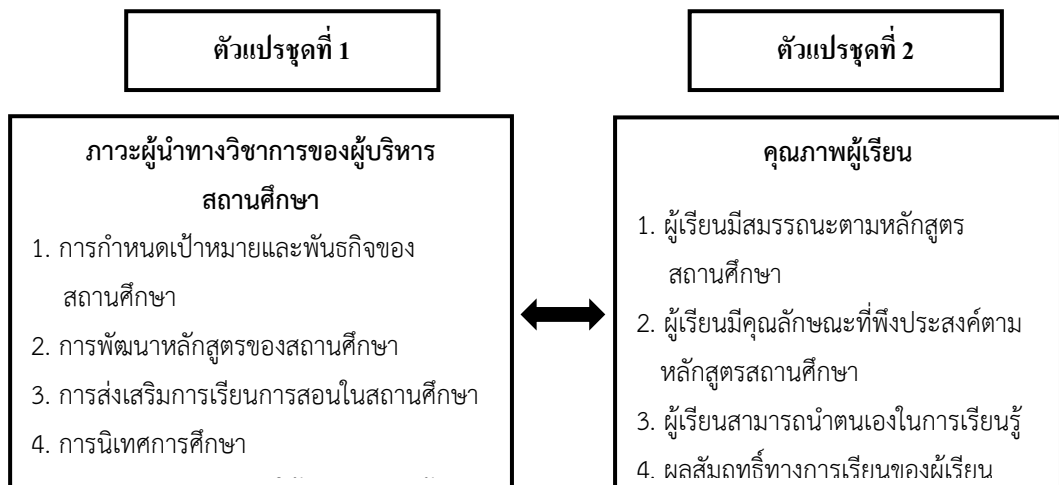
1. ผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติในการพัฒนาการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ผู้เรียนมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ รวมทั้งมีจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรมไทย ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพ และมีความพร้อมใช้ชีวิตในบริบทต่าง ๆ ของการเป็นพลโลก

3. ผู้เรียนสามารถนำตนเองในการเรียนรู้ หมายถึง ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ พัฒนาระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ย่อท้อในการเรียนรู้แสวงหาแหล่งเรียนรู้ และสามารถประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด สถานศึกษามีค่าร้อยละเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับดีสูงขึ้นเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยในปีที่ผ่านมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ในปีการศึกษา 2566 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 254 คน และครูผู้สอน 3,004 คน รวมทั้งหมด 3,258 คน

1.2 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ในปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยแยกตามสัดส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้ตัวอย่าง ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน และครูผู้สอน จำนวน 319 คน รวมทั้งหมด 346 คน การได้มาซึ่งตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective of Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ขึ้นไป ซึ่งค่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า 0.95 ค่าเชื่อมั่นด้านภาวะผู้นำทางวิชาการมีค่าความเชื่อมั่น 0.96 และค่าความเชื่อมั่นด้านคุณภาพผู้เรียนมีค่าความเชื่อมั่น 0.94 ซึ่งแบบสอบถามงานวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แยกตามด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แยกตามด้านคุณภาพผู้เรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา ด้านผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา ด้านผู้เรียนสามารถนำตนเองในการเรียนรู้ และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จำนวน 20 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีเพื่อส่งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถาม ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ในวันประชุมประจำเดือนของผู้บริหารสถานศึกษาส่งให้กับสถานศึกษา ที่มีครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือให้นำส่งผู้วิจัยในวันประชุมประจำเดือนในครั้งต่อไป โดยผู้วิจัยได้ขอหมายเลขโทรศัพท์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่างทุกสถานศึกษา เพื่อการประสานงานและติดตามแบบสอบถามกลับคืน

3. ติดตามการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้รับจากสถานศึกษา

4. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และรหัสกำกับแบบสอบถาม หากมีส่วนที่ยังไม่ได้รับ กลับคืนผู้วิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองจนได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบทุกฉบับคิดเป็น ร้อยละ 10

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์ความ สอดคล้อง ความเชื่อมั่น และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ ความถี่ จำแนก ตามเพศ ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 346 คน พบว่า เมื่อจำแนก ตามเพศ เพศชาย จำนวน 86 คน เป็นร้อยละ 24.90 เพศหญิง จำนวน 260 คน เป็นร้อยละ 75.10 จำแนกตามตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน เป็นร้อยละ 7.80 ครูผู้สอน จำนวน 319 คน เป็นร้อยละ 92.20 จำแนกตามระดับการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 145 คน เป็นร้อยละ 41.90 ปริญญาโท จำนวน 199 คน เป็นร้อยละ 57.50 ปริญญาเอก จำนวน 2 คน เป็นร้อยละ 0.60 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 77 คน เป็นร้อยละ 22.30 ประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 87 คน เป็นร้อยละ 25.10 และประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 182 คน เป็นร้อยละ 52.60 และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา) จำนวน 93 คน เป็นร้อยละ 26.90 สถานศึกษาขนาดกลาง (จำนวน นักเรียนตั้งแต่ 120 – 719 คน) จำนวน 223 คน เป็นร้อยละ 64.50 สถานศึกษาขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป) จำนวน 30 คน เป็นร้อยละ 8.70

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความคิดเห็น			อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ ของสถานศึกษา	4.48	.43	มาก	4
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.50	.47	มาก	3
3. การส่งเสริมการเรียนรู้การสอนในสถานศึกษา	4.65	.44	มากที่สุด	1
4. การนิเทศการศึกษา	4.63	.43	มากที่สุด	2
5. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.65	.43	มากที่สุด	1
รวม	4.58	.38	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.43) และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้การสอนในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.44) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.43) และด้านที่ต่ำที่สุดคือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.43)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวม

คุณภาพผู้เรียน	ความคิดเห็น			อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. ผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา	4.56	.46	มากที่สุด	2
2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม หลักสูตรสถานศึกษา	4.66	.43	มากที่สุด	1
3. ผู้เรียนสามารถนำตนเองในการเรียนรู้	4.38	.53	มาก	3
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	4.29	.62	มาก	4
รวม	4.47	.43	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพผู้เรียน ด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.43) รองลงมาคือ ด้านผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.46) และด้านที่ต่ำที่สุดคือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.62)

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_{total}	ระดับความสัมพันธ์
X_1	.817**	.347**	.424**	.515**	.515**	ปานกลาง
X_2	.837**	.411**	.471**	.539**	.571**	ปานกลาง
X_3	.883**	.576**	.618**	.491**	.628**	ปานกลาง
X_4	.877**	.643**	.654**	.588**	.709**	ปานกลาง
X_5	.873**	.631**	.662**	.582**	.774**	สูง
X_{total}	.607**	.659**	.633**	.600**	.730**	สูง
ระดับความสัมพันธ์	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=0.730^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ การส่งเสริมการเรียนรู้การสอนในสถานศึกษา (X_3) กับผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา (Y_1) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=0.883^{**}$) รองลงมา คือ การนิเทศการศึกษา (X_4) กับผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา (Y_1) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=0.877^{**}$) และด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา (X_1) กับผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา (Y_2) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ ($r=0.347^{**}$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการศึกษา มีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาและการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายด้านการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาครูและนักเรียน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับจรรยาบรรณ มาตรา 7 [7] ซึ่งได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า โดยภาพรวม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ สอดคล้องกับฉันทพล ธิดา [8] ซึ่งได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของและด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู

2. ผลจากการศึกษาคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพผู้เรียนด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากคุณภาพผู้เรียน คือ กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา และประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา หรือเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนที่กฎหมายกำหนดและความมุ่งหวังของสังคมตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 กำหนดให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย และผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค มีคุณภาพตามมาตรฐานเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับพงษ์ศักดิ์ ศิริโอภา [9] ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ

คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่าผลการศึกษาระดับปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปัจจัยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตร และด้านที่มีอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับจิรวัฒน์ ภูอาบทอง [10] ซึ่งได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า คุณภาพผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ

3. ผลจากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มิแหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงกับคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางกับคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยสอดคล้องกับมณีพร ศรีบุตร [11] ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการรายด้านกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งการจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนมีค่าความสัมพันธ์สูงสุด ในระดับสูง รองลงมา ได้แก่ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมในระดับปานกลาง สอดคล้องกับกิริติ ฉิมพูน [12] ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวมการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาในทางบวกโดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร รายด้านกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาในภาพรวมพบว่า การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาทางบวกทุกด้าน โดยการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษามากกว่าการบริหารงานวิชาการด้านอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 แม้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการประชุมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียนร่วมกันกับคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการประชุมชี้แจง วางแผนพัฒนา กำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาทางวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพผู้เรียน และอำนวยความสะดวกในการพัฒนาสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล และพัฒนาให้การจัดการศึกษาบรรลุผลชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 ในการศึกษาคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนางานวิชาการสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล เช่นสนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริมเข้ารับการอบรมทางวิชาการ จึงควรให้ความสนใจผู้เรียนในเรื่องการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน ส่งเสริมความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงมีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทในเขตพื้นที่นั้น และนำผลการศึกษาไปพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการและคุณภาพผู้เรียนต่อไป

2.3 ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ่อื่น เพื่อให้สอดคล้องกับความจริงทั่วหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา ในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*, กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560.
- [2] Hallinger, P & Heck, R. H., *Exploring the principal's contribution to school effectiveness: 1980-1995*, School Effectiveness and School Improvement, 9(2), 157-191, 1998.
- [3] สุกัญญา แซ่ม้อย, *การบริหารงานวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน*, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2565.

- [4] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562.
- [5] กมลชนก ศรีสุตา, “ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร 2564.
- [6] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5, แผนการพัฒนาศึกษาขั้นพื้นฐาน 2560–2570, กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2566.
- [7] จุญญกลิน มาตาชาติ, “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4,” วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี, 2562.
- [8] ณัฐพล ธิตา, “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา, 2565.
- [9] พงษ์ศักดิ์ ศิริโอภา, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา, 2564.
- [10] จีรวัฒน์ ภูอาบทอง, “การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ร้อยเอ็ด, 2564.
- [11] มณีนพร ศรีบุตร, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา, 2565.
- [12] กิรติ ฉิมพูน, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี, 2565.

การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

The Development of English Listening Skills by Using Podcast Radio Programs for the Tenth Graders

จิราพร ลวดทอง
Jiraporn Luadthong

สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Curriculum and Instructional Development, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding email: jiraporn.lg64@ubru.ac.th

Received: 17 October 2024; Revised: 1 December 2024; Accepted: 12 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) ศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการฟังโดยใช้รายการ Podcast ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมพิทยาคมที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 42 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการฟังโดยใช้รายการ Podcast 2) แบบประเมินพร้อมเกณฑ์การให้คะแนนทักษะการฟัง 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีพัฒนาการในทักษะการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้ชุดกิจกรรมรายการ Podcast โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 16.33 คิดเป็นร้อยละ 81.63 และอยู่ในระดับดีมาก 2) ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast มีประสิทธิภาพ 81.63/80.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 3) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการฟัง โดยใช้รายการ Podcast โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = .55)

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษ, รายการ Podcast

ABSTRACT

The purposes of the research were to 1) develop the 10th graders' listening skills using packages of Podcast Radio Programs, 2) study efficiency values of listening packages using Podcast Radio Programs, 3) compare the students' learning achievement before and after using Podcast Radio Programs to the criteria 80/80, and 4) study the students' satisfaction towards the developed listening packages. The sample consisted of 42 students at Pathumphithayakhom School, in the first semester, academic year 2024, gained by cluster sampling. The research instruments consisted of listening packages using Podcast Radio Programs, listening assessment form with scoring rubrics, and a satisfaction questionnaire. Statistics used to analyze the collected data included percentage, mean, standard deviations, and t-test.

The results showed that 1) The students' listening skills was improved with the mean scores of 16.33, which was 81.63 percent, rated at the highest level. 2) The efficiency values of the developed packages were 81.63/80.89 based on the standardized criteria of 80/80. 3) The students had the learning achievement after using the developed packages significantly higher than that before using them at the .05 level. 4) The students had satisfaction towards the developed packages at the highest level ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = .55)

Keywords: Development of Learning Packages, Podcast Radio Programs

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่สำคัญมากในการใช้ชีวิตในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การดำเนินการทางด้านธุรกิจ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ล้วนใช้ภาษาอังกฤษในการประกอบกิจกรรมต่างๆ (สุปรานี พุ่มมอม 2558: 1; ปรียานุช ทองเกลี้ยง 2562: 1) เช่น เครื่องมือสื่อสาร หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฉลากยา ป้ายโฆษณา บรรจุภัณฑ์ หรือ ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น (เพ็ญพิชา ศิริวงษ์ 2559: 1) และภาษาอังกฤษถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญในยุคศตวรรษที่ 21 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็มีการพัฒนา และใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการค้นคว้าหาความรู้ และเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเรียนรู้ในปัจจุบัน เนื่องจากองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นบนโลกมีการบันทึก และเผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ (ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย 2561: 1) ฉะนั้นความสำคัญจึงอยู่ที่การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการเข้าถึงองค์ความรู้ และก้าวทันโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งในประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดความสามารถของคนที่กำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะคนที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษย่อมได้เปรียบทุกทาง (อุปกิต ทรวงทองกลาง และคณะ 2563: 48) ดังนั้นผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษามากที่สุด โดยเริ่มจากการสอนทักษะการฟัง ตามด้วยการพูด การอ่าน และการเขียน ตามลำดับ โดยมีการสอนไวยากรณ์แทรกไว้ทุกทักษะซึ่งสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาที่ใกล้เคียงกับการเรียนรู้ภาษาไทยที่เป็นภาษาแรกของผู้เรียนที่เริ่มเรียนรู้จากการฟัง เชื่อมโยงเสียงกับภาพเพื่อสร้างความเข้าใจนำไปสู่การเลียนแบบเสียง คือ การพูด และนำไปสู่การอ่าน

และการเขียนในที่สุด (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2558: 3) จะเห็นได้ว่าทักษะการฟังเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จที่จะนำไปสู่ความสามารถทางภาษาเป็นทักษะแรกที่คุณเรียน และผู้สอนควรให้ความสำคัญเนื่องจากผู้เรียนได้รับข้อมูลจากการฟังจากผู้สอน หรือสื่อต่างๆ และผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะการฟังอย่างเพียงพอและแท้จริง จนสามารถเริ่มต้นทักษะการพูด และทักษะอื่นๆ ในขั้นต่อไป (Nation & Newton 2020: 5 ; Peterson 2001: 106)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้นยังมีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำอยู่ซึ่งเห็นได้จากผลกระทสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test ; O-NET) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560-2564 ระดับประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษ เท่ากับ 28.31 , 39.24 , 29.20 , 43.55, และ 25.56 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) 2561: 10; 2562: 2 ; 2563: 2 ; 2564: 2 ; 2565: 2) ซึ่งในปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศต่ำที่สุด แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาขึ้นเลยและยังเป็นวิชาที่ได้คะแนนต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนวิชาอื่น (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) 2565: 2) ซึ่งเป็นปัญหาที่ครูผู้สอน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งหาทางแก้ไข (ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย 2561: 4) สอดคล้องกับงานวิจัยหลายฉบับที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ซึ่งพบว่า ผู้เรียนนั้นยังมีความสามารถในด้านทักษะการฟังที่ค่อนข้างต่ำ (สุปรานี พุ่มมอม 2558: 1; ธิษณา ศรีทราธรรัตนธนา 2565: 59) ดังนั้นผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการสอนทักษะฟังเป็นพิเศษ และเป็นทักษะแรกที่ต้องทำการสอน เพราะผู้พูดจะต้องฟังให้เข้าใจเสียก่อนจึงจะสามารถพูดโต้ตอบ อ่านหรือเขียนได้ จึงจะสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนโดยเฉพาะทักษะการฟังพัฒนาสูงขึ้นได้ มณีนรัตน์ กรรณิกา (2561: 2)

ทักษะการฟังเป็นทักษะที่สัมพันธ์กับการพูด และเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเกือบทั้งหมด เช่น การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน นักเรียนจะสามารถฟังคำแนะนำจากครู ด้วยการฟังคำอธิบายและคำบรรยาย เป็นต้น และเมื่ออยู่นอกชั้นเรียนนักเรียนจะได้ฟังสิ่งอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการสอน เช่น ฟังเพลง ข่าว กล่าวสุนทรพจน์ ภาพยนตร์ ละคร เป็นต้นและนอกจากนั้นการฟังหมายถึงทักษะที่สามารถใช้ในชีวิตรประจำวันและสามารถใช้ในการจัดการชั้นเรียนมากกว่าทักษะทางภาษาอื่นๆ โดยเฉพาะในปัจจุบันผู้เรียนมีช่องทางในการฟังจากแหล่งข้อมูลต่างๆ นอกชั้นเรียน เช่น สื่อออนไลน์ อินเทอร์เน็ต รายการโทรทัศน์ วิทยุ และยังรวมถึงการบรรยายในโอกาสต่างๆ เรณู สัมมัตตะ (2555: 1) นอกจากนี้ทักษะการฟังยังเป็นทักษะแรกที่คุณเรียนได้ยิน เกิดกระบวนการเรียนรู้ และเห็นคุณค่าของการฟังโดยเริ่มจากการเรียนรู้คำศัพท์ การออกเสียง สำเนียงการพูด และฟังเพื่อความเข้าใจ ซึ่งทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย (2561: 1) ทักษะการฟังภาษาอังกฤษ เป็นจุดเริ่มต้นแห่งทักษะการเรียนรู้และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นจุดสำคัญในการเริ่มต้นการเรียนรู้ภาษา และการฟังเป็นความสามารถของบุคคลที่จะทำความเข้าใจในสิ่งที่คนอื่นพูด มณีนรัตน์ กรรณิกา (2561: 1) สอดคล้องกับการศึกษาของ Gilakjani and Ahmadi (2011: 978) ที่พบว่า ร้อยละ 52.5 ของทักษะในการสื่อสารส่วนใหญ่ของนักศึกษาเป็นทักษะการฟัง เพราะหากผู้ฟังมีทักษะการฟังที่ดี ย่อมส่งเสริมให้ทักษะการพูดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถ้าได้รับการฝึกทักษะการฟังไม่เพียงพอจะมีผลทำให้ไม่สามารถใช้ภาษาในการสนทนาได้

การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ต้องเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำทักษะพื้นฐานภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่านและเขียนไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยเฉพาะทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่เป็นจุดเริ่มต้นแห่งทักษะการเรียนรู้และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นจุดสำคัญในการเริ่มต้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

และการพัฒนาทักษะต่างๆ ทางด้านภาษา ซึ่งปัจจุบันรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ นวัตกรรมการสอนและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการฟังมีอยู่มากมาย อาทิ การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้เพลงภาษาอังกฤษ (กฤษณ์ ศรทัตต์ และคณะ 2565: 556), รายการโทรทัศน์ (มณีรัตน์ กรรณิกา 2561: 63) และใช้บทเรียนและวีดิทัศน์ (ฉัตรชัย เก่งวิจิตร และอนันนาฏ เพชรประเสริฐ 2565: 256) เป็นต้น แต่ในปัจจุบันที่กำลังพูดถึงและนิยมกันอย่างแพร่หลาย คือ การพัฒนาทักษะการฟังด้วย Podcast ที่เป็นสื่อออนไลน์รูปแบบใหม่ที่มีลักษณะของข้อมูลและเนื้อหาที่มากมาย ทั้งรายการสนทนา บทวิเคราะห์ ข่าว สัมภาษณ์ ธุรกิจ ปรัชญา โดยผู้ใช้งานสามารถฟังวิทยุบนอินเทอร์เน็ตง่ายต่อการเรียกดูและฟังได้ตามต้องการ โดยผู้ใช้งานไม่ต้องเสียค่าบริการ แต่ต้องฟังผ่านอุปกรณ์ตัวกลางในการเข้าถึง เช่น โทรศัพท์ แท็บเล็ต หรืออุปกรณ์อื่นๆ ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ (วรัญญา ติโลกะวิชัย และจิตติมา คงรัตนประเสริฐ 2563: 30) ซึ่ง Podcast เปรียบเสมือนห้องสมุดทางเสียงที่ผู้ฟังสามารถเลือกฟังได้ (ทวีข ประภาณนต์ 2562: 5) และ Podcast กำลังได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้นในประเทศไทย โดยคนไทยชอบฟัง Podcast สูงเป็นอันดับ 6 ของโลก จากสัดส่วนผู้ใช้งานกว่า 48.1 เปอร์เซ็นต์ของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศทั้งหมด ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยโลก (Digital Stat 2021:) ในปัจจุบัน Podcast ภาคภาษาอังกฤษในสหรัฐอเมริกาได้ถูกนำมาใช้ในสื่อการเรียนการสอน เป็นสื่อกลาง ในการหาเสียง และเป็นสื่อกลางเพื่อความบันเทิง แต่สำหรับประเทศไทย Podcast ถือว่ายังอยู่ในระยะเริ่มต้น และมี Podcast เป็นจำนวนน้อยมากที่จัดอยู่ในประเภทสื่อการเรียนการสอน (ชนินทร เพ็ญสูตร 2561: 273) ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจของผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่จะนำ Podcast มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการฟังของผู้เรียนโดยเลือกเนื้อหาในการสอนจาก Podcast แล้วแบ่งเป็นบทฟังที่หลากหลาย และแตกต่างกันจากระดับเริ่มต้นไปถึงระดับสูง พิจารณาจากคำศัพท์ สำนวน โครงสร้างไวยากรณ์ ระดับเสียง สำเนียงการพูด ความยากง่ายของเนื้อเรื่อง และเลือกมาจากเว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน Podcast เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกฟัง ตามความสนใจและระดับความสามารถในการฟังของตนเอง กำหนดกรอบเนื้อหาของบทฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจผ่าน Podcast ที่เนื้อหา มีระดับความยากง่ายจำนวนของคำศัพท์ สำนวน และโครงสร้างของประโยคที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ดังการศึกษาที่ผ่านมาของ ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย (2561: 74) ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ผ่าน Podcast ของนักเรียนคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จะเห็นได้ว่า Podcast มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษา โดยเฉพาะการใช้ Podcast เป็นสื่อในการฟังภาษาอังกฤษซึ่งสอดคล้องกับการฟังอย่างกว้างขวางเพราะช่วยพัฒนาทักษะการฟังให้มีประสิทธิภาพได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการฟังมากเพียงไรขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้สื่อการฟัง และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้ผ่านรายการ Podcast โดยเล็งเห็นถึงประโยชน์ของรายการ Podcast ที่เป็นสื่อที่ผู้เรียนได้สะดวก ผู้เรียนสามารถสามารถเรียนรู้ ฟังทักษะการฟังของตนเองได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้ฟังภาษาอังกฤษจากเจ้าของภาษาโดยตรง และเป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ และผู้เรียนสามารถนำสื่อ Podcast ไปปรับปรุงพัฒนาระดับการฟังในระดับสูงของตนเองต่อไปได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการฟังโดยใช้รายการ Podcast

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองอุบลราชธานี จำนวน 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช โรงเรียนปทุมพิทยาคม โรงเรียนนารีนุกูล โรงเรียนหนองขอนวิทยา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุบลราชธานี ทั้งหมด 1,927 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนปทุมพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี รวมจำนวน 42 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดกิจกรรมการฟังโดยใช้รายการ Podcast ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจ

3. ขอบเขตเนื้อหา

แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast จำนวน 12 ชุด ได้แก่ เรื่อง 1) People 2) Family members 3) Daily routines 4) School days 5) Rain or shine 6) What are you wearing? 7) Looks 8) Celebrities 9) Party food 10) Food for a day 11) Supermarket 12) Order food

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนละ 1 ชั่วโมง รวมใช้เวลาในการทดลองจำนวน 12 ชั่วโมง

4.2 ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 ชุด

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้ทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

4.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยรายการ Podcast (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างรับทราบ

5.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 12 แผน ระยะเวลาที่ใช้ในการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนทำการทดลองจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

5.3 ประเมินความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

5.4 นำคะแนนที่ได้จากการวัดทักษะการฟังภาษาอังกฤษมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.5 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

5.6 นำผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยรายการ Podcast สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ทักษะการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ด้านที่ 1 ฟังเพื่อความเข้าใจ	42	20	16.90	0.60	84.58
ด้านที่ 2 การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ	42	20	16.52	0.48	82.58
ด้านที่ 3 การฟังเพื่อรู้ความหมายของคำศัพท์	42	20	15.83	0.29	79.13
ด้านที่ 4 การฟังเพื่อปฏิบัติตามคำสั่ง	42	20	16.06	0.19	80.28
คะแนนเฉลี่ย			16.33	0.39	81.63

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รายการ Podcast มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 ฟัง

เพื่อความเข้าใจ มีคะแนนเฉลี่ย 16.90 คิดเป็นร้อยละ 84.58 ด้านที่ 2 การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ มีคะแนนเฉลี่ย 16.52 คิดเป็นร้อยละ 82.58 ด้านที่ 3 การฟังเพื่อรู้ความหมายของคำศัพท์ มีคะแนนเฉลี่ย 15.83 คิดเป็นร้อยละ 79.13 ด้านที่ 4 การฟังเพื่อปฏิบัติตามคำสั่ง มีคะแนนเฉลี่ย 16.06 คิดเป็นร้อยละ 80.28 โดยมีค่าร้อยละเฉลี่ยโดยรวมที่ 81.63

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ผู้วิจัยได้คำนวณหาประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) โดยหาค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนตัวอย่างที่ได้จากการทำชุดกิจกรรม และคำนวณหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) โดยหาค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยนักเรียนตัวอย่าง ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ผลการวิเคราะห์ แสดงดังตารางที่ 2 และ ตารางที่ 3

ตารางที่ 2 การสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลในการหาประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80 / 80 ของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มทดลอง	ประสิทธิภาพการพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast (E1/E2)
การทดลองรายบุคคล	75.83/75.00
การทดลองกลุ่มเล็ก	77.96/78.50
การทดลองภาคสนาม	84.18/83.58

ประสิทธิภาพหลังเรียน(E2) เท่ากับ 75.00 ปรากฏว่าไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จึงได้นำข้อบกพร่องที่พบจากการทดลองรายบุคคลไปปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองกับกลุ่มเล็ก พบว่า ค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียน (E1) เท่ากับ 77.96 และค่าประสิทธิภาพหลังเรียน (E2) เท่ากับ 78.50 ซึ่งยังไม่ผ่านเกณฑ์ จึงนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งแล้วนำไปทดลองใช้กับ นักเรียนภาคสนาม พบว่า ค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียน (E1) เท่ากับ 84.18 และค่าประสิทธิภาพ หลังเรียน (E2) เท่ากับ 83.58 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80 / 80 หลังจากนั้นจึงนำไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3 ค่าประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

การจัดการเรียนรู้	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	E1/E2
ประสิทธิภาพกระบวนการ	42	20	16.33	0.13	81.63	81.63/80.89
ประสิทธิภาพผลลัพธ์	42	40	32.36	3.08	80.89	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (E1) คิดเป็นร้อยละ 81.63 และประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์จากการทดสอบหลังเรียน (E2) คิดเป็นร้อยละ 80.89 ดังนั้น การพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้

ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) 81.63/80.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ทักษะการฟังที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ทักษะการฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	ระดับคุณภาพ	
	ร้อยละ	แปลความหมาย
ชุดที่ 1 People	71.67	ระดับสูง
ชุดที่ 2 Family members	72.02	ระดับสูง
ชุดที่ 3 Daily routines	74.05	ระดับสูง
ชุดที่ 4 School days	75.83	ระดับสูงมาก
ชุดที่ 5 Rain or shine	76.90	ระดับสูงมาก
ชุดที่ 6 What are you wearing?	80.60	ระดับสูงมาก
ชุดที่ 7 Looks	83.50	ระดับสูงมาก
ชุดที่ 8 Celebrities	84.64	ระดับสูงมาก
ชุดที่ 9 Party food	86.90	ระดับสูงมาก
ชุดที่ 10 Food for a day	88.93	ระดับสูงมาก
ชุดที่ 11 Supermarket	90.95	ระดับสูงมาก
ชุดที่ 12 Order food	93.45	ระดับสูงมาก
คะแนนเฉลี่ย	81.63	ระดับสูงมาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 People คิดเป็นร้อยละ 71.67 และชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 12 Order food คิดเป็นร้อยละ 93.45 แต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงขึ้น

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	p
ก่อนเรียน	42	40	24.43	4.68	41	17.72*	.01
หลังเรียน	42	40	32.36	3.08			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ

Podcast มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 24.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.68 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 32.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.08 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการฟังโดยใช้รายการ Podcast แสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการฟังโดยใช้รายการ Podcast

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ครูช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดกิจกรรม	4.69	0.56	มากที่สุด
2	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีเนื้อหาภาษาที่เหมาะสมกับผู้เรียน	4.71	0.55	มากที่สุด
3	ครูใช้วิธีการสอนและจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายกับเนื้อหาวิชาที่เรียนเหมาะสม	4.60	0.66	มากที่สุด
4	ครูจัดกิจกรรมมีกระบวนการเรียนรู้จากง่ายสู่ยาก	4.60	0.66	มากที่สุด
5	ครูชี้แจงชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกิจกรรมให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน	4.71	0.60	มากที่สุด
6	ครูให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	4.69	0.64	มากที่สุด
7	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานมากยิ่งขึ้น	4.45	0.71	มาก
8	กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน	4.71	0.46	มากที่สุด
9	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้	4.79	0.42	มากที่สุด
10	ครูใช้ข้อความที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน	4.69	0.47	มากที่สุด
11	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย	4.45	0.71	มาก
12	ครูใช้วิธีการสอนและใช้สื่ออย่างหลากหลาย	4.48	0.67	มาก
13	กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.71	0.55	มากที่สุด
14	เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลา	4.55	0.63	มากที่สุด
15	กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น	4.48	0.59	มาก
16	วิธีการสอนโดยใช้รายการ Podcast ทำให้นักเรียนมีทักษะด้านการฟังเพิ่มมากขึ้น	4.86	0.47	มากที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึง พอใจ
17	เรียนรู้พัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษจากชุดกิจกรรมการฟังโดยใช้รายการ Podcast	4.76	0.48	มากที่สุด
18	ช่วยให้นักเรียนเข้าใจและเข้าใจถึงการฟังของเจ้าของภาษาโดยตรง	4.86	0.35	มากที่สุด
19	ช่วยทำให้นักเรียนได้ใช้เทคโนโลยีในการทำงานได้อย่างหลากหลาย	4.79	0.42	มากที่สุด
20	ช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน	4.83	0.38	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย		4.67	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการฟังโดยใช้รายการ Podcast มีค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อเท่ากับ 4.67 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.55) ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือข้อ 16 วิธีการสอนโดยใช้รายการ Podcast ทำให้นักเรียนมีทักษะด้านการฟังเพิ่มมากขึ้น ข้อ 18 ช่วยให้นักเรียนเข้าใจและเข้าใจถึงการฟังของเจ้าของภาษาโดยตรง และข้อ 20 ช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.40) และพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือข้อ 7 ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานมากยิ่งขึ้น และข้อ 11 ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.71)

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมพบว่าทักษะด้านการฟังโดยใช้ชุดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพเท่ากับ 16.33 อยู่ในระดับการฟังดีมาก ด้านที่ 1 ฟังเพื่อความเข้าใจ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ สูงที่สุด 16.90 คิดเป็นร้อยละ 84.58 เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนมีวิธีการโดยใช้สื่อรายการ Podcast ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนสามารถฟังเสียงจากเจ้าของภาษาโดยตรงและสามารถทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรินทร์ จันท์ (2565 : 11) ที่ได้กล่าวว่าแนวคิดในการฟังเพื่อความเข้าใจเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ด้านการฟังของผู้ฟัง และประสบการณ์ในการเรียนภาษาที่สองที่จะช่วย พัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ การฟังเพื่อความเข้าใจไม่ใช่แค่การได้ยิน แต่ต้องฟัง เพื่อนำสิ่งที่ได้ยินมาทำความเข้าใจ ฟังด้วยความตั้งใจ และสามารถตอบสนองหรือสิ่งที่ผู้อื่นสื่อความมาสู่เราได้ อย่างถูกต้อง ด้านที่ 2 การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ มีคะแนนเฉลี่ย 16.52 คิดเป็นร้อยละ 82.58 สำหรับการฟังเพื่อจับใจความสำคัญนั้นเป็นการฟังที่ต้องจับประเด็นใจสำคัญของเนื้อหาที่ฟังซึ่งสอดคล้องกับ พรสวรรค์ แก้วธรรมานุกูล (2565 : 19) ที่ได้กล่าวว่า การฟังเสียงเพื่อการจับประเด็นใจความหมายหลักจากสิ่งที่ฟังซึ่งต้องอาศัยกระบวนการคิด ทั้งทัศนคติและกลวิธีในการทำความเข้าใจใน สิ่งที่ได้ฟังโดยเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ ด้านที่ 3 การฟังเพื่อรู้ความหมายของคำศัพท์ มีคะแนนเฉลี่ย 15.83 คิดเป็นร้อยละ

79.13 เนื่องจากนักเรียนมีคลังคำศัพท์ที่น้อยและมีบางคำศัพท์ที่อ่านออกแต่ไม่สามารถแปลได้จึงทำให้ผลการฟังดำน้นน้อยกว่าทุกด้าน และการฟังเพื่อรู้ความหมายของคำศัพท์นั้นคือการรับรู้โดยใช้สมาธิจดจ่อเพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่ฟังหรือได้ยิน เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำศัพท์ ด้านที่ 4 การฟังเพื่อปฏิบัติตามคำสั่ง มีคะแนนเฉลี่ย 16.06 คิดเป็นร้อยละ 80.28 การฟังเพื่อปฏิบัติตามคำสั่ง คือการลงมือปฏิบัติตามสิ่งที่ได้ยินหรือได้ฟังซึ่งสอดคล้องกับ พิกุล พูลสวัสดิ์ (2562 : 41) ได้กล่าวไว้ว่าการฟังนับเป็นจุดเริ่มต้นแรกที่น่าไปสู่ การพูด การเขียน และการดำเนินชีวิตประจำวัน เมื่อได้ฟังสิ่งต่างๆ สมองทำการเชื่อมโยงพิจารณาและตอบสนองต่อสิ่งที่ได้ยิน ซึ่งการได้ยินนับเป็นเครื่องมือแรกในการนำไปสู่การกระทำสิ่งต่างๆ เช่น การฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้ การฟังแล้วสามารถจับใจความเรื่องราวที่ฟังได้

2. ผลการศึกษาชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้รายการ Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 81.63/80.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 การฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast มีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิติยา ศรีวัลลภ (2562 : 1518) ที่กล่าวว่าชุดฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ มีภาพประกอบ ที่สวยงาม การจัดแบ่งภาพในแต่ละภาพมีความเหมาะสมและเป็นระเบียบ จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มสมรรถนะอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังมีการใช้รายการ Podcast ร่วมด้วย และปัจจุบันที่เป็นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเน้นการจัดกิจกรรมเป็น ปัจจัยที่สำคัญครูทำหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกเท่านั้น นักเรียนจึงมีทักษะการฟังสูงขึ้น และยังสอดคล้องกับ Dhea Saragih และคณะ (2565: 58) ในการสอนทักษะการฟัง ผู้เรียนสามารถใช้ Podcast ได้ และ Podcast เป็นหนึ่งในสื่อที่สอนสนุกที่ครูสามารถใช้ได้ Podcast เป็นเสียงที่สามารถฟังได้โดยตรงหรือสดพร้อมกับเวลาในขณะนั้นได้เลย Podcast ยังมาพร้อมกับวิดีโอภาพ ช่วยให้นักเรียนสามารถฟังคำพูดของผู้พูดในขณะที่ดูการออกเสียงของพวกเขามาโดยง่ายขึ้น ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า Podcast เป็นสื่อที่ทันสมัยและมีความรวดเร็วใหม่ล่าสุดที่ครูสามารถใช้สอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังของนักเรียนได้ดี

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการ Podcast สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุดกิจกรรมการฟังนี้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ มีสื่อที่น่าสนใจ ได้ฟังรายการ Podcast ของเจ้าของภาษา และยังมีการปฏิบัติและทดลองฟังด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับ พัชรินทร์ จันที (2565 : 53) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ผ่าน Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเชียงดาววิทยาคมจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผลสัมฤทธิ์การฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ผ่าน Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 21.16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถ อภิปรายได้ว่า การจัดการเรียนการสอนทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ผ่าน Podcast สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษที่สูงขึ้น และยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย (2561 : ง) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ผ่าน Podcast ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองกุงศาลาบน้ำเที่ยงวิทยากร ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ผ่าน Podcast ของนักเรียน คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อชุดกิจกรรมการฟังโดยใช้รายการ Podcast พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($= 4.67$, $S.D. = 0.55$) ซึ่งสอดคล้องกับ พชรินทร์ จันที (2565 : 21) ได้กล่าวไว้ว่า Podcast เป็นสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสะดวกสบาย ผู้ใช้สามารถเลือกใช้ Podcast ได้หลายประเภททั้งภาพ เสียง และวิดีโอ สามารถฟังเวลาว่างแบบออนไลน์ได้ และสามารถใช้ฟังกับอุปกรณ์พกพาได้ทุกที่ ทุกเวลาซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการและความสนใจของผู้ใช้ด้วย จุดประสงค์ทางการศึกษาหรือเพื่อความบันเทิงได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ทิตติตา สินรักษา (2564 : 105) รายการ Podcast มีประโยชน์สำหรับการเรียนในรายวิชาฟังพูดภาษาอังกฤษเบื้องต้นผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในรายวิชานี้เข้าใจมากขึ้น กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ ฝึกผู้เรียนให้หารายละเอียดและคำตอบจากบทสนทนาที่ได้ฟังมาก ฝึกความสามารถในการจับใจความสำคัญในการฟังภาษาอังกฤษ กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจฝึกฟังภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนและยังช่วยพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ชุดกิจกรรมการฟังเป็นชุดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ทดลองเกี่ยวกับการฟังรายการ Podcast จริงในขั้นตอนการฟังชุดกิจกรรม อาจต้องใช้เวลาและความเป็นส่วนตัวของผู้เรียน ครูผู้สอนอาจจะต้องยืดหยุ่นตามความเหมาะสมและให้สอดคล้องกับเวลาตามแผนที่กำหนด

1.2 จากการวิจัยพบว่า ในขณะที่ปฏิบัติชุดกิจกรรมการฟังมีนักเรียนบางคนสามารถทำความเข้าใจกับชุดกิจกรรมการฟังและฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจที่ครูสอนได้อย่างรวดเร็ว ในขณะที่มีนักเรียนบางคนต้องใช้เวลาทำความเข้าใจกับชุดกิจกรรมการฟัง ทำให้นักเรียนที่เรียนรู้ได้เร็วรู้สึกขาดความสนใจในการทำชุดกิจกรรมการฟังต่อไปที่ครูผู้สอนจะให้ปฏิบัติ ครูจึงควรสังเกตการณ์เพื่อดูพัฒนาการทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการฟังของนักเรียนแต่ละบุคคล แล้วยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน เป็นการทบทวนฝึกฝนร่วมกันอีกครั้ง ทำให้นักเรียนที่เรียนรู้รวดเร็วได้ช่วยทบทวนให้กับนักเรียนบางคนที่ยังไม่เข้าใจในชุดกิจกรรมการฟังและเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเพื่อหาวิธีที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ด้วยวิธีที่หลากหลายด้วยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

2.2 ควรศึกษาพัฒนาทักษะการฟังอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนเกิดความชำนาญในการฟังรวมทั้งการพัฒนาทักษะการพูด การอ่านและการเขียน

บรรณานุกรม

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ, “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดวิชาในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน O-NET,” สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) [ออนไลน์]. <https://catalog.niets.or.th/>, (Accessed:10 มิถุนายน 2566).
- [2] กฤษณ์ ศรทัตต์, ชัยวิชญ์ สีดาบุตร, อัจฉรา ไชยราช, ธนพร โปมิน, ณัฐพงษ์ ขจรแสงเจริญ, “การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้เพลงภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด,” วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์, ปีที่ 6, ฉบับที่ 2, หน้าที่ 551-565, กรกฎาคม – ธันวาคม, 2565.
- [3] A. Gilakjani, A. Ahmadi, “A study of Factors Affecting EFL Learners’ English

- Listening Comprehension and the Strategies for Improvement,” *Journal of Language Teaching and Research*, Vol. 2, no. 5, pp. 977–988, 2021.
- [4] ฉัตรชัย เก่งวินิจ, อนงนาฏ เพชรประเสริฐ, “การศึกษาความแตกต่างระหว่างการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผ่านการสอนบทเรียนและการสอนผ่านวิดีโอของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3,” *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, ปีที่ 17, ฉบับที่ 1 หน้า 252-266, มกราคม – มิถุนายน, 2565.
- [5] ชนินทร เพ็ญสูตร, “พอดแคสต์ สื่อทางเลือกใหม่: กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสหรัฐอเมริกาและไทย,” *วารสารวิชาการ ก.ส.ท.ช.*, ปีที่ 2, ฉบับที่ 2, หน้า 271-289, ธันวาคม, 2561.
- [6] ดวิษ ประภาณต์, “พฤติกรรมผู้บริโภคเชิงลึกและรูปแบบการรับสื่อของกลุ่มผู้ฟัง Podcast เพื่อสร้างรูปแบบการนำเสนอและโปรโมทช่องรายการ Podcast ที่มีประสิทธิภาพบนแพลตฟอร์ม Facebook ในประเทศไทย,” *การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารการตลาด ดิจิทัล, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ*, 2562.
- [7] D. Saragih , A. Marpaung , R. Purnama, S. Saragih, “The Use of Podcast in Improving Students’ Listening Skill of Senior High School,” *International Journal Corner of Educational Research (IJCER)*, vol. 1, no. 2, pp. 57-68, 2022.
- [8] Digital Stat, “October Global Statshot Report 2021,” *Data Reportal [Online]*.
<https://datareportal.com/reports/digital-2021-october-global-statshot>
(Accessed: December, 12, 2023).
- [9] ทิตธิตา ลินรักษา, “การพัฒนาสื่อเสริมทักษะการฟังด้วย พ็อดคาสต์สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา,” *ประชุมวิชาการระดับชาติ The 9th Education Conference Proceedings A Better Change in Higher Education for Future Economy*, จังหวัดสงขลา, 7 พฤษภาคม 2564, หน้า 105.
- [10] อธิมา ศรีรัตนธนา, “การสอนกลวิธีการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี,” *มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*, เชียงราย, *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, ปีที่ 7, ฉบับที่ 4, หน้า 57-68, เมษายน, 2565.
- [11] นิตยา ศรีวัลลภ, “การพัฒนาชุดฝึกทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ผสมผสานกับวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,” *วิทยานิพนธ์ปริญญา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 2562.
- [12] J.M. Newton, I.S.P. Nation, “Teaching ESL/EFL listening and speaking,” New York: Routledge, Taylor and Francis Group, 2020. Accessed on: Apr. 2, 2023. [Online].
Doi: <https://doi.org/10.4324/9780429203114>
- [13] ปริยานุช ทองเกลี้ยง, “ผลการใช้แบบฝึกประกอบภาพยนตร์ที่มีต่อทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3,” *การค้นคว้าอิสระ วิชาหลักสูตรและวิธีสอน, สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ, ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 2562.
- [14] พรสวรรค์ แก้วธรรมานุกุล, “การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอน แบบธรรมชาติ(Natural Approach) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3,” *การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย, หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 2565.
- [15] พิกุล พูลสวัสดิ์, “การพัฒนาความสามารถทางด้านการฟังพูดของนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 1 โดยจัด

- กิจกรรมการเล่านิทานอีสปร่วมกับกิจกรรมเกมการศึกษา,” วิทยานิพนธ์ สาขาหลักสูตรและการสอน , มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2562.
- [16] พิชรินทร์ จันท์, “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ผ่านพอดคาสต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่,” หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2565.
- [17] เพ็ญพิชา ศิริวงษ์, “การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เอกสารตามสภาพจริงที่เน้นสื่อในชีวิตประจำวันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2559.
- [18] P.W. Peterson, “Skills and strategies for proficient listening,” Teaching English as a second or foreign language, vol. 3, pp. 87-100, 2001.
- [19] มณีรัตน์ กรรณิกา, “การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3,” วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2561.
- [20] เรณู สัมมัตตะ, “การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ภาพยนตร์การ์ตูน,” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- [21] ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย, “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ผ่านพอดคาสต์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองกุงศาลาบน้ำเที่ยงวิทยากร,” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.
- [22] วรัญญา ตีโลกะวิชัย, จิตติมา คงรัตนประเสริฐ, “การใช้พอดแคสต์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะพนักงานใน อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ช่วงสถานการณ์ Covid-19,” วารสารการบัญชีและการจัดการ, มหาวิทยาลัยสารคาม, ปี ที่ 13, ฉบับ ที่ 2, หน้า 26-41, เมษายน-มิถุนายน, 2564.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
อุบลราชธานี อำนาจเจริญ

The relationship between creative leadership of school
administrators and school effectiveness under the Office of
Secondary Education Area Ubon Ratchathani, Amnat Charoen

กานต์ธิดา จุมสิมมา^{1*}, ปิยาพัชญ์ นิธิศอัครานนท์², ไพรวลัย โคตรตะ³
Kanthida Jumsimma^{1*}, Piyaphat Nithitakkharanon², Paiwan Kotta³

^{1,2,3} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
^{1,2,3} Educational Administration, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat
University

*Corresponding email: kanthida.jg65@ubru.ac.th

Received: 27 October 2024; Revised: 6 December 2024; Accepted: 12 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน ครูผู้สอน จำนวน 327 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 347 คน จากการเทียบหาสัดส่วนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.776$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; ประสิทธิผลของโรงเรียน; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research to study 1) the level of creative leadership of school administrators, 2) the school effectiveness and 3) the relationship between creative leadership of school administrators and the school effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani, Amnat Charoen. The research sample consisted of 20 school administrators and 327 teachers totaling 347 people in schools from comparing proportions and doing simple random sampling. The employed research instrument was a 5-rating scale questionnaire. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings were as follows: 1) The level of administrators and teachers' opinions about creative Leadership for overall were at a high level. 2) The level of administrators and teachers' opinions about the school effectiveness for overall were at a high level. 3) Overall, the relationship between creative leadership of school administrators and school effectiveness according to the opinions of administrators and teachers was a high correlation ($r_{xy} = 0.776$), and a statistically significant positive correlation at the 0.01 level.

Keywords: Creative Leadership; School Effectiveness; School Administrators

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้ก้าวทันต่อสภาพสังคม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 นั้นได้มีการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้การสนับสนุนการค้นคว้าวิจัย มีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ มีการฝึกอบรม ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัด สภาพแวดล้อม และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต [1] และจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - พ.ศ.2579 พบว่า ผลการศึกษาไทยที่ผ่านมาในเวทีสากล คือ การทดสอบ TIMSS ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ จึงทำให้เกิดการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติจัดทำขึ้นเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ การพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันให้แก่ประเทศ รวมไปถึงการมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร [2]

ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้ในการโน้มน้าวให้บุคคลหรือกลุ่มคนเชื่อมั่นและสามารถทำงานตามเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การ โดยการทำด้วยความเต็มใจ มีความต้องการที่จะทำโดยไม่ได้บังคับ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงออกถึงภาวะผู้นำ [3] ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหาร ผู้บริหารการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การยุคของการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีคุณลักษณะที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้มุ่งที่จะพัฒนาคณาจารย์และพัฒนาตนเอง เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ [4] ในปัจจุบันมีการพัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ ความชำนาญ และส่งเสริมให้

ผู้บริหารเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสูงสุดต่อองค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคต [5]

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ มีกระบวนการคิดที่เป็นธรรมชาติ มีความสามารถในการจินตนาการ มีแนวคิดใหม่ สามารถกระตุ้นผู้อื่นให้เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์ได้ ผู้บริหารต้องมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองโดยอาศัยประสบการณ์และการศึกษาสิ่งใหม่ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการตอบสนองเชิงจินตนาการต่อสิ่งต่าง ๆ โดยการนำและประสานงานบุคคลอื่นด้วยแนวทางหรือวิธีการที่ใหม่ ๆ สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อก่อให้เกิดการริเริ่มสิ่งใหม่ สนับสนุนให้ผู้อื่นได้มีความสร้างสรรค์ [6] โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มักจะมีความคิดริเริ่ม ความคิดริเริ่ม ความยืดหยุ่น ความสามารถในการปรับตัว มีกระบวนการคิด มีทัศนคติเชิงบวก พร้อมนำองค์การไปสู่การพัฒนาด้วยวิธีการใหม่ ทำหาย และเสริมสร้างโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้หากผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับตัวให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะทำให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน [7]

ประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นตัวกำหนดความสำเร็จของโรงเรียน แสดงถึงการปฏิบัติงานตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ [6] ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึง ควรนำมาเป็นประเด็นในการพิจารณาประกอบรายละเอียดเพื่อตรวจสอบการประเมินตนเอง ให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษามีคุณภาพดี มีประสิทธิผลที่เกิดจากการบริหารจริง ยิ่งไปกว่านั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบใดที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็งของปัจจัยเหล่านั้น มาวางแผนพัฒนาสถานศึกษาพร้อมทั้งมีการประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง [8] การจะทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จนั้นต้องอาศัยประสิทธิผลของโรงเรียน การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะ ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา สร้างหลักประกันในการจัดการศึกษาทั้งด้านโอกาสและคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะ พื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข รวมทั้งลดความเครียดและสุขภาพจิตของผู้เรียน เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำนโยบายจุดเน้นเป็นกรอบแนวคิดในการขับเคลื่อนนโยบาย โดยมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 81 โรงเรียน นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบปัญหาที่ต้องพัฒนา คือ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ลดลงทุกกลุ่มสาระ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ลดลงบางกลุ่มสาระ การขับเคลื่อนของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำจะเป็นแรงผลักดันให้ไปสู่การปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน [9]

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยเกี่ยวกับ

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว และการทำงานเป็นทีมกับประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครูความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน และองค์การแห่งการเรียนรู้ไปใช้ปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำและพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

การทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ คือ พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้นำอย่างมีวิสัยทัศน์ มีการกระตุ้นและสนับสนุนให้บุคลากรสร้างสรรค์แนวทางการทำงาน เพื่อที่จะทำให้อุทิศตนสามารถคิดนอกกรอบ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ หาแนวทางที่หลากหลายในการบริหารและการสื่อสารภายในองค์การ มีความสามารถในการปรับตัวและกระบวนการทำงานที่มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น และมีการทำงานเป็นทีม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวทางเพื่อการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การมีวิสัยทัศน์ 2. การมีความคิดสร้างสรรค์ 3. การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว 4. การทำงานเป็นทีม

การมีวิสัยทัศน์ หมายถึง พฤติกรรมหรือความสามารถของผู้บริหารในการบริหารจัดการองค์การในอนาคต มองอนาคตถึงทิศทางที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ มีวิสัยทัศน์ที่จะนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้ความร่วมมือของบุคลากรในองค์การในการวางแผนการดำเนินงาน นำไปสู่การปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาด้านตนเอง สร้างแรงจูงใจ เพื่อผลสำเร็จขององค์การ

การมีความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความคิด กล้าทำในสิ่งใหม่ สนับสนุนครูให้กล้าคิด กล้าทดลองทำในสิ่งที่แปลกใหม่ ปรับเปลี่ยนการทำงานให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ในปัจจุบัน ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาใช้เพื่อช่วยส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาองค์การ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์

การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารที่เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์การใช้ความคิดอย่างอิสระ มีการยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ รับฟังความคิดเห็นอย่างอิสระ ส่งเสริมให้บุคลากรได้ใช้ความคิดอย่างอิสระในการทำงาน ปรับเปลี่ยนกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ นำไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

การทำงานเป็นทีม หมายถึง ลักษณะของผู้บริหารในการใช้รูปแบบการทำงานร่วมกันของบุคลากร ใช้วิธีการเรียนรู้แบบทีม ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำงานร่วมกัน วางแผนการทำงาน การตัดสินใจร่วมกัน

สามารถติดต่อประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์การ ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนาที่มอยู่เสมอ เพื่อให้การดำเนินงานทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ผลที่เกิดจากการดำเนินการของโรงเรียนใน การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการและทักษะต่าง ๆ ส่งผลให้โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวให้กับสภาพสังคม บุคลากรมีความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนและมีความพึงพอใจในการทำงาน ตลอดจนส่งเสริมให้โรงเรียนกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวทางเพื่อการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3. ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน 4. องค์กรแห่งการเรียนรู้

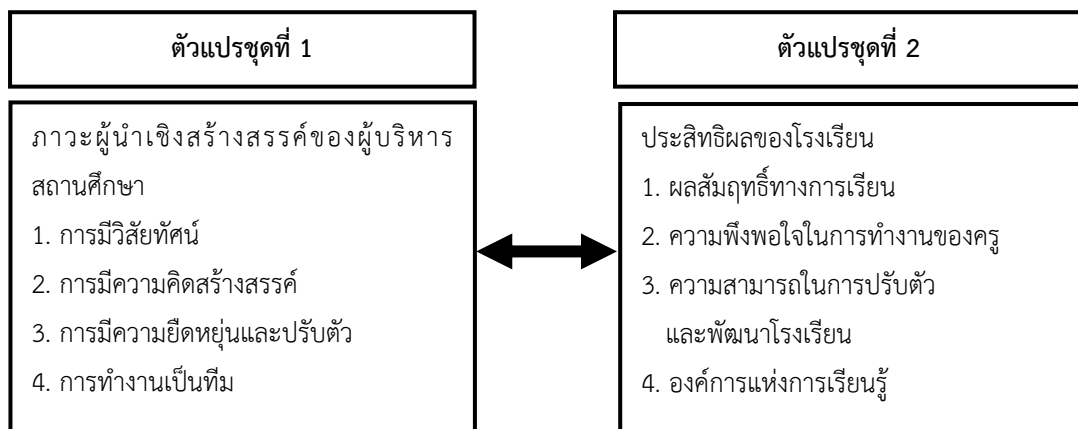
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็น ความรู้ทักษะต่าง ๆ มวลประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน มีผลการประเมินการประเมินการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยครูจะต้องมีวิธีการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ดังนั้นมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

ความพึงพอใจในงานของครู หมายถึง ระดับความรู้สึกรู้สึกของครูที่มีต่อการทำงาน ทั้งด้านงานสอน และงานของโรงเรียน ความพึงพอใจของครูจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมีผลลัพธ์ที่ดี ประสพผลสำเร็จในงาน ในปัจจุบันสังคมต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องสนับสนุนครู ทั้งในด้านสื่อ เทคโนโลยีที่เอื้อต่อครูเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่จะนำไปพัฒนาผู้เรียนและโรงเรียน

ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมกันพัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีการในการปฏิบัติงาน ในด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาเท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้นวัตกรรมการสอน สื่อการสอนที่หลากหลาย มีความทันสมัย สามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม

ประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ผลที่เกิดจากการดำเนินการของโรงเรียนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการและทักษะต่าง ๆ ส่งผลให้โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวให้กับสภาพสังคม บุคลากรมีความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนและมีความพึงพอใจในการทำงาน ตลอดจนส่งเสริมให้โรงเรียนกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 207 คน และครูผู้สอน จำนวน 3,406 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,613 คน จำนวน 81 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 347 คน ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณของ Krejcie & Morgan [10] จากนั้นเทียบหาสัดส่วนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากแบบไม่คืนกลับ เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน และครูผู้สอน จำนวน 327 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรชุดที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์
2. การมีความคิดสร้างสรรค์
3. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว
4. การทำงานเป็นทีม

ตัวแปรชุดที่ 2 ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความพึงพอใจในการทำงานของครู
3. ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน
4. องค์กรแห่งการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 3) การมีความคิดสร้างสรรค์ 4) การทำงานเป็นทีม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิผลโรงเรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน 4) องค์การแห่งการเรียนรู้

2. การตรวจสอบความตรง ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา การใช้ภาษา และด้านอื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสมควรแก้ไข โดยมีเกณฑ์ในการตัดสินใจ คือ คัดเลือกคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) ที่คำนวณได้มากกว่า 0.5 ซึ่งค่า IOC ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ซึ่งค่า IOC มีค่ามากกว่า .5 ทุกข้อคำถาม ดังนั้นสามารถตัดสินใจได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมหรือมีความตรงเชิงเนื้อหา ระหว่างข้อคำถามให้คะแนน ดังนี้

+1 เห็นว่าข้อความนั้นสอดคล้องตามเนื้อหาที่ระบุไว้

0 ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องตามเนื้อหาที่ระบุไว้

-1 แน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องตามเนื้อหาที่ระบุไว้

3. การตรวจสอบความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่มีความตรงมาปรับปรุงแก้ไขเป็นปรนัยตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเสนอไว้แล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha แบบสอบถามมีคุณภาพ ดังนี้

3.1. ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3.2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3.3. ประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 347 ชุด ทางไปรษณีย์ผ่านโรงเรียนตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารและครูผู้สอน ตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนทางไปรษณีย์โดยผู้วิจัยได้ส่งของที่เจ้าหน้าที่ของเขตไปพร้อมกับแบบสอบถาม และกำหนดให้ส่งแบบสอบถามคืนภายใน วันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ.2567 ผลปรากฏว่าผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 347 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนบุญชม ศรีสะอาด [11] ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลตามเกณฑ์บุญชม ศรีสะอาด [11] ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์/ประสิทธิผล ระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์/ประสิทธิผล ระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์/ประสิทธิผล ระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์/ประสิทธิผล ระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์/ประสิทธิผล ระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์การแปลผลHair, Bush, & Ortinau [12]

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่า +1 ถึง -1 ช่วงของความสัมพันธ์ ระดับความสัมพันธ์ ดังนี้

- เมื่อ r มีค่า 0.81 ถึง 1.00 ถือว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
- เมื่อ r มีค่า 0.61 ถึง 0.80 ถือว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
- เมื่อ r มีค่า 0.41 ถึง 0.60 ถือว่า มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
- เมื่อ r มีค่า 0.21 ถึง 0.40 ถือว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
- เมื่อ r มีค่า 0.01 ถึง 0.20 ถือว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศวุฒิ การศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 20 คน ร้อยละ 5.76 ครูผู้สอน 327 คน ร้อยละ 94.24 จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชาย 99 คน ร้อยละ 28.53 เพศหญิง 248 คน ร้อยละ 71.47 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี 122 คน ร้อยละ 35.16 สูงกว่าปริญญาตรี 225 คน ร้อยละ 64.84 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี 58 คน ร้อยละ 16.71 ตั้งแต่ 5-10 ปี 36 คน ร้อยละ 10.37 และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป 253 คน ร้อยละ 72.91

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว และการทำงานเป็น

ทีม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นโดยรวมและรายด้าน จากการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ด้านที่ Item	รายการประเมิน Evaluation checklist	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ระดับความพึงพอใจ Level of satisfaction
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (Creative Leadership)				
1	การมีวิสัยทัศน์ (Vision)	4.43	0.63	มาก
2	การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	4.32	0.68	มาก
3	การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว (Flexibility and Adaptability)	4.41	0.67	มาก
4	การทำงานเป็นทีม (Teamwork)	4.37	0.72	มาก
รวม		4.38	0.64	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.38) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.43) รองลงมาคือ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X}$ = 4.41) การทำงานเป็นทีมปรับตัว ($\bar{X}$ = 4.37) และการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.32) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน องค์การแห่งการเรียนรู้ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นโดยรวมและรายด้าน จากการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่ Item	รายการประเมิน Evaluation checklist	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ระดับความพึงพอใจ Level of satisfaction
ประสิทธิผลของโรงเรียน (School Effectiveness)				
1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement)	4.22	0.55	มาก
2	ความพึงพอใจในการทำงานของครู (Job Satisfaction of Teachers)	4.42	0.52	มาก

3	ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนา โรงเรียน (Ability to Adapt and Develop the School)	4.38	0.56	มาก
4	องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)	4.43	0.52	มาก
รวม		4.36	0.48	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.36) จากรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ องค์การแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.43) รองลงมาคือ ความพึงพอใจในการทำงานของครู ($\bar{X}$ = 4.42) ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.38) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X}$ = 4.22) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้สื่อความหมายในการวิจัย

- X แทน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
- X_1 แทน การมีวิสัยทัศน์
- X_2 แทน การมีความคิดสร้างสรรค์
- X_3 แทน การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว
- X_4 แทน การทำงานเป็นทีม
- Y แทน ประสิทธิภาพของโรงเรียน
- Y_1 แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- Y_2 แทน ความพึงพอใจในการทำงานของครู
- Y_3 แทน ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน
- Y_4 แทน องค์การแห่งการเรียนรู้
- X_t แทน ผลรวมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
- Y_t แทน ผลรวมประสิทธิภาพของโรงเรียน

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_t
Y_1	.501**	.534**	.483**	.506**	.534**
Y_2	.603**	.611**	.543**	.544**	.606**
Y_3	.804**	.813**	.754**	.762**	.826**
Y_4	.794**	.780**	.768**	.745**	.813**
Y_t	.754**	.764**	.711**	.714**	.776**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับสูง ($r_{xy} = 0.776$) นอกจากนี้พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน และประสิทธิผลของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิผลโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.776$) จากภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นรายด้าน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระดับมากทุกด้าน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การมีความคิดสร้างสรรค์ (X_2) มีความสัมพันธ์ทางบวกแบบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.764$) รองลงมา คือ การมีวิสัยทัศน์ (X_1) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.754$) ส่วนภาวะผู้นำที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว (X_3) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.711$)

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีข้ออภิปรายดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน พบว่า มีระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว การทำงานเป็นทีม และการมีความคิดสร้างสรรค์ เนื่องมาจากผู้บริหารมีความสามารถส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ใช้ความร่วมมือของครูมาช่วยวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ สื่อสารแนวทางที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ สอดคล้องกับจิตติภูมิ เทพคำ [13] เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นรายด้านค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ อาจเป็นเพราะผู้บริหารวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมายในอนาคตไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทั้งยังวางแผนการดำเนินงานเพื่อกำหนดเป้าหมาย เพื่อมุ่งสู่การศึกษายุคใหม่ ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐาน

นอกจากนี้สอดคล้องกับเสรี ออโธสง [14] เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ การมีความยืดหยุ่น และการมี

จินตนาการ สอดคล้องกับศมพรัตน์ เจ๊ะบ่าว [6] เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในระบบสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย คือ การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่นและปรับตัว วิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ บ่งบอกถึงการบริหารงานผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ องค์การแห่งการเรียนรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกในองค์การมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมจิตร ชูศรีवास [3] เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ระดับประสิทธิผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสุทิน สุขกาย [15] วิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถบริหารงาน รวมถึงเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิผลและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้รับการพัฒนาในด้านความรู้และรู้ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน

นอกจากนี้สอดคล้องกับวิจัยของณัฐธินา ภูติสม [16] วิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากการบริหารที่เข้าใจสภาพของสถานศึกษา มองปัญหาออกย้อมทำให้หาวิธีการที่เหมาะสมมาจัดการ บุคลากรที่มีความกระตือรือร้นและตั้งใจทำงานด้วยความรักและเอาใจใส่งานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับสูง ($r_{xy} = 0.776$) อาจเพราะการที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะมีผลให้เกิดประสิทธิผลโรงเรียนประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับเสรี ออโธสง [14] วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมพบว่ามี ความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับสูง

นอกจากนี้สอดคล้องกับเฉลิมพล มีชัย [17] วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิผลของมหาวิทยาลัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิผลมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สนับสนุนการตอบสนองเชิงจินตนาการให้เกิดความสร้างสรรค์ โดยที่ผู้บริหารมุ่งสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากรและการสร้างแรงจูงใจด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์มหาวิทยาลัย สอดคล้องกับบุศรา ปุณธิบุรณ์ [4] วิจัยเรื่อง องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ภาวะผู้นำกับประสิทธิผลโรงเรียนสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ด้านที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การมีความคิดสร้างสรรค์กับการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว สามารถนำความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไปเป็นแนวทางการพัฒนาบุคลากรในสังกัดให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

1.2 การศึกษาระดับประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน และองค์การแห่งการเรียนรู้ควรพัฒนาด้านความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาตัวแปรของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ นอกเหนือจาก 4 องค์ประกอบในงานวิจัยนี้ เพื่อเป็นการศึกษาตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่นต่อไป

2.2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหาร และที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานต่อไป

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือแผนปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญนำไปเป็นแนวทางจัดอบรมผู้บริหารเกี่ยวกับการนำภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- [1] พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก, 1 พฤษภาคม 2562.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579, กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560.
- [3] สมจิตร ชูศรีवास, “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ร้อยเอ็ด, 2562.
- [4] บุศรา ปุณริบูรณ์, “องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2563.
- [5] พัทธภรณ์ ลัมพิดิน, “การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3,” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารและการพัฒนาการศึกษา), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม, 2564.
- [6] สมพรรัตน์ เจ๊ะบ่าว, “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา, 2566.

- [7] ณัฐร ช่วยงาน, “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี, 2565.
- [8] ขวัญพิชา มีแก้ว, “การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี, 2562.
- [9] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, “ข้อมูลสารสนเทศ,” [ออนไลน์]. http://secubac.go.th/?page_id=153. (เข้าถึงเมื่อ : 1 พฤศจิกายน 2566).
- [10] R. V. Krejcie and D. W. Morgan, “Determining Sample Size for Research Activities,” Educational and Psychological Measurement, vol. 30, no. 3, pp. 607-610, 1970.
- [11] บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2554.
- [12] Hair, Bush & Ortinau, *Essentials of Marketing Research*, 3rd ed, New York: McGraw-Hill, 2012.
- [13] จิตติภูมิ เทพคำ, “การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3,” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา, 2564.
- [14] เสรี ออโธสง, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ.” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ, 2565.
- [15] สุทิน สุขกาย, “การศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี, 2562.
- [16] ณัฏฐณิชา ภูติสม, “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7,” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2565.
- [17] เฉลิมพล มีชัย, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับประสิทธิผลของมหาวิทยาลัย,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, กรุงเทพฯ, 2562.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
กับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
The Relationship between Innovative Leadership of School
Administrators and The Learning Organization of School under
Ubon Ratchathani Primary Educational Service Office Area 5

เกียรติศักดิ์ วงษ์ชัย^{1*}, อรรถพร วรรณทอง², ไพวัลย์ โคตรตะ³
Kiarttisak Wongchai^{1*}, Attaporn Wannathong², Paiwan Kotra³

^{1,2,3}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

^{1,2,3}Educational Administration, Faculty of Education,
Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding email: kiarttisak.wg65@ubru.ac.th

Received: 28 October 2024; Revised: 8 December 2024; Accepted: 19 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีทั้งหมด 338 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 และครู จำนวน 307 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การบริหารความเสี่ยง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม และการคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การเป็นบุคคลที่รอบรู้ การมีแบบแผนความคิด การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การคิดอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็น

องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม; ผู้บริหารสถานศึกษา; องค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

This study aims to examine the level of innovative leadership exhibited by the schools' Administrators. To explore the extent to which these schools functioned as learning organizations. And identify potential relationships between the Administrators' innovative leadership style and the characteristics of a learning organization of primary schools within Ubon Ratchathani's educational service office area 5. The research sample consisted of 338 participants: 31 school administrators and 307 teachers from schools within the designated area. The research tools used include the Innovation Leadership Questionnaire for school administrators and the Learning Organization Questionnaire for educational institutions. The statistical methods used for data analysis include percentage, mean, standard deviation, and correlation coefficient.

The findings of this research were as follows: 1) Administrators within Ubon Ratchathani's primary educational service area 5 demonstrated high overall levels of innovative leadership. When considering specific aspects, the revealed particularly strong scores for teamwork and participation, risk management, and information and communication technology utilization. Furthermore, the vision for change, the creation of an innovative organizational atmosphere, and creativity have an average score at a high level. 2) The overall learning organization of the educational institution has an average score at the highest level. When considering the individual aspects, the finding revealed that being knowledgeable, having a structured thinking pattern, learning together as a team, and thinking systematically all have the highest average scores. Meanwhile, creating a shared vision has an average score at a high level. 3) The relationship between principals' innovative leadership and school learning organization correlated positively at the high level, with a significance level of .01

Keywords: Innovative Leadership; Administrators; Learning Organization

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ ในการจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคน ตามวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 – 2579 ที่มุ่งเน้นให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข การบริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ สามารถโน้มน้าวใจ หรือชี้แนะให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีความเข้าใจและตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา โดยการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ตัวแปรที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งนักการศึกษาทั้งหลายต่างมีทัศนะตรงกันว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะภาวะผู้นำ มีความเป็นมืออาชีพในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลทั่วทั้งองค์กร สร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และเชื่อมโยงสภาพปัจจุบันและภาพอนาคตโดยมุ่งพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ [1]

จากสภาพปัญหาการศึกษาในปัจจุบันมีสาเหตุหนึ่งที่สำคัญ คือ การไม่สามารถใช้ศักยภาพของบุคลากรได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 นั้นในสภาพจริงของการจัดการศึกษาได้มีเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร ทำให้การจัดการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนแปลงไป ครูและบุคลากรบางท่านอาจไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยมากขึ้น อีกทั้งทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนจึงเปลี่ยนแปลงไปเกิดกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างระบบพัฒนาองค์ความรู้ใหม่จากองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางการศึกษาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สิ่งสำคัญผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่สำคัญในการขับเคลื่อนโดยใช้ทั้งเทคนิคในการบริหารจัดการ ทั้งศาสตร์และศิลป์ความเป็นผู้นำให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำสู่ภาวะผู้นำเชิงผู้นำเชิงนวัตกรรม ในการนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงและเท่าทันต่อโลก [2]

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารเป็นพฤติกรรมหรือกระบวนการที่ผู้บริหารสามารถค้นพบแนวทาง วิธีการคิด วิธีการทำงาน นั่นคือ “นวัตกรรม” มาใช้ในการบริหารงานและเป็นตัวช่วยขับเคลื่อนการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา แล้วเกิดประโยชน์ในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและการจัดการศึกษาให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะต้องเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความมุ่งมั่นใน การสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการที่จะเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานแบบเดิม ๆ ให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้ในการสร้างสรรค์งานมากขึ้น โดยให้ครูนั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์ มีการทำงานเป็นทีม และส่งเสริมโดยการสนับสนุน การปฏิบัติงานของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยผู้บริหารเป็นผู้ที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงในองค์กร [3] นอกจากนี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมนั้นมีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานให้ได้นวัตกรรม หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้

อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา ซึ่งผู้บริหารนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการสร้างพัฒนาและเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา [4] โดยผู้บริหารจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมซึ่งจะนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เป็นองค์กรที่สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน บุคลากรเกิดการพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม ด้านการสร้างแรงจูงใจและด้านการมีความคิดสร้างสรรค์จะทำให้ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ [5]

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเป็นองค์กรที่มุ่งเน้นในการกระตุ้น และจูงใจให้สมาชิกทุกคนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยมีการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้เพื่อเป็นการขยายขีดความสามารถ รวมถึงความสามารถในการปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน โดยความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่องค์กรมีกระบวนการบริหารที่มุ่งเน้นให้องค์กรและบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานที่เต็มไปด้วยประสิทธิภาพ และมีผลงานการปฏิบัติงานเต็มไปด้วยประสิทธิภาพ เชื่อมโยงรูปแบบ เปิดโอกาสให้บุคลากรเน้นทำงานประยุกต์เข้ากับงาน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้การปรับเปลี่ยนขององค์กร มีการร่วมกันในการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคลากรภายในสถานศึกษาจะนำองค์กรนั้นไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ [6] และการบริหารงานให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ บุคลากรทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการวางแผนการพัฒนาการจัดการศึกษา และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ส่งผลและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนมากที่สุดและการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมให้การดำเนินงาน การบริหารจัดการต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว และคล่องตัว [7]

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและสถานศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีความแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อเป็นสารสนเทศในการปฏิบัติหน้าที่และปรับปรุง พัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อศึกษาระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

การทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมหรือกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ได้นำนวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สามารถค้นพบแนวทาง วิธีการคิด วิธีการทำงาน เพื่อเกิดประโยชน์ในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและการจัดการศึกษา ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการสังเคราะห์งานวิจัย 9 ท่าน [3], [4], [8], [9], [10], [11], [12], [13], [14] ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 แสดงออกถึงความสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา นำมากำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ทันท่วงที เหมาะสมกับสถานศึกษา โดยสามารถสร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง มีการยอมรับและเตรียมการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาสู่การสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นจากการปฏิบัติงานจนเกิดผลลัพธ์ตามที่สถานศึกษาต้องการได้

การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ส่งเสริมครูและบุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรม กำหนดเป้าหมาย วางแผนและบทบาทหน้าที่ เพื่อสร้างภารกิจในการปฏิบัติงานตามความสามารถของบุคลากร มีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นหรือตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงผลจากการปฏิบัติงาน และเปิดโอกาสให้ชุมชน หน่วยงานรัฐ เอกชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การบูรณาการความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายช่วยกันคิด ช่วยกันระดมสมอง สร้างสัมพันธภาพที่ดีในสถานศึกษา และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามขอบข่ายงานที่กำหนด

การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีการกำหนดทิศทางโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาและวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมของสถานศึกษาที่ชัดเจน โดยผลักดันให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษา ด้วยการเห็นถึงคุณค่าของนวัตกรรมเป็นสำคัญ นำไปสู่การให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่ดีและเอื้อต่อกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ และสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากรที่สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพ

การคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีความสามารถในการคิดริเริ่ม คิดสิ่งใหม่ หลากหลายรูปแบบหรือทางเลือกใหม่ ๆ ในการบริหารสถานศึกษา โดยมีความคิดที่นอกกรอบไม่ยึดติดกับการปฏิบัติงานในรูปแบบเดิม ๆ และสามารถนำแนวคิด วิธีการรูปแบบเดิมมาพัฒนาต่อยอด ทำให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ รวมถึงการวางแผนการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูในการสร้างสรรค์พัฒนางานใหม่ ๆ และสนับสนุนให้ประยุกต์ใช้วิธีการใหม่ ๆ ตามบริบทของสถานศึกษา

การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 บริหารมีการวางแผนการดำเนินงานโดยการสร้างแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการติดตาม ตรวจสอบอย่างเป็นระบบ โดยความสามารถควบคุมการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อลดหรือป้องกันโอกาสที่จะเกิดความเสียหายและสามารถควบคุมสถานการณ์และลด

ความเสี่ยงนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการวางแผนดำเนินงานและมาตรการรองรับในกรณีที่เกิดสถานการณ์นอกเหนือจากแผนการดำเนินงานให้มีผลต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ อีกทั้งการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความเข้าใจพื้นฐานของระบบเทคโนโลยีและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกันภายในสถานศึกษาและชุมชน เกิดการบริการภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา อีกทั้งมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง และมีการปรับปรุงพัฒนาทักษะการสื่อสาร

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ที่มุ่งเน้นในการกระตุ้น และจูงใจให้สมาชิกทุกคนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเองอย่างต่อเนื่องและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยมีการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้เพื่อเป็นการขยายขีดความสามารถ รวมถึงความสามารถในการปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน จากการสังเคราะห์งานวิจัย 8 ท่าน [15], [16], [17], [18], [19], [20], [21], [22] ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

การเป็นบุคคลที่รอบรู้ หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 สามารถทำให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ พัฒนาตนเองในการหาความรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพของตน เพื่อเป็นการขยายขีดความสามารถให้เพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จและมีความชำนาญมากขึ้น อีกทั้งสถานศึกษามีระบบเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้รับรู้เข้าใจทันต่อเหตุการณ์

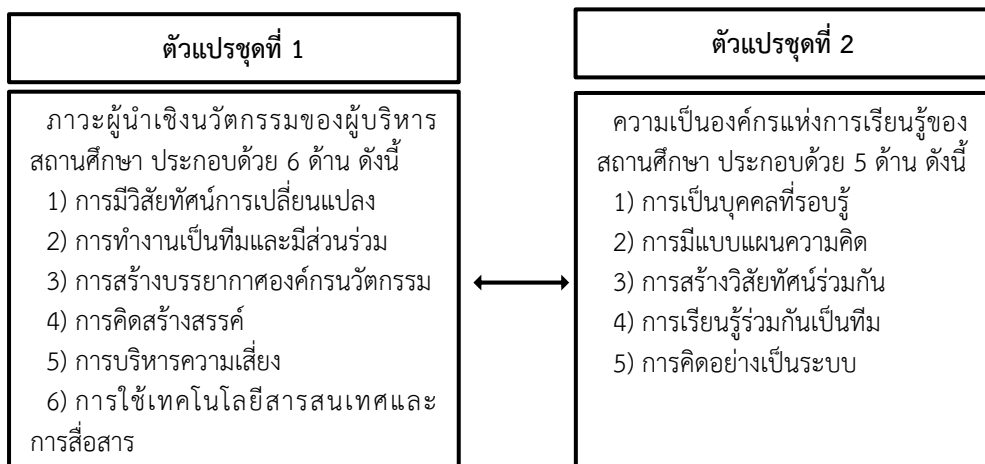
การมีแบบแผนความคิด หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่ถูกต้อง ชัดเจน สามารถนำศาสตร์ทางการบริหารมาใช้ได้อย่างเหมาะสม มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการพัฒนาความคิด กระบวนการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน อีกทั้งครูและบุคลากรยอมรับในการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับแนวคิด แนวการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายสถานศึกษา กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าซักถาม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สู่สถานศึกษาที่มีเจตคติที่ดีและมุมมองที่เปิดกว้าง

การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ให้ครูและบุคลากรในองค์กรมีความเข้าใจ มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของตนเองได้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์สถานศึกษา เกิดเป็นวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานของตน และสามารถมองเห็นภาพและความต้องการที่จะมุ่งไปในทิศทางเดียวกันและสู่เป้าหมายเดียวกัน

การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีการแลกเปลี่ยนความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประสานความสัมพันธ์ระหว่างกัน และถ่ายทอดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สามารถทำให้ครูและบุคลากรมีความรู้และความชำนาญในงานนั้น ๆ อีกทั้งครูและบุคลากรมีเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างกระตือรือร้น สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และให้การยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลในสถานศึกษา

การคิดอย่างเป็นระบบ หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีกระบวนการปฏิบัติงาน การประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยนำผลมา ปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบ การปฏิบัติงาน โดยการกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาในแนวทางเดียวกัน ตาม กระบวนการคิด การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัย มีทั้งหมด 2,719 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 246 คน และครู 2,473 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

1.2 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 338 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 31 คน และครู 307 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) [23] ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากการเทียบหาสัดส่วนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีการจับฉลาก

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรชุดที่ 1 ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม การคิดสร้างสรรค์ การบริหารความเสี่ยง และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.2 ตัวแปรชุดที่ 2 ได้แก่ ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ การเป็นบุคคลที่รอบรู้ การมีแบบแผนความคิด การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) [24] ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ โดยการจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม การคิดสร้างสรรค์ การบริหารความเสี่ยง และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ การเป็นบุคคลที่รอบรู้ การมีแบบแผนความคิด การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และการคิดอย่างเป็นระบบ

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1. ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารและแนวคิดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

4.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยมีการกำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย

4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วทำการตรวจสอบโครงสร้างคำถาม การใช้ภาษา และความครอบคลุมในเนื้อหาสาระ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ตลอดจนความเหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of item objective congruence: IOC) โดยให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

+1 เมื่อข้อคำถามสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อข้อคำถามไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

4.5 ผู้วิจัยทำการเลือกข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ขึ้นไป [25] ซึ่งได้ข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00

4.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 50 คน แล้วจากนั้นนำข้อมูลที่ได้อำนาจหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นกำหนดให้มีค่า 0.80 ขึ้นไป [26] ซึ่งแบบสอบถามความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 โดยแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และแบบสอบถามความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

4.7 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาการปรับปรุงและแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

5.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามตอนที่ 3 ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา วิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาแปลผลโดยใช้แนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด [26]

4.51 – 5.00 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามแบบของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) โดยเกณฑ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) [27] มีดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่า +1 ถึง -1 โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ค่า r อยู่ในช่วง 0.81-1.00 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่า r อยู่ในช่วง 0.61-0.80 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

ค่า r อยู่ในช่วง 0.41-0.60 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่า r อยู่ในช่วง 0.21-0.40 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่า r มีค่าไม่เกิน 0.20 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r) มีค่า 0 ถือว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง

หากค่า r มีค่าเป็น บวก (+) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวก เนื่องจากคะแนน 2 ชุด มีการแปรผันร่วมกันในทิศทางเดียวกัน

หากค่า r มีค่าเป็น ลบ (-) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางลบ เนื่องจากคะแนน 2 ชุด มีการแปรผันร่วมกันในทิศทางตรงข้ามกัน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าหาความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 338 คน พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ เป็นเพศชายร้อยละ 41.12 และเพศหญิงร้อยละ 58.88 จำแนกตามตำแหน่ง เป็นผู้บริหารสถานศึกษาร้อยละ 9.17 และข้าราชการครูร้อยละ 90.83 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีร้อยละ 67.75 และระดับปริญญาโทร้อยละ 32.25 และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 50.89 ประสบการณ์ ตั้งแต่ 5-10 ปี ร้อยละ 20.41 และประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 28.70

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความเห็น		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	4.46	0.50	มาก
2. การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.54	0.40	มากที่สุด
3. การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	4.46	0.52	มาก
4. การคิดสร้างสรรค์	4.48	0.51	มาก
5. การบริหารความเสี่ยง	4.60	0.39	มากที่สุด
6. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.53	0.52	มากที่สุด
รวม	4.51	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.40) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.40) การบริหารความเสี่ยง ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.39) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.52) อยู่ในระดับมากที่สุด การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.50) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.52) และการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.50) อยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	ระดับความเห็น		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเป็นบุคคลที่รอบรู้	4.59	0.41	มากที่สุด
2. การมีแบบแผนความคิด	4.59	0.43	มากที่สุด
3. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.50	0.54	มาก
4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.56	0.49	มากที่สุด
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	4.61	0.43	มากที่สุด
รวม	4.57	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.39) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การเป็นบุคคลที่รอบรู้ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.41) การมีแบบแผนความคิด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.43) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.49) การคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.43) อยู่ในระดับมากที่สุด และ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.54) อยู่ในระดับมาก

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตัวแปร	x ₁	x ₂	x ₃	x ₄	x ₅	x ₆	x
y ₁	.517**	.424**	.630**	.550**	.707**	.668**	.685**
y ₂	.597**	.507**	.611**	.650**	.794**	.730**	.760**
y ₃	.578**	.443**	.536**	.513**	.570**	.553**	.626**
y ₄	.541**	.509**	.649**	.595**	.595**	.621**	.689**
y ₅	.562**	.455**	.545**	.567**	.776**	.798**	.724**
y	.657**	.549**	.695**	.672**	.798**	.783**	.814**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .814^{**}$)

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีข้ออภิปรายดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การบริหารความเสี่ยง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม และการคิดสร้างสรรค์ เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ให้ความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษา มีรูปแบบการบริหารงาน UBON 5 ที่มีการพัฒนาการสร้างสรค์นวัตกรรม โดยมีพันธกิจในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังมีจุดเน้นในการจัดการศึกษา โดยครู บุคลากร 1 คน 1 ปี 1 นวัตกรรม คุณธรรม ศีลธรรม นำการศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับนวัตกรรม นำไปสู่การให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่ดีและเอื้อต่อการระบวนการสร้างสรค์นวัตกรรม เกิดความมุ่งมั่นในการสร้างสรค์นวัตกรรม โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ทันทสมัย สนับสนุนการปฏิบัติงานที่นอกเหนือแบบเดิม ๆ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษาเข้ามามีบทบาททางการศึกษามากยิ่งขึ้น ผ่านการเข้ามามีส่วนร่วมของครูในการวางแผนการทำงาน และการจัดทำแผนปฏิบัติการ รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบอย่างเป็นระบบ และมาตรการรองรับในกรณีที่เกิดสถานการณ์นอกเหนือจากแผนการดำเนินงานให้มีผลต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพร พงษ์เนตร [13] โดยศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ทำให้ผู้มีส่วนร่วมเห็นคุณค่าของนวัตกรรมได้ พร้อมทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนการให้ความสำคัญต่อบุคคล ผลักดันให้บุคลากรแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่ดี และสามารถถ่ายทอดสู่แนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ และส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองในเรื่องของการใช้เทคโนโลยี ผ่านกระบวนการอบรมให้ความรู้

2. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การเป็นบุคคลที่รอบรู้ การมีแบบแผนความคิด การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การคิดอย่างเป็นระบบ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน เมื่อพิจารณาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีวิสัยทัศน์เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนและบุคลากรมีความสุข มุ่งสู่คุณภาพที่ยั่งยืน อีกทั้งเป้าประสงค์ยังเน้นให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู ส่งผลให้สถานศึกษา ผู้บริหาร และครูมีการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา มีการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จและมีความชำนาญมากขึ้น ทำให้สถานศึกษามีแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่ถูกต้อง ชัดเจน ผ่านการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยมีกระบวนการปฏิบัติงาน การประเมินผลอย่างเป็นระบบ และนำผลมาปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมอสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ ศิริบูรณ์ [5] องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 จัดกิจกรรมหรือโครงการที่สนับสนุนให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ใฝ่ที่จะเรียนรู้ และสร้างสิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การวางแผนกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา พัฒนาการศึกษา มีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยอาศัยการสนทนาการอภิปราย การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy}=.814^{**}$) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับคณิศร ผู้มีทรัพย์ [20] ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก มีความสัมพันธ์กันสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูงและระดับความสัมพันธ์กันสูงมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความจำเป็นสำหรับสภาพการณ์ปัจจุบัน รวมถึง

สามารถส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีการพัฒนารูปแบบความคิดใหม่ จนเกิดเป็นนวัตกรรม และสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม และการคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ควรส่งเสริมผู้บริหารให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ทันเหตุการณ์ในปัจจุบันและให้เห็นถึงความสำคัญกับการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทั้งให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้เกิดประโยชน์ในการสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาในการสร้างรูปแบบทางความคิดในการสร้างผลงานเชิงนวัตกรรม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในด้านของการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน อยู่ในระดับมาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ควรมีโครงการหรือกิจกรรมในการพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรได้มีการอบรมและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และมีกิจกรรมที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ออกความคิดเห็น วางแผนในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาและกำหนดวิสัยทัศน์ที่มาจากการร่วมกันของสถานศึกษา และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในลักษณะอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำดิจิทัล ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นต้น กับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น

2.3 การศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มีผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- [1] กรรณิกา กันท่า, “ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน,” *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. ปีที่ 12, ฉบับที่ 2, หน้า 19-20, 2561.
- [2] อภิรักษ์ บุปผาชื่น, “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม: การขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ,” *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*. ปีที่ 4, ฉบับที่ 2, หน้า 205-216, 2563.
- [3] จิราภา ประพันธ์พัฒน์, “การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี,” *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)*, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี, 2560.

- [4] ปวีณา กันถิน, “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประจำรัฐเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่, 2560.
- [5] ไพฑูรย์ ศิริบุรณ, “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไชยธรร เขต 1,” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ร้อยเอ็ด, 2565.
- [6] อัจฉรา เชื้อนวิเศษ, “การบริหารจัดการองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3,” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา, 2561.
- [7] สุธญา อร่ามรัตน์, “ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17,” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี, 2562.
- [8] เวียงวิวรรธน์ ทำทูล, “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น, 2557.
- [9] ภริญา สายศิริสุข, “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร, 2561.
- [10] อรพิน อิมรัตน์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี, 2561.
- [11] ปาริฉัตร พรสุวรรณ, “การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, อุบลราชธานี, 2562.
- [12] ศิริพร พงษ์เนตร, “การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี, 2564
- [13] ปาริฉัตร นวนทอง, “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2,” สารนิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา, 2565.
- [14] ชานีรา สุมาลี, “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี,” สารนิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา, 2565.
- [15] ศุภรัตน์ ทิพย์พะพร, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1,” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา, 2558.

- [16] พิมพ์ ปานศิริ, “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเครือข่ายสินปุนตาปี ตามการรับรู้ของครูและคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3,” ภาคนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี, 2560.
- [17] จุฑาทิพย์ ชัยบัณฑิต, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 16,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา, 2560.
- [18] ภูมิภัทร กลางโคตร, “กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมีอาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,” วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (การบริหารและพัฒนการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2560.
- [19] คณิตศรี ผู้มีทรัพย์, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดภูเก็ต,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี, 2562.
- [20] รุ่งนภา จันทร์ลี, “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2,” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี, 2562.
- [21] สุทวารณ สอนแก้ว, “ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2,” วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา, 2565.
- [22] Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., “Determining Sample Size for Research Activities,” *Educational and Psychological Measurement*, vol.30, no.3, pp.608-610, 1970.
- [23] Senge, P.M., “The fifth discipline: The art and practice of the learning organization,” New York: Doubleday, 1990.
- [24] Likert, Rensis. “New Pattern of Management,” New York: McGraw – Hill, 1961.
- [25] อังคณา กุลภาดล, การวิจัยทางการศึกษาและวิจัยในชั้นเรียน, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 2564.
- [26] บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่, พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพฯ: บริษัทสุวีริยาสาส์น จำกัด, 2560.
- [27] บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, กรุงเทพฯ: บริษัทสุวีริยาสาส์น จำกัด, 2545.

การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

An Analysis of Unit Cost Per Curriculum A Case Study of

Physical Education Srinakharinwirot University

จินดา ไตรเวช¹, จาริวรรณ ปานประเสริฐ^{2*}

Jinda Traiwech¹, Chariwan Panprasert^{2*}

^{1,2} คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

^{1,2} Physical Education Srinakharinwirot University

*Corresponding email: jindab@g.swu.ac.th

Received: 21 November 2024; Revised: 24 December 2024; Accepted: 26 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากรายงานเงินงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และรายงานการใช้จ่ายเงินของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงจากงบประมาณแผ่นดิน เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เงินงบประมาณเงินรายได้ โดยข้อมูลมาจากระบบบริหารทรัพยากรมหาวิทยาลัย (SWU-ERP) เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลใช้แบบคำนวณต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตร โดยรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายจริงงบประมาณแผ่นดิน เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เงินงบประมาณเงินรายได้จากระบบบริหารทรัพยากรมหาวิทยาลัย (SWU-ERP) การปฏิบัติงานด้านงบประมาณ พัสดุ การเงินและบัญชี (SWU-Finances) นำมาลงในแบบคำนวณต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตร เพื่อคำนวณค่าใช้จ่ายและนำมาวิเคราะห์แบ่งประเภทของต้นทุน นำมาคำนวณหาต้นทุนต่อหน่วยแต่ละหลักสูตรของคณะพลศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประกอบด้วย 12 หลักสูตร โดยทำการวิเคราะห์ภาพรวมของต้นทุนในการดำเนินงานของคณะพลศึกษา ได้แก่ ต้นทุนทางตรง และต้นทุนทางอ้อม ผลการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถเรียงลำดับต้นทุนในการดำเนินงานของแต่ละหลักสูตรของคณะพลศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แยกตามแหล่งเงิน โดยต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย ต้นทุนแรงงาน เป็นเงิน 58,388,748.88 บาท คิดเป็นร้อยละ 47 ต้นทุนค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ 26,448,005.78 บาท คิดเป็นร้อยละ 21 ต้นทุนลงทุน 24,000,223.27 บาท คิดเป็นร้อยละ 19 ต้นทุนอื่น 14,263,848.45 บาท คิดเป็นร้อยละ 11 ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค 2,332,919.93 บาท คิดเป็นร้อยละ 2

คำสำคัญ: ต้นทุนต่อหน่วย

Abstract

This research aimed to examine and report the unit costs for each program within the Faculty of Physical Education at Srinakharinwirot University. Utilizing data from the 2023 fiscal year budget and expenditure reports of the faculty, the study analyzed actual expenses, budget allocations, government subsidies, and income as recorded in the university's resource management system (SWU-ERP). A unit cost calculation form was employed to gather data on these expenditures, with information sourced from SWU-ERP, SWU-Finances (covering budget, procurement, finance, and accounting) and then compiled into the form to calculate and analyze cost classifications for each program.

The analysis covered 12 programs within the Faculty of Physical Education, incorporating both direct and indirect costs to assess the total operating expenses. Results from the 2023 fiscal year revealed the unit cost distribution across funding sources. Labor costs amounted to 58,388,748.88 baht, representing 47 percent of total costs, followed by compensation, usage, and material costs at 26,448,005.78 baht (21 percent); investment costs at 24,000,223.27 baht (19 percent); miscellaneous costs at 14,263,848.45 baht (11 percent); and utility costs at 2,332,919.93 baht (2 percent).

Keywords: Unit cost

บทนำ

การดำเนินงานของหน่วยงานสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ล้วนแต่มีการแข่งขันกันทั้งสิ้น เพื่อให้หน่วยงานของตนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ ประกอบกับมีระบบเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อน ทำให้หน่วยงานต่างๆ ต้องพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างระบบการทำงานของตนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้บริหารเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องนำพาองค์กรของตนให้มีความเสี่ยง และเป็นที่รู้จัก โดยการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างระบบการทำงานนั้นก็เพื่อเตรียมรับกับความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น และรองรับผลผลิตที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขัน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์ที่ว่า “เป็นองค์กรชั้นนำแห่งการเรียนรู้และวิจัยบนฐานการศึกษาคุณธรรมและการรับใช้สังคมมุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมสู่สากล ” มีพันธกิจเพื่อผลิตและพัฒนาบุคคลที่มีคุณภาพและคุณธรรมให้แก่สังคม โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ สร้างสรรค์งานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณภาพ มีประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อสังคม ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ บริการวิชาการที่มีคุณภาพ จิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคม ศึกษา วิเคราะห์ และทำนุบำรุงวัฒนธรรมและศิลปะ และพัฒนาระบบบริหารที่มีคุณภาพและธรรมาภิบาล คณะพลศึกษาเป็นหน่วยภายใต้การกำกับของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงจำเป็นต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และมีพันธกิจ มุ่งสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากร และการพัฒนาและเสริมสร้างปัญญาของบุคลากร ซึ่งคณะพลศึกษามีการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

การบริหารจัดการทรัพย์สินและการตรวจสอบกำกับดูแลองค์กรของผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กำหนดให้ ส่วนราชการจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภท ขึ้นตามหลักเกณฑ์วิธีการและระยะเวลาที่ กรมบัญชีกลางกำหนด ซึ่งกรมบัญชีกลางได้กำหนดหลักเกณฑ์ เบื้องต้นในการคำนวณต้นทุนผลผลิตขึ้นเมื่อ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 และกำหนดให้ส่วนราชการระดับ กรมและหน่วยงานภาครัฐจะต้องคำนวณต้นทุนผลผลิต ขึ้นในแต่ละปีงบประมาณ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดข้อมูลต้นทุนที่เป็นเครื่องมือทางด้านการเงินที่สำคัญสำหรับผู้บริหารในการ ตัดสินใจบริหารการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพในการดำเนินงานและเกิดความคุ้มค่ากับภาษี ของประชาชน [4] อีกทั้งการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์กร ตามที่สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน เริ่มใช้ในปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา ตามองค์ประกอบ ที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 เกณฑ์มาตรฐานข้อที่ 2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ที่ประกอบ ไปด้วย ต้นทุนต่อหน่วยในแต่ละหลักสูตร สัดส่วนค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนานักศึกษา อาจารย์ บุคลากร การจัดการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการบริหารหลักสูตร อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการ ผลิตบัณฑิต และเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน [8]

การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยของคณะพลศึกษา ยังไม่มีการคำนวณในระดับหลักสูตร จึงไม่สามารถ วิเคราะห์ถึงความคุ้มค่าในการบริหารหลักสูตรได้ ความสำคัญอยู่ที่การรวบรวม จำแนกแยกแยะข้อมูลค่าใช้จ่ายที่ เกิดขึ้นจริงของแต่ละหลักสูตร เพื่อให้ได้ต้นทุนที่ได้สะท้อนความเป็นจริงที่สุด เพื่อให้คณะพลศึกษาสามารถกำหนด เกณฑ์การปันส่วนค่าใช้จ่าย เพื่อดำเนินงานการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรเป็นไปในทิศทางเดียวกันและ เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตร เพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ในการจัดทำให้เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน ผลลัพธ์ของต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรนำไปวัดความคุ้มค่า ในการบริหารหลักสูตร ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการผลิตบัณฑิต และยังเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารใช้เป็นข้อมูลในการ บริหารเชิงตัดสินใจในการบริหารแผนการรับนักศึกษาให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตร การจัดสรรและการบริหารงบประมาณ รวมถึงใช้เป็นข้อมูลเทียบเคียง ตลอดจนเป็นแนวทางในการ ประเมินความคุ้มค่าของหลักสูตรที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูล จากรายงานเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2566 และรายงานการใช้จ่ายเงินของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นำมา คำนวณหาต้นทุนต่อหน่วย ประกอบด้วย 12 หลักสูตร โดยทำการวิเคราะห์ภาพรวมของต้นทุนในการดำเนินงาน ของคณะพลศึกษา ได้แก่ ต้นทุนทางตรง และต้นทุนทางอ้อม
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้ข้อมูลปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (วันที่ 1 ตุลาคม 2565- วันที่ 30 กันยายน 2566) เก็บจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงจากงบประมาณแผ่นดิน เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เงิน งบประมาณเงินรายได้ โดยใช้ข้อมูลจากระบบบริหารทรัพยากรมหาวิทยาลัย (SWU-ERP) การปฏิบัติงานด้าน งบประมาณ พัสดุ การเงินและบัญชี (SWU-Finances) ด้วยโปรแกรม SAP-GUI เพื่อกระหายยอดให้ไดมาซึ่งข้อมูลที่

ตรงกัน ถูกต้องและแม่นยำมากยิ่งขึ้น สำหรับหมวดงบประมาณ ได้แก่ ครุภัณฑ์ อาคารและสิ่งปลูกสร้าง จะคำนวณเป็นค่าเสื่อมราคา ซึ่งค่าเสื่อมราคาถือเป็นค่าใช้จ่ายที่ทยอยจ่ายใน แต่ละปีจนครบอายุการใช้งาน และสุดท้ายจะเท่ากับราคาครุภัณฑ์และอาคาร เหล่านั้น และใช้ข้อมูลค่า FTES ของคณะพลศึกษา ปีการศึกษา 2565 (ปีการศึกษา 2565 ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2565 - 31 กรกฎาคม 2566) จากรายงานข้อมูลค่า FTES ของคณะพลศึกษา ปีการศึกษา 2565 ของกลุ่มงานแผนและนโยบาย ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2566

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เก็บข้อมูลใช้แบบคำนวณต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตร โดยรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายจริงงบประมาณแผ่นดิน เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เงินงบประมาณเงินรายได้จากระบบบริหารทรัพยากรมหาวิทยาลัย (SWU-ERP) การปฏิบัติงานด้านงบประมาณ พัสดุ การเงินและบัญชี (SWU-Finances) นำมาลงในแบบคำนวณต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตร เพื่อคำนวณค่าใช้จ่ายและนำมาวิเคราะห์แบ่งประเภทของต้นทุน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง โดยใช้ข้อมูลจากระบบบริหารทรัพยากรมหาวิทยาลัย (SWU-ERP)

4.1 รายรับที่ได้รับจัดสรรจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และเงินประมาณเงินรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

4.2 รายจ่ายจริงจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และเงินประมาณเงินรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมได้จะถูกนำมาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณ

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมได้จากแบบฟอร์มที่กำหนด ได้จำแนกและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร

5.3 ข้อมูลการใช้งบประมาณจากการจำแนกกิจกรรมค่าใช้จ่ายระดับหน่วยงาน ป็นส่วนลงสู่การจัดการศึกษาระดับหลักสูตร โดยวิธีถ่วงเฉลี่ยจะเป็นการแบ่งถ่วงเฉลี่ยต้นทุนแต่ละกิจกรรมของหน่วยงานสนับสนุนไปทุกหลักสูตรตามจำนวนที่นิสิตแต่ละหลักสูตร

6. จัดทำเกณฑ์การปันส่วน

6.1 ต้นทุนทางตรง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของหลักสูตรที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ ให้แก่นิสิต

6.2 ต้นทุนทางอ้อม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแต่ทำหน้าที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิที่เก็บรวบรวมมาแล้วจะถูกนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และ จัดประเภทข้อมูล ดังนี้

1. การจำแนกรายรับของคณะพลศึกษา ยกเว้นศูนย์กีฬาสิรินธร

1.1 รายรับจากการจัดสรรงบประมาณ ได้แก่

- 1) งบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้
- 2) งบประมาณเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

1.2 รายรับอื่น ยกเว้นศูนย์กีฬาสิรินธร

1) เงินแผ่นดิน ได้แก่ เงินสวัสดิการข้าราชการ เงินช่วยการศึกษามูลนิธิ ของ
พนักงานเปลี่ยนสถานภาพ

2) เงินรายได้ ได้แก่ เงินบริจาคของคณะพลศึกษา

3) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ได้แก่ เงินเดือนของพนักงาน

2. การจำแนกประเภทต้นทุน ยกเว้นศูนย์กีฬาสิรินธร

เนื่องจากต้นทุนในการผลิตบัณฑิตของแต่ละหลักสูตรบางรายการไม่ได้ถูกจัดสรรไป ให้กับหลักสูตร
โดยตรง จึงจำเป็นต้องแบ่งประเภทต้นทุน ดังนี้

1.1 ต้นทุนแรงงาน ประกอบด้วย เงินเดือนพนักงาน/ลูกจ้าง ค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว เงินชดเชย
กบข.พนักงาน เงินชดเชยพนักงาน เงินสมทบ กบข.พนักงาน เงินสมทบสำรองเลี้ยงชีพ เงินสมทบประกันสังคม เงิน
ช่วยการศึกษามูลนิธิ เงินสวัสดิการข้าราชการ ค่าเสริมสร้างสุขภาพ

1.2 ต้นทุนค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ ได้แก่

1) ค่าตอบแทน ประกอบด้วย ค่าตอบแทนประจำตำแหน่งผู้บริหาร ค่าตอบแทนเงินเพิ่ม
พิเศษ ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าตอบแทนนิสิตช่วยปฏิบัติงาน ค่าตอบแทน
ผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าเบี้ยประชุม ค่าตอบแทนจัดทำหนังสือ/ตำรา/วารสาร/วิจัย และตอบแทนอื่นๆ

2) ค่าใช้สอย ประกอบด้วย ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าเช่าอื่น ค่าใช้จ่าย
ฝึกอบรม ค่าเบี้ยประกันภัยรถยนต์ ค่าธรรมเนียมธนาคาร และค่าใช้สอยอื่นๆ

3) ค่าวัสดุ เช่น ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าวัสดุการศึกษา ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

1.3 ต้นทุนลงทุน ได้แก่

1) ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง

2) ค่าเสื่อมราคา

1.4 ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค ประกอบด้วย ค่าบริการไปรษณีย์ และค่าไฟฟ้า

1.5 ต้นทุนอื่น ได้แก่

1) เงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่น ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายการดำเนินโครงการ และงบ
สนับสนุนการดำเนินงานมหาวิทยาลัย

2) ทุนการศึกษา ประกอบด้วย ทุนการศึกษาของนิสิต

3) วิจัย ประกอบด้วย เงินอุดหนุนโครงการวิจัย

3. หลักเกณฑ์การปันส่วนค่าใช้จ่าย มีดังนี้

3.1 กรณีภาควิชามีหลักสูตรเดียว ใช้ข้อมูลต้นทุนในการดำเนินงานของคณะพลศึกษาให้แก่
หลักสูตรนั้น

3.2 กรณีภาควิชารับผิดชอบการเรียนการสอนมากกว่า 1 หลักสูตร ปันส่วนต้นทุนในการ
ดำเนินงานของคณะพลศึกษา ให้หลักสูตรตามสัดส่วนจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา

4. การคำนวณต้นทุนต่อหน่วยผลิต มีดังนี้

4.1 ต้นทุนต่อหน่วยผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งเงินงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงิน
รายได้ ส่วนที่เป็นงบดำเนินการที่มหาวิทยาลัยจ่ายจริงในการจัดการศึกษาแก่นิสิต 1 คน ในเวลา 1 ปีงบประมาณ (1
ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566) คำนวณได้จาก ค่าใช้จ่ายของแต่ละหลักสูตรหารด้วย FTES (Full Time

Equivalent Student: FTES) โดยการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตบัณฑิต คัดจากผลรวมของต้นทุนรวมทั้งหมดหารด้วยจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา ดังแสดงในสูตร

$$\text{ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตบัณฑิต} = TC/FTES$$

โดยที่ TC คือ ผลรวมของต้นทุนทั้งหมด (บาท/ปี)

4.2 ต้นทุนรวม หมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายของหลักสูตรนั้นๆ เฉพาะพันธกิจด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วยต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม ทั้งจากงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้

4.3 ค่าใช้จ่ายทางตรง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สาขาวิชาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยระบุหน่วยงานได้ เช่น เงินเดือน อาจารย์ประจำหลักสูตรและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานค่าใช้จ่ายโครงการเพื่อพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น

4.4 ค่าใช้จ่ายทางอ้อม หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดจากหน่วยต้นทุนใด เช่น ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค ค่าเสื่อมราคา

$$4.5 \text{ การวิเคราะห์ต้นทุนรวมของการผลิตบัณฑิต } TC = CD + CIN$$

โดยที่ TC คือ ผลรวมของต้นทุนทั้งหมด (บาท/ปี)

CD คือ ผลรวมของต้นทุนทางตรง (บาท/ปี)

CIN คือ ผลรวมของต้นทุนทางอ้อม (บาท/ปี)

5. การคำนวณค่าจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา (Full Time Equivalent Student: FTES)

$$FTES = \frac{\sum \text{จำนวนหน่วยกิตนักศึกษา (SCH) ของรายวิชาที่เปิดสอนทั้งปี}}{\text{จำนวนหน่วยกิตต่อปีการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการลงทะเบียนในระดับปริญาณันๆ}}$$

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์และนำเสนอต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลผลิตที่นำมาคำนวณต้นทุน คือ ผลผลิตนิสิตของคณะพลศึกษาซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีจำนวน 12 หลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) สุขศึกษาและพลศึกษา
2. หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) พลศึกษา
3. หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) สุขศึกษา
4. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาธารณสุขศาสตร์
5. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย
6. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) ผู้นำนันทนาการ
7. หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) สุขศึกษาและพลศึกษา
8. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย
9. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) การจัดการกีฬาและนันทนาการ
10. หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สุขศึกษาและพลศึกษา
11. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย
12. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) การจัดการกีฬาและนันทนาการ

ตารางที่ 1 ค่า FTES รายหลักสูตรของคณะพลศึกษา ปีการศึกษา 2565 (ปีการศึกษา 2565 ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2565 - 31 กรกฎาคม 2566)

หลักสูตร	FTES	ภาควิชา พลศึกษา	ภาควิชา สุขศึกษา	ภาควิชา สันทนาการ	ภาควิชา วิทยาศาสตร์ กีฬา	ภาควิชา สาธารณสุข ศาสตร์
1. กศ.บ. สุขศึกษาและพลศึกษา	220.6	110.30	110.30			
2. กศ.บ. พลศึกษา	277.85	277.85				
3. กศ.บ. สุขศึกษา	161.51		161.51			
4. วท.บ. สาธารณสุขศาสตร์	401.29					401.29
5. วท.บ. วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย	257.47				257.47	
6. ศศ.บ. ผู้นำนันทนาการ	249.42			249.42		
7. กศ.ม. สุขศึกษาและพลศึกษา	23.55	11.78	11.77			
8. วท.ม. วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย	11.58				11.58	
9. ศศ.ม. การจัดการกีฬาและนันทนาการ	11.55	2.89	2.89	2.89	2.88	
10. กศ.ด. สุขศึกษาและพลศึกษา	13.95	6.98	6.97			
11. ปรัช. วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย	11.08				11.08	
12. ปรัช. การจัดการกีฬาและนันทนาการ	3.45	0.87	0.86	0.86	0.86	
รวม	1643.30	410.67	294.30	253.17	283.87	401.29

ตารางที่ 2 รายรับของคณะพลศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แยกแหล่งเงิน และแหล่งต้นทุน

รายการ	รายรับรวม	เงินแผ่นดิน	เงินรายได้	เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	157,102,100.00		94,524,900.00	62,577,200.00
รายรับอื่น	47,312,675.64	104,695.01	1,012,000.00	46,195,980.63
รวม	204,414,775.64	104,695.01	95,536,900.00	108,773,180.63

ตารางที่ 3 ต้นทุนรวมในการดำเนินงานของคณะพลศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แยกตามแหล่งเงินและแหล่งต้นทุน

รายการ	ต้นทุนรวม	เงินแผ่นดิน	เงินรายได้	เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
ต้นทุนแรงงาน	58,388,748.88	104,695.01	12,088,073.23	46,195,980.63
ต้นทุนค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	26,448,005.78	0.00	26,322,974.12	125,031.65
ต้นทุนลงทุน				

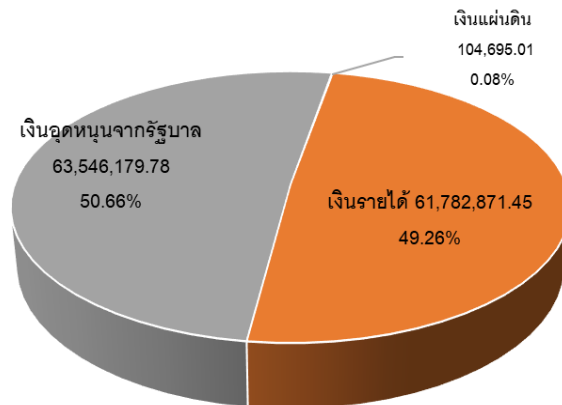
รายการ	ต้นทุนรวม	เงินแผ่นดิน	เงินรายได้	เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
-ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง	492,124.98	0.00	405,561.99	86,562.99
-ค่าเสื่อมราคา	23,508,098.29	0.00	6,369,493.73	17,138,604.51
ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค	2,332,919.93	0.00	2,332,919.93	0.00
ต้นทุนอื่น				
-เงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่น	10,195,138.38	0.00	10,195,138.38	0.00
-ทุนการศึกษา	2,602,684.08	0.00	2,602,684.08	0.00
-วิจัย	1,466,025.99	0.00	1,466,025.99	0.00
รวม	125,433,746.31	104,695.01	61,782,871.45	63,546,179.78

ตารางที่ 4 ต้นทุนในการดำเนินงานของแต่ละหลักสูตรของคณะพลศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แยกตามแหล่งเงิน

หลักสูตร	ต้นทุนรวม	เงินแผ่นดิน	เงินรายได้	เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
1. กศ.บ. สุขศึกษาและพลศึกษา	15,495,007.05	15,101.93	7,931,417.01	7,548,488.09
2. กศ.บ. พลศึกษา	19,404,674.15	16,273.83	10,108,304.68	9,280,095.64
3. กศ.บ. สุขศึกษา	11,409,373.72	12,653.71	5,738,004.77	5,658,715.25
4. วท.บ. สาธารณสุขศาสตร์	29,291,512.14	23,503.78	14,739,854.84	14,528,153.52
5. วท.บ. วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย	25,068,686.19	15,080.16	11,291,676.64	13,761,929.41
6. ศศ.บ. ผู้นำนันทนาการ	18,750,628.09	17,195.77	9,061,277.41	9,672,154.90
7. กศ.ม. สุขศึกษาและพลศึกษา	1,654,154.72	1,612.10	846,717.20	805,825.42
8. วท.ม. วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย	1,127,492.09	678.25	507,855.72	618,958.11
9. ศศ.ม. การจัดการกีฬาและนันทนาการ	903,662.72	763.62	439,111.25	463,787.85
10. กศ.ด. สุขศึกษาและพลศึกษา	979,847.95	954.90	501,560.30	477,332.76
11. ประ.ด. วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย	1,078,809.34	648.96	485,927.57	592,232.80
12. ประ.ด. การจัดการกีฬาและนันทนาการ	269,898.15	228.00	131,164.06	138,506.03
รวม	125,433,746.31	104,695.01	61,782,871.45	63,546,179.78

สรุปผลการวิจัยการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

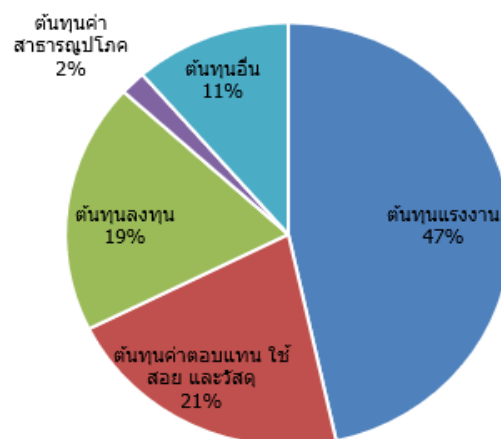
สัดส่วนของต้นทุนรวมของคณะพลศึกษา : เงินแผ่นดิน : เงินรายได้ : เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เท่ากับ 0.08 : 49.26 : 50.66 โดยสัดส่วนของต้นทุนเงินอุดหนุนจากรัฐบาลสูงที่สุด

ภาพที่ 2 ภาพประกอบสัดส่วนต้นทุนรวมของคณะพลศึกษา

ต้นทุนรวมของคณะพลศึกษา = ต้นทุนแรงงาน + ต้นทุนค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ + ต้นทุนลงทุน + ต้นทุนอื่น + ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค

สัดส่วนของต้นทุนแรงงาน : ต้นทุนค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ : ต้นทุนลงทุน : ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค : ต้นทุนอื่น เท่ากับ 47 : 21 : 19 : 11 : 2 โดยสัดส่วนของต้นทุนค่าแรงสูงที่สุด

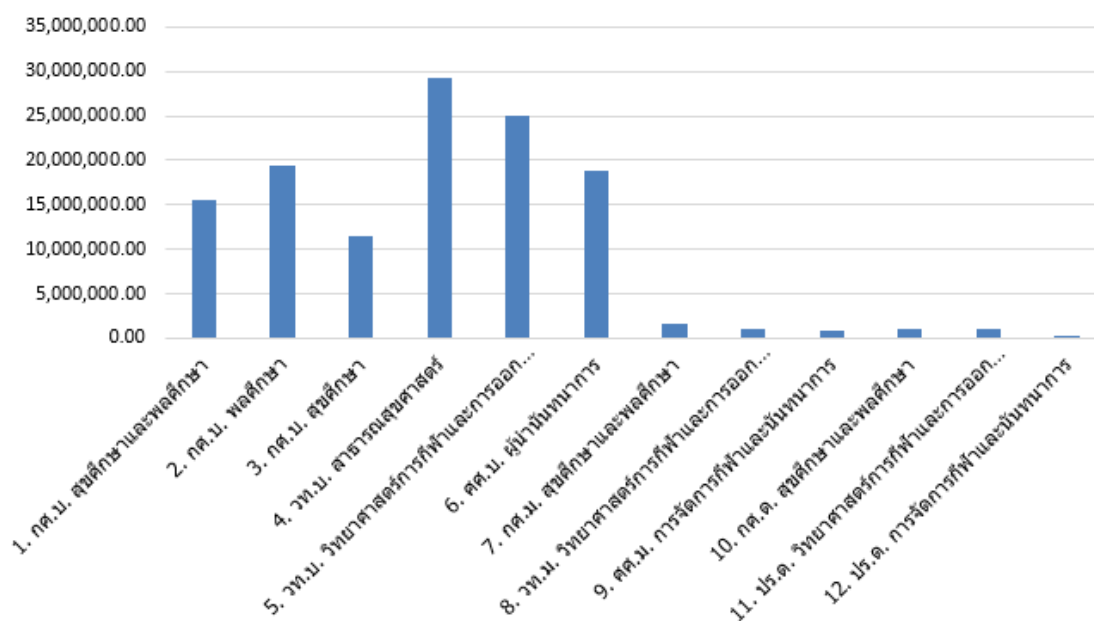

ภาพที่ 3 ภาพประกอบ ภาพรวมต้นทุนในการดำเนินงานของคณะพลศึกษา

ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย

1. ต้นทุนแรงงาน เป็นเงิน 58,388,748.88 บาท คิดเป็นร้อยละ 47
2. ต้นทุนค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ 26,448,005.78 บาท คิดเป็นร้อยละ 21
3. ต้นทุนลงทุน 24,000,223.27 บาท คิดเป็นร้อยละ 19
4. ต้นทุนอื่น 14,263,848.45 บาท คิดเป็นร้อยละ 11
5. ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค 2,332,919.93 บาท คิดเป็นร้อยละ 2

ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ภาพที่ 4 ภาพประกอบต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถเรียงลำดับต้นทุนในการดำเนินงานของแต่ละหลักสูตรของคณะพลศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แยกตามแหล่งเงิน ดังนี้

1. หลักสูตร วท.บ. สาธารณสุขศาสตร์ มีต้นทุนรวมคือ 29,291,512.14 บาท
2. หลักสูตร วท.บ. วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย มีต้นทุนรวมคือ 25,068,686.19 บาท
3. หลักสูตร กศ.บ. พลศึกษา มีต้นทุนรวมคือ 19,404,674.15 บาท
4. หลักสูตร คศ.บ. ผู้นำนันทนาการ มีต้นทุนรวมคือ 18,750,628.09 บาท
5. หลักสูตร กศ.บ. สุขศึกษาและพลศึกษา มีต้นทุนรวมคือ 15,495,007.05 บาท
6. หลักสูตร กศ.บ. สุขศึกษา มีต้นทุนรวมคือ 11,409,373.72 บาท
7. หลักสูตร กศ.บ. สุขศึกษาและพลศึกษา มีต้นทุนรวมคือ 1,654,154.72 บาท
8. หลักสูตร วท.บ. วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย มีต้นทุนรวมคือ 1,127,492.09 บาท
9. หลักสูตร ปร.ด. วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย มีต้นทุนรวมคือ 1,078,809.34 บาท
10. หลักสูตร กศ.ด. สุขศึกษาและพลศึกษา มีต้นทุนรวมคือ 979,847.95 บาท
11. หลักสูตร คศ.บ. การจัดการกีฬาและนันทนาการ มีต้นทุนรวมคือ 903,662.72 บาท
12. หลักสูตร ปร.ด. การจัดการกีฬาและนันทนาการ มีต้นทุนรวมคือ 269,898.15 บาท

อภิปรายผล

การศึกษางานวิจัยการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตรของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีต้นทุนในการดำเนินงานของแต่ละหลักสูตรของคณะพลศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

การดำเนินงานของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีต้นทุนค่าแรงปริมาณสูงที่สุด เนื่องจากผลิตบัณฑิตต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านเป็นองค์ประกอบสำคัญในการผลิตบัณฑิตในกลุ่มสาขาวิชา

ทางด้านพลศึกษา สุขศึกษา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา และสาธารณสุข โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการสอนและการวิจัย รวมถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบในการปฏิบัติงาน จึงทำให้มีต้นทุนค่าลงทุนประกอบ ในการผลิตบัณฑิต และใช้วัสดุอุปกรณ์อื่น โดยแยกรายละเอียดของแต่ละหน่วยต้นทุน

ต้นทุนแรงงาน ประกอบด้วย เงินเดือนพนักงาน/ลูกจ้าง ค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว เงินชดเชย กบข.

พนักงาน เงินชดเชยพนักงาน เงินสมทบ กบข.พนักงาน เงินสหทบสำรองเลี้ยงชีพ เงินสมทบประกันสังคม เงินช่วยการศึกษาบุตร เงินสวัสดิการการศึกษา ค่าเสริมสร้างสุขภาพ พบว่า สัดส่วนของ งบประมาณเงินแผ่นดิน :

งบประมาณเงินรายได้ : เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เท่ากับ 0.18 : 20.70 : 79.12 ต้นทุนแรงงานที่สูง เนื่องจากมีบุคลากรจำนวนมากและผู้สอนมีวุฒิการศึกษาสูง ดังนั้น เงินเดือนและค่าจ้าง เงินประจำตำแหน่งที่สูง ด้วย ประกอบกับมหาวิทยาลัยมีการปรับให้พนักงานมีความก้าวหน้าในตำแหน่ง มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการบรรจุจากลูกจ้างชั่วคราวให้เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย และมีนโยบายของรัฐบาล ให้เพิ่มฐานเงินเดือนของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ดังนั้น จึงทำให้งบบุคลากรสูงตามไปด้วย สอดคล้องกับการวิจัยของทิพยาพร ทักซี่ พบว่าคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีการเบิกจ่ายงบบุคลากรมากที่สุดเป็นอันดับ 1 บุคลากร และสอดคล้องการวิจัยของภักธนิศา เสวตเมธิกุล การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตร กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุด ได้แก่ งบบุคลากร ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการผลิตบัณฑิต

ต้นทุนค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ ได้แก่ 1) ค่าตอบแทน ประกอบด้วย ค่าตอบแทนประจำตำแหน่งผู้บริหาร ค่าตอบแทนเงินเพิ่มพิเศษ ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าตอบแทนนิสิตช่วยปฏิบัติงาน ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าเบี้ยประชุม ค่าตอบแทนจัดทำหนังสือ/ตำรา/วารสาร/วิจัย และตอบแทนอื่นๆ 2) ค่าใช้สอย ประกอบด้วย ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าเช่าอื่น ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม ค่าเบี้ยประกันภัยรถยนต์ ค่าธรรมเนียมธนาคาร และค่าใช้สอยอื่นๆ และ3) ค่าวัสดุ เช่น ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าวัสดุการศึกษา ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์ เป็นต้น พบว่า สัดส่วนของ งบประมาณเงินแผ่นดิน : งบประมาณเงินรายได้ : เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เท่ากับ 0.00: 99.53 : 79.12

ต้นทุนลงทุน ได้แก่ 1) ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง และ 2) ค่าเสื่อมราคา พบว่า เป็นต้นทุนจากงบประมาณเงินรายได้ทั้งหมด

ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค ประกอบด้วย ค่าบริการโทรศัพท์ และค่าไฟฟ้า พบว่า เป็นต้นทุนจากงบประมาณเงินรายได้ทั้งหมด

ต้นทุนอื่น ได้แก่ 1) เงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่น ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายการดำเนินโครงการ และงบสนับสนุนการดำเนินงานมหาวิทยาลัย 2) ทุนการศึกษา ประกอบด้วย ทุนการศึกษาของนิสิต และ3) วิจัย ประกอบด้วย เงินอุดหนุนโครงการวิจัย พบว่า เป็นต้นทุนจากงบประมาณเงินรายได้ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยในเชิงพรรณนา โดยใช้ข้อมูลย้อนหลังของคณะพลศึกษา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ผลการวิจัยได้ข้อมูลจากระบบบริหารทรัพยากรมหาวิทยาลัย (SWU-ERP) การปฏิบัติงานด้านงบประมาณ พัสดุ การเงินและบัญชี (SWU-Finances)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต้นทุนของหน่วยงานเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย และวางแผนในการจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากการข้อมูลจากระบบบริหารทรัพยากรมหาวิทยาลัย (SWU-ERP) เนื่อง

คณะพลศึกษามีการแยกต้นทุนค่าใช้จ่ายเป็นภาควิชา และคณะพลศึกษายังมีการบริหารการเรียนการสอนแยกแต่ละหลักสูตร ดังนั้น การเก็บต้นทุนค่าใช้จ่ายควรมีการปรับเปลี่ยนจากภาควิชาเป็นหลักสูตร

2. ข้อมูลด้านการลงทะเบียนเรียนควรมีการเชื่อมโยงกับระบบ SWU-ERP เพื่อนำเข้ารายได้ของหลักสูตร ข้อมูลภาระงานสอน ชั่วโมงการเรียนการสอน เพื่อลดขั้นตอนการทำงาน

3. ควรมีระบบสารสนเทศที่เชื่อมโยงข้อมูลด้านต่างๆ และสามารถประมวลผลได้ทันทีเมื่อปิดงบการเงิน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและทันต่อการใช้ข้อมูล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรสนับสนุนส่งเสริม ให้มีการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- [1] ดวงมณี โกมารทัต, การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- [2] ทิพย์พร ทักษิ, การศึกษาต้นทุนต่อหัว นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, รายงานการวิจัยบุคลากร (R2R), มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม, 2561
- [3] ปิยธิดา ตรีเดช, การวางแผนการเงินโรงพยาบาลของรัฐ: ทฤษฎีและปฏิบัติ (Unpublished Master's thesis), มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม, 2541.
- [4] พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546, [ออนไลน์]. เข้าถึงได้: <https://www.opdc.go.th/content/search/web>. (เข้าถึงเมื่อ: 22 กุมภาพันธ์ 2567).
- [5] สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, การบัญชีต้นทุน: แนวคิดการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และการบันทึกบัญชี, กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล, 2554.
- [6] อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์, การบัญชีต้นทุน, 2558. เข้าถึงได้: http://home.kku.ac.th/anuton/cost_accounting/cost_allocation_and_ABC.htm, (เข้าถึงเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2564).
- [7] ภคณิกา เสวตเมธิกุล, การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยรายหลักสูตร ประจำปีงบประมาณ 2557 กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยมหิดล, ปีที่ 4, ฉบับที่ 1, มกราคม – มิถุนายน, 2560.
- [8] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2557, [ออนไลน์]. เข้าถึงได้: <https://qm.kku.ac.th/downloads/hbMUA57ed3.pdf>. (เข้าถึงเมื่อ: 22 กุมภาพันธ์ 2567).

การประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา
ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Need assessment of learning management in Physical Education
Faculty core subject in Srinakharinwirot University

จาริวรรณ ปานประเสริฐ¹, จินดา ไตรเวช^{2*}
Chariwan Panprasert¹, Jinda Traiwech^{2*}

1,2 คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
1,2 Physical Education Srinakharinwirot University

*Corresponding email:chariwan@g.swu.ac.th

Received: 21 November 2024; Revised: 24 December 2024; Accepted: 26 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา กลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิตคณะพลศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังศึกษาตามหลักสูตร วิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย และผู้นำนันทนาการ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 128 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา เรียงตามลำดับความสำคัญด้วยดัชนี PNI_{modified} ด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาเนื้อหาวิชาที่เรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตสูงสุด (PNI_{modified}=0.16) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาคำถามและข้อสงสัย หรือผลการเรียนที่รวดเร็วและถูกต้องสูงสุด (PNI_{modified}=0.16) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาบริการเครือข่ายไร้สายสูงสุด (PNI_{modified}=0.14) ด้านคุณภาพอาจารย์ผู้สอนรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาช่องทางให้สัตตติดต่ออาจารย์ผู้สอนและปรึกษาได้ง่ายสูงสุด (PNI_{modified}=0.13) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาคำถามและข้อสงสัย หรือผลการเรียนที่รวดเร็วและถูกต้องสูงสุด (PNI_{modified}=0.01)

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น, การจัดการเรียนการสอน, รายวิชาแกน

Abstract

This research aimed to assess the needs for teaching core courses of the Faculty of Physical Education of the Faculty of Physical Education students. The population group was students of the Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University who were studying in the Bachelor of Science (B.Sc.) in Sports Science and Exercise and Bachelor of Arts (B.A.) in Recreation Leadership programs and registered for core courses of the Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University in the academic year 2023, totaling 128 people. The research instrument was a needs assessment form for teaching the core subjects of the Faculty of Physical Education. of students of the Faculty of Physical Education Srinakharinwirot University. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, $\bar{x}$, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) technique was used to rank the needs.

The research results found that the needs for teaching core courses of the Faculty of Physical Education of the Faculty of Physical Education students, ranked by importance using the PNI_{modified} index, in terms of the content of the core courses, were necessary for solving problems. The content of the courses was appropriate and consistent with the needs of the students the most (PNI_{modified} = 0.16). In terms of measurement and evaluation of learning outcomes in core subjects, there is the highest necessity in solving the problem of reporting scores or learning results quickly and accurately (PNI_{modified}=0.16). In terms of learning support in core subjects, there is the highest necessity in solving the problem of wireless network services (PNI_{modified}=0.14). In terms of the quality of teachers in core subjects, there is the highest necessity in solving the problem of channels for students to contact teachers and consult easily (PNI_{modified}=0.13). In terms of the process of teaching core courses There is the highest necessity in solving the problem of teaching students to think, analyze and have the highest problem-solving skills (PNI_{modified}=0.01).

Keywords: core subject , Need assessment, teaching and learning management,

บทนำ

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ มีความเจริญรุดหน้าไปอย่างมากตามความเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมไทยและสังคมโลกซึ่งกระบวนการพื้นฐานสำคัญและเป็นหัวใจของการพัฒนาอย่างบริบูรณ์รอบด้านและยั่งยืน คือการให้การศึกษา โดยการจัดการศึกษาจะต้องให้มีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ หลักสูตร ผู้สอน วิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และการวัดประเมินผล สิ่งเหล่านี้ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนเกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพ [8]

การจัดการเรียนการสอนชุดวิชาแกน คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นไปตามมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา [6] ประกอบด้วย มาตรฐานย่อย 4 ด้าน (1) ด้านการผลิตบัณฑิต (2) ด้านการวิจัย (3) ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ (4) ด้านการทํานุบํารุงศิลปะและวัฒนธรรม

ปัจจุบันคณะพลศึกษามีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีในหมวดวิชาเฉพาะ ซึ่งหมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานและวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ [5] วิชาแกนคณะพลศึกษา เป็นวิชาที่มีองค์ความรู้ที่เหมือนกันในหลักสูตรของคณะพลศึกษา และเป็นรายวิชาที่สะท้อนและสร้างอัตลักษณ์ของการเป็นนิสิตคณะพลศึกษาที่มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการปลูกฝังทางความคิด ปรัชญา และความเป็นมาของคณะพลศึกษา รวมถึงการสร้างสรรค์กิจกรรมทางสุขภาพโดยการบูรณาการองค์ความรู้ของแต่ละสาขาวิชาของคณะพลศึกษา จำนวน 6 หลักสูตร ได้แก่

1. หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา
2. หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาพลศึกษา
3. หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาสุขศึกษา
4. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์
5. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย
6. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชานันทนาการ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดนโยบายให้ทุกหลักสูตรในมหาวิทยาลัยมีวิชาแกนเพื่อเป็นอัตลักษณ์ของนิสิตแต่ละคณะ ซึ่งคณะพลศึกษามีวิชาพื้นฐานของคณะพลศึกษาที่เป็นวิชาแกน เริ่มใช้กับนิสิตในหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2566 เป็นต้นไป คณะพลศึกษามีหลักสูตรที่ใช้วิชาแกนจำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชานันทนาการ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษาของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อช่วยให้คณะพลศึกษาได้มีข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการปรับปรุงรายวิชาให้มีความเหมาะสม สอดคล้อง และสามารถตอบสนองความต้องการของนิสิตและความคาดหวังของนิสิตในอนาคต และเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำคู่มือชุดวิชาแกนคณะพลศึกษา สำหรับการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์และนิสิตคณะพลศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรหลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย จำนวน 69 คน และหลักสูตร ศิลปศาสตบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชานันทนาการ จำนวน 59 คน รวมจำนวน 128 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แบบตอบสนองคู่ (Dual-response formal) แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชาแกน 2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาแกน 3. ด้านคุณภาพอาจารย์ผู้สอนรายวิชาแกน 4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาแกน 5. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รายวิชาแกน รวมทั้งหมดเป็น 32 ข้อ โดยแบบสอบถาม ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ และสาขาวิชา/หลักสูตรที่กำลังศึกษา

ตอนที่ 2 แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีทั้งสิ้น 32 ข้อ โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิด ของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ

ในการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนตามวิธีของเบสท์ (Best, 1984) มี 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแบบประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านที่มีประสบการณ์ด้านการสอน ตรวจสอบความตรงเชิง เนื้อหา (Content Validity) และได้ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้ปรับแก้แล้วไปทดลอง ใช้กับนิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ของแบบสอบถามทั้งฉบับได้เท่ากับ .95 ซึ่งมีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับสูงผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถิติที่ใช้ในการจัดลำดับความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ Modified Priority Needs Index (PNI modified) มีสูตรดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

โดย I (Importance) หมายถึง ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด

D (Degree of Success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามาก แปลว่า มีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลพื้นฐานด้านเพศ จำนวน 128 คน พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 49.20 ข้อมูลพื้นฐานด้านสาขาวิชาที่เรียน พบว่า เป็นนิสิตสาขา วท.บ. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการออกกำลังกาย จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 53.90 และเป็นนิสิตสาขา ศศ.บ. สาขาวิชาผู้นำนันทนาการ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 46.10

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาเนื้อหาวิชาที่เรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตสูงสุด ($PNI_{\text{modified}}=0.16$) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาบริการเครือข่ายไร้สายสูงสุด ($PNI_{\text{modified}}=0.14$) ด้านคุณภาพอาจารย์ผู้สอนรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอนสูงสุด ($PNI_{\text{modified}}=0.13$) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้ตรงตามจุดประสงค์สูงสุด ($PNI_{\text{modified}}=0.12$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาการสอนให้นิสิตรู้จักคิด วิเคราะห์ และทักษะในการแก้ปัญหาสูงสุด ($PNI_{\text{modified}}=0.01$)

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชาแกน

ความต้องการจำเป็นใน	ประเมินความต้องการจำเป็น	PNI	อันดับ
---------------------	--------------------------	-----	--------

การเรียนรู้การสอน	สภาพที่คาดหวัง (I)			สภาพที่เป็นอยู่ (D)			modified	
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
1.1 เนื้อหามีความเหมาะสมทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	3.94	1.07	มาก	3.59	.87	มาก	0.09	7
1.2 จุดมุ่งหมายของเนื้อหาเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.97	1.11	มาก	3.56	1.09	มาก	0.10	4
1.3 จุดมุ่งหมายของเนื้อหาเน้นการนำความรู้ไปใช้ได้จริง	3.96	1.16	มาก	3.61	.97	มาก	0.09	6
1.4 วิชาที่เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.02	1.10	มาก	3.69	1.05	มาก	0.05	8
1.5 เนื้อหาวิชาที่เรียนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.88	1.13	มาก	3.51	1.09	มาก	0.10	5
1.6 เนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย	3.95	1.10	มาก	3.48	1.019	มาก	0.12	3
1.7 เนื้อหาวิชาที่เรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนิสิต	3.92	1.21	มาก	3.25	1.14	ปานกลาง	0.17	1
1.8 มีการจัดเนื้อหาตรงกับความต้องการของผู้เรียน	3.84	1.23	มาก	3.30	1.09	ปานกลาง	0.14	2
เฉลี่ยโดยภาพรวม	3.94	1.02	มาก	3.50	.83	ปานกลาง	0.11	

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษาของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชาแกน เรียงลำดับความสำคัญด้วยดัชนี $PNI_{modified}$ พบว่า เนื้อหาวิชาที่เรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตมีความจำเป็นในการแก้ปัญหาสูงสุด ($PNI_{modified}=0.17$) รองลงมา มีการจัดเนื้อหาตรงกับความต้องการของผู้เรียน ($PNI_{modified}=0.14$) และเนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ($PNI_{modified}=0.12$)

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาแกน

ความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอน	ประเมินความต้องการจำเป็น						PNI	อันดับ
							modified	
	สภาพที่คาดหวัง (I)			สภาพที่เป็นอยู่ (D)				
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
2.1 การสอนเนื้อหาในด้านทฤษฎีสามารถเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติได้	3.98	1.01	มาก	3.70	1.04	มาก	0.07	2
2.2 การเรียนการสอนส่งเสริมให้นิสิตมีความใฝ่รู้เพื่อพัฒนาตนเอง	3.93	1.09	มาก	3.65	.95	มาก	0.07	3
2.3 มีการสอนให้นิสิตรู้จักคิด วิเคราะห์ และทักษะในการแก้ปัญหา	4.06	1.11	มาก	3.73	.95	มาก	0.08	1
2.4 เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.92	1.07	มาก	3.94	1.02	มาก	0.01	6
2.5 มีการบูรณาการกิจกรรมเรียนรู้กับเนื้อหาวิชาเรียน	3.83	1.09	มาก	3.70	1.05	มาก	0.03	4
2.6 มีการเปิดโอกาสให้นิสิตได้สอบถาม หรือแสดงความคิดเห็นขณะทำการเรียนการสอน	4.04	1.18	มาก	4.01	1.05	มาก	0.01	5
เฉลี่ยโดยภาพรวม	3.96	.99	มาก	3.79	.82	มาก	0.04	

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาแกน เรียงลำดับความสำคัญด้วยดัชนี PNI_{modified} พบว่า การสอนให้นิสิตรู้จักคิด วิเคราะห์ และทักษะในการแก้ปัญหา มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาสูงสุด (PNI_{modified}=0.08) รองลงมา การสอนเนื้อหาในด้านทฤษฎีสามารถเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติได้ (PNI_{modified}=0.08) และการเรียนการสอนส่งเสริมให้นิสิตมีความใฝ่รู้เพื่อพัฒนาตนเอง (PNI_{modified}=0.07)

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านคุณภาพอาจารย์ผู้สอนรายวิชาแกน

ความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอน	ประเมินความต้องการจำเป็น						PNI modified	อันดับ
	สภาพที่คาดหวัง (I)			สภาพที่เป็นอยู่ (D)				
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
3.1 มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	4.09	1.10	มาก	3.81	.94	มาก	0.07	6
3.2 สามารถสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์และตรงกับเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	3.90	1.20	มาก	3.70	.98	มาก	0.05	8
3.3 สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน	3.98	1.20	มาก	3.56	1.13	มาก	0.10	3
3.4 มีความสามารถในการควบคุมชั้นเรียน	4.01	1.17	มาก	3.63	1.16	มาก	0.09	4
3.5 มีจิตวิทยาการสอนและการถ่ายทอดความรู้ที่ดี	4.01	1.09	มาก	3.79	1.04	มาก	0.05	7
3.6 มีความเอาใจใส่ และให้คำปรึกษาแก่นิสิต	4.02	1.21	มาก	3.71	1.11	มาก	0.08	5
3.7 มีการจัดเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.05	1.15	มาก	3.61	1.04	มาก	0.11	2
3.8 อาจารย์ผู้สอนมีช่องทางให้นิสิตติดต่อและปรึกษาได้ง่าย	3.97	1.20	มาก	3.33	1.26	ปานกลาง	0.16	1
เฉลี่ยโดยภาพรวม	4.00	1.04	มาก	3.64	.86	มาก	0.09	

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านคุณภาพอาจารย์ผู้สอนรายวิชาแกน เรียงลำดับความสำคัญด้วยดัชนี PNI_{modified} พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีช่องทางให้นิสิตติดต่อและปรึกษาได้ง่ายมีความจำเป็น

แก้ปัญหาสูงสุด ($PNI_{\text{modified}}=0.16$) รองลงมา การจัดเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($PNI_{\text{modified}}=0.11$) และสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน ($PNI_{\text{modified}}=0.10$)

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาแกน

ความต้องการจำเป็นในการ เรียนการสอน	ประเมินความต้องการจำเป็น						PNI modified	อันดับ
	สภาพที่คาดหวัง (I)			สภาพที่เป็นอยู่ (D)				
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล		
4.1 มีการวัดและประเมินผล ผู้เรียนได้ตรงตาม จุดประสงค์	3.89	1.15	มาก	3.45	1.06	ปาน กลาง	0.11	2
4.2 มีวิธีการวัดและ ประเมินผลที่ทำให้นิสิต สนใจเรียนมากขึ้น	3.89	1.22	มาก	3.50	1.16	ปาน กลาง	0.10	5
4.3 มีการแจ้งวิธีการวัดและ ประเมินผลกับผู้เรียน	3.86	1.20	มาก	3.47	1.268	ปาน กลาง	0.10	4
4.4 มีการแจ้งคะแนนหรือ ผลการเรียนที่รวดเร็วและ ถูกต้อง	3.88	1.17	มาก	3.26	1.26	ปาน กลาง	0.16	1
4.5 มีการประเมินผล สัมฤทธิ์ของนิสิตด้วยความ ยุติธรรม	3.92	1.25	มาก	3.52	1.12	มาก	0.10	3
เฉลี่ยโดยภาพรวม	3.89	1.125	มาก	3.44	1.03	ปาน กลาง	0.12	

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาแกน เรียงลำดับความสำคัญด้วยดัชนี PNI_{modified} พบว่า การแจ้งคะแนนหรือผลการเรียนที่รวดเร็วและถูกต้องมีความจำเป็นแก้ปัญหาสูงสุด ($PNI_{\text{modified}}=0.16$) รองลงมา ต้องการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้ตรงตามจุดประสงค์ ($PNI_{\text{modified}}=0.11$) และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนิสิตด้วยความยุติธรรม ($PNI_{\text{modified}}=0.10$)

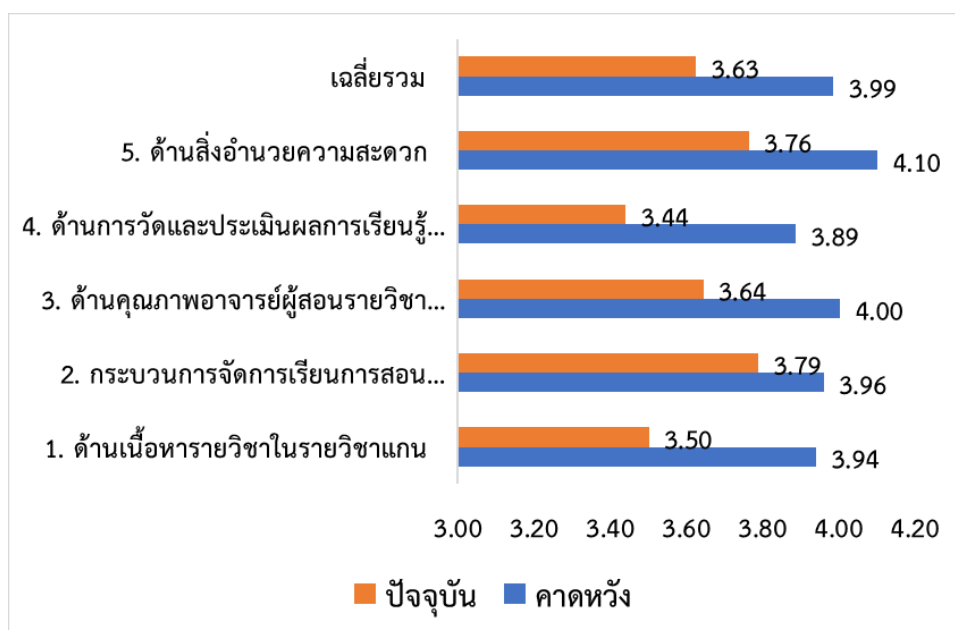
ตารางที่ 5 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รายวิชาแกน

ความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอน	ประเมินความต้องการจำเป็น						PNI modified	อันดับ
	สภาพที่คาดหวัง (I)			สภาพที่เป็นอยู่ (D)				
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
5.1 ความสะอาดเรียบร้อยของห้องเรียนและสถานที่	4.13	1.09	มาก	3.74	1.18	มาก	0.09	4
5.2 ห้องเรียนมีแสงสว่างและอุณหภูมิที่พอเหมาะ	4.18	1.05	มาก	4.27	4.65	มาก	-0.02	5
5.3 ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ในการเรียนการสอน	4.08	1.03	มาก	3.68	1.04	มาก	0.10	2
5.4 ขนาดและจำนวนห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนิสิต	4.05	1.11	มาก	3.67	1.327	มาก	0.097	3
5.5 บริการเครือข่ายไร้สาย	4.067	1.09	มาก	3.48	1.27	ปานกลาง	0.14	1
เฉลี่ยโดยภาพรวม	4.10	1.02	มาก	3.76	1.43	มาก	0.08	

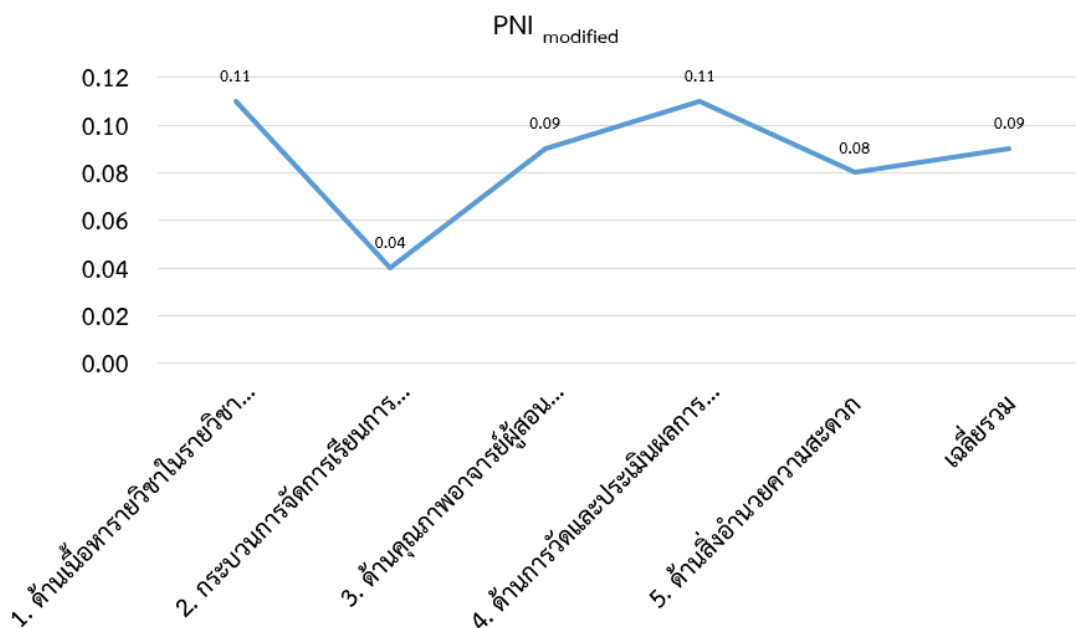
จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รายวิชาแกน เรียงลำดับความสำคัญด้วยดัชนี $PNI_{modified}$ พบว่า บริการเครือข่ายไร้สายมีความจำเป็นแก้ปัญหาสูงสุด ($PNI_{modified}=0.14$) รองลงมา ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ในการเรียนการสอน ($PNI_{modified}=0.10$) และขนาดและจำนวนห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนิสิต($PNI_{modified}=0.09$)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา ตามลำดับความสำคัญด้วยดัชนี $PNI_{modified}$ ด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาเนื้อหาวิชาที่เรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตสูงสุด

($PNI_{modified}=0.16$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาการสอนให้นิสิตรู้จัดคิด วิเคราะห์ และทักษะในการแก้ปัญหาสูงสุด ($PNI_{modified}=0.10$) ด้านคุณภาพอาจารย์ผู้สอนรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาช่องทางให้นิสิตติดต่ออาจารย์ผู้สอนและปรึกษาได้ง่ายสูงสุด ($PNI_{modified}=0.13$) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาการแจ้งคะแนนหรือผลการเรียนที่รวดเร็วและถูกต้องสูงสุด ($PNI_{modified}=0.16$) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาบริการเครือข่ายไร้สายสูงสุด ($PNI_{modified}=0.14$)

ภาพที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษาของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง

ภาพที่ 2 ดัชนี $PNI_{modified}$ แสดงลำดับความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อภิปรายผล

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เมื่อพิจารณาผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า

1. ด้านเนื้อหาวิชาในรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาเนื้อหาวิชาที่เรียนมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตสูงสุด ($PNI_{modified}=0.16$) จากการประเมินทำให้ทราบว่านิสิตมีความต้องการให้จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสาขาวิชาของนิสิตที่เลือกเรียน และเสนอให้เรียนแยกสาขา เนื่องจากเนื้อหาบางอย่างไม่ตรงตามสาขาวิชาที่เลือกเรียน เนื้อหาที่ไม่จำเป็น และหลักสูตรเข้าใจยาก คณะพลศึกษาควรมีการปรับปรุงโดยการจัดให้มีการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของรายวิชาแกนเนื้อหาและรูปแบบการสอน เพื่อให้นิสิตได้รับรู้ถึงอัตลักษณ์ของนิสิตคณะพลศึกษา

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหการสอนให้นิสิตรู้จักคิด วิเคราะห์ และทักษะในการแก้ปัญหาสูงสุด ($PNI_{modified}=0.10$) จากการประเมินทำให้ทราบว่าการเรียนการสอนวิชาแกนเป็นรายวิชาใหม่ทำให้นิสิตไม่เข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์ของรายวิชา นิสิตจึงไม่สามารถคิด วิเคราะห์ และทักษะในการแก้ปัญหาในการเรียนได้ คณะพลศึกษาควรมีการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของรายวิชาแกนเนื้อหาและรูปแบบการสอนเพื่อให้นิสิตได้รับรู้ และมีกิจกรรมในชั้นเรียนทำให้ใช้นิสิตได้ใช้ทักษะในการคิด วิเคราะห์ และทักษะในการแก้ปัญหาที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ

3. ด้านคุณภาพอาจารย์ผู้สอนรายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาช่องทางให้นิสิตติดต่ออาจารย์ผู้สอนและปรึกษาได้ง่ายสูงสุด ($PNI_{modified}=0.13$) จากการประเมินทำให้ทราบว่านิสิตหลายคน ทำให้มีปัญหาช่องทางให้นิสิตติดต่ออาจารย์ผู้สอน คณะพลศึกษา มีการจัดตั้งคณะกรรมการสอนรายวิชาแกนและมอบหมายให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบในการติดต่อและให้คำปรึกษาอย่างชัดเจน

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาการแจ้งคะแนนหรือผลการเรียนที่รวดเร็วและถูกต้องสูงสุด ($PNI_{modified}=0.16$) จากการประเมินทำให้ทราบว่านิสิตอยากให้มีแจ้งคะแนนหรือผลการเรียนที่รวดเร็วและถูกต้อง เกณฑ์การให้คะแนนที่แน่ชัดและอยากให้อาจารย์แจ้งคะแนนตามความเป็นจริง เกณฑ์การให้คะแนนที่ไม่เหมาะสมและมีการให้เกรดที่ไม่เหมาะสม ไม่มีการแจ้งคะแนนตอนหมดเทอม ทางคณะพลศึกษาควรปรับปรุงโดยมีการสื่อสารกันระหว่างอาจารย์กับนิสิตเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่ชัดเจนและเหมาะสม พร้อมทั้งชี้แจงในรายละเอียดที่ใช้ในการประเมิน ตั้งแต่เริ่มการเรียนการสอนและสิ้นสุดการเรียนการสอน และการจัดอาจารย์ผู้สอน และการวัดและประเมินผลโดยคณะกรรมการสอนวิชาแกน

5. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รายวิชาแกน มีความจำเป็นในการแก้ปัญหาบริการเครือข่ายไร้สายสูงสุด ($PNI_{modified}=0.14$) จากการประเมินทำให้ทราบว่านิสิตมีปัญหาการใช้บริการเครือข่ายไร้สายที่ไม่เสถียร ทำให้มีอุปสรรคการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตในการเรียนของนิสิต คณะพลศึกษาควรประสานกับผู้ให้บริการเครือข่ายไร้สายเกี่ยวกับปัญหาลักษณะที่ไม่เสถียร สอดคล้องกับ ทรงสิริ วิจิตรานนท์ และอรุณี อรุณเรือง. (2559). ว่าควรมีสัญญาณ wifi ที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในมหาวิทยาลัยเพื่อประสิทธิภาพในการศึกษา และสอดคล้องกับ เมฆา นวลศรี และคณะ. (2564). กล่าวว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ มีความคาดหวังสูงในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะใน ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ นักศึกษาต้องการให้มี Wifi ครอบคลุมพื้นที่ของมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยได้ จัดให้มี Wifi เพื่อให้ให้นักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยได้ใช้เพื่อประโยชน์ในด้านต่างๆ แล้ว แต่อาจยังไม่ ครอบคลุมในทุกพื้นที่หรืออาจมีคุณภาพยังไม่ดีพอ เนื่องจากปัจจุบัน สัญญาณ Wifi ถือว่า เป็นสิ่งสำคัญที่ นักศึกษาจำเป็นต้องใช้เพื่อเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในการศึกษาเรียนรู้ทั้งในระบบ การเรียนรู้ตามอัธยาศัยตาม ความถนัดและความสนใจ ความบันเทิง ใช้ในการเรียนผ่านระบบออนไลน์ หรือเข้าถึงข้อมูล และสอดคล้องกับบัญชา โพธิ์ทัย. (2551). ที่ได้กล่าวว่า ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Information and Communication Technology : ICT)การนำเทคโนโลยี Wireless LAN มาใช้ในสถาบันการศึกษาโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อต้องการสร้างช่องทางในการเชื่อมต่อกับระบบสารสนเทศให้กับนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระบบ เป็น Intranet ซึ่งได้แก่ระบบ E-Learning, ระบบ Hybrid รวมทั้งระบบที่เป็น Internet ให้กับนักศึกษาเพื่อ เป็นประโยชน์ในการค้นคว้าหรือการทำวิจัย จะทำให้ผู้ใช้งานโดยทั่วไปมีความพึงพอใจในการใช้งานระบบ Wireless LAN และทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพในการค้นคว้าและงานวิจัยด้านข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการศึกษาวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา

2. ควรมีเปรียบเทียบประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนรายวิชาแกนคณะพลศึกษา
ของนิสิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกสาขาวิชา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอนในมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้อง อื่น ๆ เช่น
กลุ่มอาจารย์ผู้สอน กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูล สารสนเทศ เชิงเปรียบเทียบ
มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- [1] กจิตตา ชินพิทักษ์วัฒนา, “การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้ดูแลเด็กในการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยทารกวัย
เตาะแตะในสถานรับเลี้ยงเด็ก,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.
- [2] ทรงสิริ วิจิราพันธ์ และคณะ, รายงานผลการศึกษาเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัด
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร, 2559.
- [3] ทิศนา ขัมมณี, กระบวนการเรียนรู้ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- [4] บัญชา โพธิ์ทัย, การประเมินคุณภาพโครงข่าย Wi-Fi มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, โครงการศึกษาค้นคว้าด้วย
ตนเอง หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศและ
การสื่อสาร, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2551.
- [5] ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565.
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้: [https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-
standard/item/6942-2022-07-22-03-17-22](https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/6942-2022-07-22-03-17-22) (เข้าถึงเมื่อ: 18 กรกฎาคม 2567).
- [6] ประกาศราชกิจจานุเบกษา กฎกระทรวง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้:
https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/A/020/T_0003.PDF (เข้าถึงเมื่อ: 18
กรกฎาคม 2567).
- [7] เมษา นวลศรี และคณะ, การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน ของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, Journal of Roi Kaensarn
Academi, ปีที่ 6 ฉบับที่ 6 มิถุนายน 2564.
- [8] วาสนา คุณาภิสิทธิ์, การสอนพลศึกษา, กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์, 2539.
- [9] สุนันท์ หนองทอง และคณะ, การประเมินความต้องการจำเป็นในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของ
หลักสูตรการควบคุมจราจรทางอากาศภาคทฤษฎีในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของสถาบันการบินพล
เรือน, รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการด้านการบินระดับชาติ ครั้งที่ 2; วันที่ 22 กันยายน 2565 ;
กองวิชาการบริหารการบิน สถาบันการบินพลเรือน กระทรวงคมนาคม กรุงเทพมหานคร, หน้า 75
2565.
- [10] สุวิมล ว่องวานิช, การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3), กรุงเทพฯ: วิ.พรีนซ์ (1991), 2558.

**การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา
เพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์**
**Development of Digital Literacy Skills for Education Personnel to Support
Digital Thailand**

ธัญเทพ สิทธิเชื้อ^{1*}, ศศิพิมพ์ สายกระสุน²

Thanyathep Siithisua¹, Sasipim Saikasoon²

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹ Educational Faculty, Surindra Rajabhat University

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

² Educational Faculty, Surindra Rajabhat University

*Corresponding email: thanyatsep.s@srur.ac.th

Received: 25 November 2024; Revised: 21 December 2024; Accepted: 24 December 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในงานวิจัย 1) แบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย 3) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 70 โรงเรียน กำหนดผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 140 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มจำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) สภาพปัจจุบันระดับสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความสามารถด้านการควบคุมและปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ ความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล และ ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดการโครงการ ระดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการพัฒนาสมรรถนะความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล และความสามารถด้านผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม ทั้ง 7 องค์ประกอบ ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายจำนวน 14 ข้อ

คำสำคัญ: สมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัล; บุคลากรทางการศึกษา; ดิจิทัลไทยแลนด์

Abstract

This research aimed to: 1) investigate the current status, needs, and expectations regarding the development of digital literacy skills among educational personnel in Surin Province; and 2) study and propose policies for enhancing digital literacy competency among educational personnel to support Digital Thailand. The research tools were: 1) a questionnaire to assess the current status, needs, and expectations for developing digital literacy skills among educational personnel; 2) a focused-group discussion record aimed at exploring a proposed policy; and 3) an assessment form to evaluate the suitability, feasibility, and potential benefits of the proposed policies for enhancing digital literacy competency among educational personnel to support Digital Thailand. The sample group consisted of 70 schools under the Surin Secondary Educational Service Area Office. The participants consisted of school administrators, teachers, and educational personnel, totaling 140 individuals and 5 experts in the focus group.

The research findings are as follows: 1) Overall, the current level of digital competency among educational personnel is at a high level. When considering each aspect, it was found that every component was at a high level, arranged from highest to lowest in order as follows: ability to understand and utilize digital technology; ability to control and comply with legal regulations, policies, and standards in digital management; ability in digital technology to enhance organizational potential; ability to design processes and service delivery via digital systems to improve the quality of government work; ability to drive digital transformation; ability of digital leadership; and ability of strategic and project management. In general, the need for developing the digital literacy skills of educational personnel in Surin Province is at a high level. When considering each aspect, the study showed that the needs for developing abilities in driving digital transformation and digital leadership were at the highest level. Overall, the expectation regarding the development of digital literacy skills was at the highest level. 2) Information derived from focused-group discussions was analyzed using a content analysis technique, and 14 proposed policies to develop digital literacy skills among educational personnel to support Digital Thailand are provided.

Keywords: Digital literacy skills; Educational personnel; Digital Thailand

บทนำ

ปัจจุบันโลกเริ่มเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีดิจิทัลจะไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานเฉกเช่นที่ผ่านมาอีกต่อไป หากแต่จะหลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริงและจะเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจกระบวนการผลิต การค้า การบริการ และกระบวนการทางสังคมอื่นๆ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปอย่างสิ้นเชิง ประเทศไทยจึงต้องเร่งนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยในบริบทของประเทศไทยเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถตอบปัญหาความท้าทายที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่หรือเพิ่มโอกาสในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร [1]

การพัฒนาดังกล่าวจึงสร้างทั้งโอกาสและความท้าทาย ให้แก่ประเทศและภาครัฐ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 30 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ร่างแผนปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2561 - 2565 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และแนวคิดประเทศไทย 4.0 : โมเดลขับเคลื่อนสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ได้กล่าวถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างเต็มรูปแบบในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ รวมถึงการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ เข้าด้วยกัน เพื่อการปรับสมดุล และ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ยกระดับงานบริการประชาชนสู่ความเป็นเลิศ และตอบสนอง ความต้องการของ ผู้รับบริการอย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2559 – 2579) ตามที่ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้นำเสนอ โดยกำหนดให้การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็น รัฐบาลดิจิทัล และการพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล เป็นสองในยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) หมายถึงประเทศไทยที่สามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [2]

ทักษะด้านดิจิทัลที่จำเป็นของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ความสามารถ 2) ความรู้ 3) ประสบการณ์ และ 4) คุณลักษณะ นอกจากนี้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาล ดิจิทัล จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ความสามารถด้านการ ควบคุมและปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล 3) ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อ ยกระดับศักยภาพองค์กร 4) ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนา คุณภาพงานภาครัฐ 5) ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดการโครงการ 6) ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล และ 7) ความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน [3] ซึ่งสมรรถนะการ ใช้งานดิจิทัลดังกล่าว จะทำให้บุคลากรทางการศึกษา สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการบริหาร จัดการ สามารถพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) รูปแบบใหม่ ๆ ที่จะส่งผลเกิดการ เปลี่ยนแปลงสมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพและสามารถเป็นบุคคลที่พร้อมแก่การ ปรับเปลี่ยนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Thailand)

พิศเจริญ ต้นจำปา [4] ได้กล่าวว่า สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ยังมีความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล ของบุคลากรทางการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา จะเห็นได้จากพันธกิจ ข้อที่ 6 ที่ว่า “ส่งเสริมระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อมุ่งสู่ Thailand 4.0” และในระดับหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษายังไม่มีการ กำหนดนโยบายในระดับพื้นที่อย่างแท้จริง อีกทั้งจังหวัดสุรินทร์มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และได้มีการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์จังหวัดสุรินทร์ เพื่อวิเคราะห์ กลั่นกรอง จัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์ แนวทาง และเป้าหมายการจัดการศึกษาของจังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ จากความสำคัญและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) โดยกำหนดเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานในการวางแผนและกำหนดนโยบายด้านการศึกษาใน ระดับจังหวัดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของบุคลากร ทางการศึกษาพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

2. เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand)

3. เพื่อประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) โดยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัล ประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ ความหมายของสมรรถนะ ความหมายของสมรรถนะดิจิทัล องค์ประกอบของสมรรถนะดิจิทัล แนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ

2. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับดิจิทัลไทยแลนด์ ประกอบด้วย ความหมายของดิจิทัลไทยแลนด์ สถานภาพการพัฒนาด้านดิจิทัลในประเทศไทย วิสัยทัศน์ และเป้าหมายการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย และยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

สมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน [5] ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล(Digital Literacy) หมายถึง ความสามารถในการนำประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้เพื่อการพัฒนางานและพัฒนาองค์กร ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 2 ความสามารถด้านการควบคุมกำกับ และการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบาย และมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล (Digital Governance, Standard, and Compliance) หมายถึง ความสามารถในการสื่อสาร ถ่ายทอด และประยุกต์ใช้ความรู้ ความเข้าใจด้านนโยบาย กฎหมาย และมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อการปฏิบัติงานหรือปรับปรุงแนวทางการทำงานให้ดีขึ้น

ด้านที่ 3 ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร (Digital Technology) หมายถึง ความสามารถในการคัดสรร เลือกหรือนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในองค์กร เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบ/กระบวนการ การดำเนินงาน และการให้บริการให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล

ด้านที่ 4 ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ (Digital Process and Service Design) หมายถึง ความสามารถในการออกแบบและปรับปรุงกระบวนการทำงาน หรือการให้บริการ โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการเพิ่มความรวดเร็วและลดข้อผิดพลาดต่าง ๆ โดยให้นำเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมมายกระดับคุณภาพงานบริการ

ด้านที่ 5 ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์ และการจัดการโครงการ (Strategic and Project Management) หมายถึง ความสามารถในการขับเคลื่อนองค์กรดิจิทัล ทั้งในมิติของการสร้าง/บริหารการเปลี่ยนแปลง องค์กร เพื่อไปสู่องค์กรดิจิทัลการสร้างวัฒนธรรมองค์กรดิจิทัล การสื่อสารองค์กร การสร้างแนวร่วม/การมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกระดับ

ด้านที่ 6 ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) หมายถึงความสามารถในการเป็นผู้นำองค์กรดิจิทัล (Digital Leadership) ในมิติของการทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการทีมที่มีคุณภาพ การตัดสินใจที่มีคุณภาพ การสื่อสาร จูงใจและเจรจาต่อรอง การกระตุ้นการเรียนรู้ และการเป็นแบบอย่าง (Role model) การพัฒนาภาวะผู้นำให้แก่บุคลากร เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล

ด้านที่ 7 ความสามารถในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล (Digital Transformation) หมายถึง ความสามารถในการขับเคลื่อนองค์กรดิจิทัลทั้งในมิติของการสร้าง/บริหารการเปลี่ยนแปลงไปสู่องค์กรดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมองค์กรดิจิทัล การสื่อสารองค์กร การสร้างแนวร่วม/การมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกระดับ

ดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) หมายถึง ประเทศไทยที่สามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จะมีเป้าหมายในภาพรวม ดังต่อไปนี้

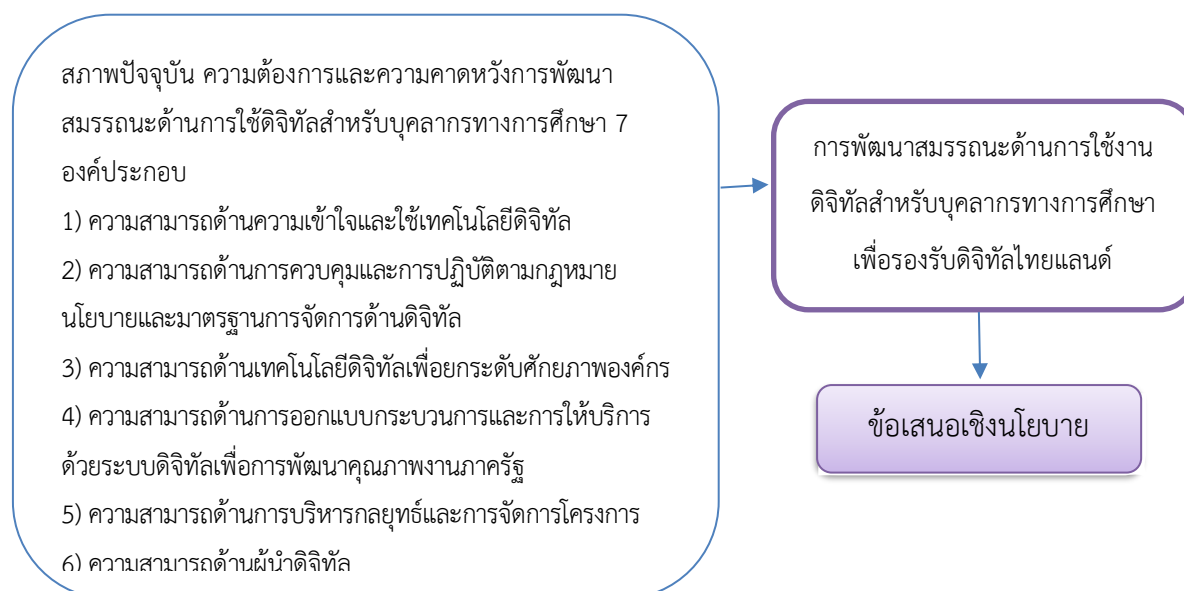
1. ปฏิรูปกระบวนการทัศน์การทำงานและการให้บริการของภาครัฐ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย มุ่งเน้นการพัฒนาระยะยาวอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีแต่เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมฉบับนี้ จึงกำหนดภูมิทัศน์ดิจิทัล เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาและเป้าหมายใน 4 ระยะ

โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยใช้กรอบทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน [5] กำหนด ที่ นร 1013/ว6 ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2561

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับ Digital Thailand โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยใช้กรอบทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด ที่ นร 1013/ว6 ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2561 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน [5]

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับ Digital Thailand ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งการขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

1. การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Study) การศึกษาทบทวนวรรณกรรม เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัล ตามหลักการเชิงวิชาการหรือทฤษฎีหรือการดำเนินการตามโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงวิชาการจากผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัล เพื่อเป็นองค์ประกอบและข้อคำถามเพื่อนำไปสู่การเก็บข้อมูลเชิงลึก

ขั้นที่ 3 การศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงวิชาการจากผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

ขั้นที่ 4 สร้างแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา

ขั้นที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 140 คน

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์และสรุประดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังนี้

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 85 โรงเรียน ประกอบด้วย สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 57 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 16 โรงเรียน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 12 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาร์ยามาเน่ ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็น ชั้นภูมิ โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์ยามาเน่ และกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มที่ยอมรับได้ (Sampling Error) เท่ากับ .05 ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์จำนวน 70 โรงเรียน คำนวณเทียบสัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรแต่ละชั้นภูมิแบบเป็นสัดส่วน สุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก (Lottery) และกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 140 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 70 คน และครู 70 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา และข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา

4. ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้ ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ กรอบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด ตามกรอบแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ความสามารถด้านการควบคุมและการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการ

จัดการด้านดิจิทัล 3) ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร 4) ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ 5) ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดการโครงการ 6) ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล และ 7) ความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับประเภทและลักษณะของเครื่องมือ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

5.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การปฏิบัติงานราชการ วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

5.2 ตอนที่ 2 ระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และความคาดหวังของการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาความสามารถด้านการใช้ดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ความสามารถด้านการควบคุมและการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล 3) ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร 4) ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ 5) ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดการโครงการ 6) ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล และ 7) ความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล

6. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

6.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ ดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา และวิธีการสร้างแบบประเมิน

6.2 สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ความสามารถด้านการควบคุมและการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล 3) ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร 4) ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ 5) ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดการโครงการ 6) ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล และ 7) ความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล ฉบับร่าง

6.3 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ฉบับร่าง เสนอต่อที่ปรึกษาโครงการวิจัยเพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6.4 นำแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือเป็นนักวิชาการหรืออาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัย มีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา หรือ เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือการวัดผลประเมินผลหรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก

6.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) โดยการพิจารณาให้คะแนนความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่สร้างขึ้นกับวัตถุประสงค์หรือคุณลักษณะ จากนั้นนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence : IOC) พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 สำหรับข้อคำถามที่ได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.60 ควรพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง หรือตัดทิ้ง ซึ่งจากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ผลปรากฏว่าได้ข้อคำถามผ่านเกณฑ์ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 จำนวน 41 ข้อ

6.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องและได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง และไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้ให้ข้อมูลที่มิใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา กำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน

6.7 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 41 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ซึ่งในการหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ที่ระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นที่ .93

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 1 การศึกษาระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินการประสานขอหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อแนะนำตัวและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบเอกสารและรูปแบบออนไลน์ (Google Form) โดยการส่งช่องทางการเข้าถึงผ่าน Link และภาพ QR-code และกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามไม่เกิน 15 วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือ และรวบรวมแบบสอบถามที่ได้คืนมาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ราชการ วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distributions) และค่าร้อยละ (Percentages)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ที่ครอบคลุมเนื้อหาความสามารถด้านการใช้ดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 องค์ประกอบ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลผลโดยนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเป็นช่วงตามค่าคะแนน บุญชม ศรีสะอาด [6] ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวัง อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวัง อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวัง อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวัง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

9. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 การศึกษาระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการและความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

9.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

9.1.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence : IOC) โดยใช้สูตรของ Rovinelli and Hambleton ยุทธ ไกยวรรณ และกุสุมา ผลาพรหม [7]

9.1.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach

9.1.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 ศึกษาและประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์

2. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์

การดำเนินการในระยะที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1.1 นำผลการวิจัยที่ได้จากระยะที่ 1 โดยนำค่าเฉลี่ยรายข้อที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวมในแต่ละองค์ประกอบ มาเรียงลำดับเพื่อนำมาเป็นแนวคำถามในการยกร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

1.2 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) แบ่งตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 2 การศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับประเภทและลักษณะของเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบ่งตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยการยกร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้เครื่องมือได้แก่แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ ได้แก่

3.1 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน/สังกัด วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ จำแนกตามองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ความสามารถด้านการควบคุมและการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล 3) ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร 4) ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ 5) ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดการโครงการ 6) ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล และ 7) ความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา/วิธีการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ประกอบด้วย ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่ และระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน/กระทรวงศึกษาธิการ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

3.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ แบบประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) ความเหมาะสมของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ 2) ความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยพิจารณาคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือตามแนวคิดของ Likert (Likert's Rating Scale)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลผลโดยนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเป็นช่วงตามค่าคะแนน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาระดับสภาพปัจจุบัน สมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ระดับสภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์เพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.87) ความสามารถด้านการควบคุมและปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.94) ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.96) ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.95) ความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 1.00) ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.99) และ ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดการโครงการ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.97)

2. ระดับความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการพัฒนาสมรรถนะความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.74) และความสามารถด้านผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.73)

3. ระดับความคาดหวังการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.56) ความสามารถด้านการควบคุมและปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.66) และ ด้านความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

4. การศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับประเภทและลักษณะของเครื่องมือ แบ่งตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยการยกย่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้เครื่องมือได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอต่อที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อพิจารณาความเหมาะสม ภาษา และความถูกต้องของข้อความ

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวมแยกตามรายด้าน จากระยะที่ 1 มาเรียงลำดับและกำหนดเป็นกรอบประเด็นคำถามในการยกย่องข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ ที่มีค่าเฉลี่ยรายข้อที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวมในแต่ละองค์ประกอบ มากำหนดเป็นกรอบประเด็นคำถามแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อยกย่องข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยวัดองค์ประกอบจากน้อยไปมาก ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับสภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปมาก

องค์ประกอบสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัล	ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล			
1. ท่านสามารถใช้งานดิจิทัลเพื่อการสร้างสื่อดิจิทัล เช่น ใช้โปรแกรมสร้างเว็บ ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการทำงาน ใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ ใช้โปรแกรมจัดการทำงานของหน้าจอ ใช้โปรแกรมตัดต่อสื่อภาพเคลื่อนไหว	3.68	.98	มาก
2. ท่านสามารถใช้งานดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงานร่วมกัน เช่น การจัดการภัยคุกคามด้านความมั่นคงปลอดภัย การปฏิบัติตามหลักการเพื่อรักษาความปลอดภัย การปฏิบัติตามหลักการใช้งานเว็บเบราว์เซอร์อย่างปลอดภัย และการจัดการรูปแบบการพิสูจน์ตัวตน	3.70	.97	มาก
3. ท่านสามารถใช้งานเครื่องมือด้านดิจิทัลหรือแอปพลิเคชันในโปรแกรมตารางคำนวณสำหรับการปฏิบัติงาน เช่น จัดการตารางคำนวณ ปรับแต่งข้อมูลในแผ่นงาน จัดรูปแบบข้อมูลในแผ่นงาน พิมพ์แผ่นงาน ใช้สูตรฟังก์ชันเพื่อการคำนวณ การแทรกวัตถุลงบนแผ่นงาน และการป้องกันแผ่นงาน	3.82	.91	มาก
4. ท่านสามารถเข้าถึงและตระหนักดิจิทัลในการใช้งานเพื่อความมั่นคงปลอดภัย เช่น การใช้บัญชีรายชื่อ การป้องกันภัยคุกคาม การป้องกันมัลแวร์ ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย และใช้อินเทอร์เน็ตอย่างถูกต้อง	3.88	.84	มาก
ความสามารถด้านการควบคุมและปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล			
1. ท่านสามารถประยุกต์ใช้กรอบการดำเนินงานร่วมกันสำหรับพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เช่น มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการทำงานดิจิทัล การจัดทำแผนงานหลัก เป้าหมายและบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม	3.66	.97	มาก
ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการยกระดับศักยภาพองค์กร			
1.ท่านสามารถจัดทำสถาปัตยกรรมองค์กร เพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลดิจิทัล	3.45	1.03	มาก
2. ท่านสามารถกำกับการใช้งานสถาปัตยกรรมองค์กร เช่น การจัดทำทะเบียนสถาปัตยกรรมองค์กร การกำหนดขั้นตอนการใช้งานสถาปัตยกรรมองค์กร หรือ การควบคุมการใช้งานสถาปัตยกรรมองค์กร	3.49	1.02	มาก
ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ			
1. ท่านสามารถวางกลยุทธ์การให้บริการสมาร์ตดิจิทัลและนำสู่การปฏิบัติ เช่น การจัดทำแผนนำทางบริการดิจิทัลแบบเชื่อมโยง การสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.59	.97	มาก
2. ท่านสามารถสร้างนวัตกรรมบริการ โดยการออกแบบกระบวนการทำงานของการบริการดิจิทัล การออกแบบสารสนเทศสำหรับการให้บริการ	3.59	.96	มาก

3. ท่านสามารถออกแบบนวัตกรรมบริการ เช่น กำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ การสรุปความต้องการบริการดิจิทัล ระบุองค์ประกอบสำคัญของการออกแบบบริการดิจิทัล เพื่อให้เกิดการบริการตามที่ต้องการ	3.61	.96	มาก
ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดการโครงการ			
1. ท่านสามารถจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อการบูรณาการสำหรับองค์กรดิจิทัล เช่น จัดทำแผนลงทุนทรัพยากร การให้การสนับสนุนทรัพยากร	3.46	1.07	มาก
ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล			
1. ท่านสามารถนำการพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีมแบบข้ามหน่วยงาน เช่น สร้างและบริหารทีมทำงานจากหลายหน่วยงานที่มีระดับทักษะดิจิทัลที่ต่างกัน การสร้างกลไกสนับสนุนการทำงานแบบดิจิทัลแบบบูรณาการ	3.57	1.03	มาก
2. ท่านสามารถเข้าใจองค์กรดิจิทัลและสื่อสารต่อยอดการเปลี่ยนแปลง เช่น การนำการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสู่การบูรณาการและกระบวนการอัตโนมัติ การกำหนดกรอบการทำงานองค์กรดิจิทัล เป็นต้นแบบที่ดีในการปฏิบัติงานดิจิทัลด้วยข้อมูล	3.59	.98	มาก
ความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล			
1. ท่านสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลดิจิทัล เช่น สร้างกลยุทธ์เพื่อเปลี่ยนผ่านสู่วัฒนธรรมการทำงานแบบดิจิทัล การสร้างความมีส่วนร่วมและหลักคิดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนสู่รัฐบาลดิจิทัล	3.56	1.01	มาก
2. ท่านสามารถคาดการณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	3.59	.95	มาก
3. ท่านสามารถบริหารจัดการกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่องค์กรดิจิทัล เช่น สร้างความตระหนักและเข้าใจถึงความสำคัญและความเร่งด่วนของการเปลี่ยนผ่านสู่องค์กรดิจิทัล	3.61	.96	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ลำดับค่าเฉลี่ยที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวมของระดับสภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ พิจารณาตามรายองค์ประกอบ ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีจำนวน 4 ข้อ ความสามารถด้านการควบคุมและการปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล มีจำนวน 1 ข้อ ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการยกระดับศักยภาพองค์กร มีจำนวน 2 ข้อ ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ มีจำนวน 1 ข้อ ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดโครงการ มีจำนวน 3 ข้อ ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล มีจำนวน 2 ข้อ และความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล มีจำนวน 3 ข้อ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ ที่มีค่าเฉลี่ยรายข้อที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวมในแต่ละองค์ประกอบ มากำหนดเป็นกรอบประเด็นคำถามแบบบันทึกสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อยกร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายองค์ประกอบจากน้อยไปมาก

จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ และข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายรวมทั้งสิ้นจำนวน 14 ข้อ ได้แก่ 1) จัดทำโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน หรือการทำงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นประจำและต่อเนื่อง 2) กำหนดโครงการอบรมพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน เช่น ทักษะการแชร์ข้อมูลที่เป็นจริง และฝึกทักษะที่มีการนำไปใช้งาน

จริงไว้ในแผนปฏิบัติการ 3) กำหนดให้ผู้บริหารได้พัฒนาตัวเองในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยเฉพาะการใช้งาน Application Social Online ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา 4) มีการส่งเสริมให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ และการใช้งานที่ถูกต้อง เช่นการผลิตสื่อการสอนออนไลน์ 5) จัดทำโปรแกรมการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาด้านทักษะดิจิทัล อย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมทุกหน่วยงาน 6) กำหนดการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยให้ครอบคลุมคุณครูทุกคน 7) กระตุ้นให้บุคลากรตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล และความสำคัญของการเรียนรู้ ปรับตัวให้ทันยุค แล้วส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการพัฒนาตนเองด้านการใช้ดิจิทัล 8) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญกับการใช้งานดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อวงการการศึกษาและมีวิจรณ์ญานมากยิ่งขึ้น 9) การทำความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้ จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น โดยให้มหาวิทยาลัยเป็นพี่เลี้ยง เพื่อให้ครูผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับความรู้และขยายผลต่อให้ครูในโรงเรียนต่อไป 10) ให้มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการใช้ดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นแกนนำเพื่อนำไปถ่ายทอดขยายผลต่อ 11) ส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษามีทักษะด้านการวิจัยด้านการใช้งานดิจิทัลเพื่อยกระดับสมรรถนะการใช้ดิจิทัล 12) กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบสนับสนุนงบประมาณสำหรับการพัฒนาสมรรถนะการใช้ดิจิทัลอย่างเหมาะสม 13) กำหนดหลักเกณฑ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาที่สามารถเชื่อมโยงถึงการประเมินผลการปฏิบัติราชการ และ 14) มีการให้ความรู้สร้างความตระหนัก และตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย กรอบธรรมาภิบาลและหลักปฏิบัติดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ รายละเอียด ดังนี้

5.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. =0.61) และความเป็นไปได้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. =0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2 กำหนดโครงการในการอบรมพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน เช่นทักษะการแชร์ข้อมูลที่เป็นจริง และฝึกทักษะที่มีการนำไปใช้งานจริง ข้อ 6 กำหนดการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยให้ครอบคลุมคุณครูทุกคน และ ข้อ 9 การทำความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้ จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น โดยให้มหาวิทยาลัยเป็นพี่เลี้ยง เพื่อให้ครูผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับความรู้และขยายผลต่อให้ครูในโรงเรียนต่อไป มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) และข้อ 14 มีการให้ความรู้สร้างความตระหนัก และตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย กรอบธรรมาภิบาลและหลักปฏิบัติดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

5.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ พบว่า โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. =0.54) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 จัดทำโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน หรือการทำงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นประจำและต่อเนื่อง ข้อ 9 การทำความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้ จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น โดยให้มหาวิทยาลัยเป็นพี่เลี้ยง เพื่อให้ครูผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับความรู้และขยายผลต่อให้ครูในโรงเรียนต่อไป ข้อ 14 มีการให้ความรู้สร้างความตระหนัก และตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย กรอบธรรมาภิบาลและหลักปฏิบัติดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) ข้อ 2 กำหนดโครงการในการอบรมพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน เช่นทักษะการแชร์ข้อมูลที่เป็นจริง และฝึกทักษะที่มีการนำไปใช้งานจริง ข้อ 4 มีการส่งเสริมให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ และการใช้งานที่ถูกต้อง เช่นการผลิตสื่อการสอนออนไลน์ ข้อ 11 ส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการวิจัยด้าน

การใช้งานดิจิทัลเพื่อยกระดับสมรรถนะการใช้ดิจิทัล ข้อ 12 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบสนับสนุนงบประมาณสำหรับการพัฒนาสมรรถนะการใช้ดิจิทัลอย่างเหมาะสม และ ข้อ 13 กำหนดหลักเกณฑ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาที่สามารถเชื่อมโยงถึงการประเมินผลการปฏิบัติราชการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) นอกนั้นมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ (Digital Thailand) มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลเพื่อเป็นการขยายผลการวิจัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป ดังนี้

1. ระดับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และความคาดหวังของการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับ Digital Thailand โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบันระดับสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ความสามารถด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความสามารถในการควบคุมและปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร ความสามารถด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัล เพื่อการพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ ความสามารถด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล และ ความสามารถด้านการบริหารกลยุทธ์และการจัดการโครงการ สืบเนื่องมาจากแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา และนโยบายภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อให้มีทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียน อีกทั้งสามารถนำทักษะด้านดิจิทัลไปวางแผนและดำเนินการพัฒนาตนเองรวมถึงผู้อื่นให้เท่าทันบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก ประเทศ ภาครัฐและเป็นส่วนหนึ่งของการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัลได้ สอดคล้องกับพิศเจริญ ต้นจำปา [4] ที่ศึกษาแนวทางการยกระดับสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์พบว่า ระดับสภาพปัจจุบันของสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเนื่องจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นที่มีนโยบายกำหนดให้สถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพสำหรับการบริหารให้เป็นระบบ สอดคล้องกับ นิภาพร รอดไพบูลย์ [8] ที่ศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ในด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล พบว่า มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจาก ผู้บริหารมีความชำนาญหรือความสามารถในการกระทำหรือการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนำมาปรับใช้ในสถานศึกษา สามารถเก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาในระบบออนไลน์ ตลอดจนการสั่งการที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยี มีการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนในชั้นนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและจัดทำสื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์สถานศึกษาได้

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ ซึ่งได้จากการสนทนากลุ่ม ทั้ง 7 องค์ประกอบ โดยใช้การสนทนากลุ่ม จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายจำนวน 14 ข้อ อภิปรายผล ดังนี้

หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดทำโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนหรือการทำงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นประจำและต่อเนื่อง มีการกำหนดโครงการอบรมพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน เช่น ทักษะการแชร์ข้อมูลที่เป็นจริง และฝึกทักษะที่มีการนำไปใช้งานจริงไว้ในแผนปฏิบัติราชการ กำหนดให้ผู้บริหารได้พัฒนาตัวเองในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยเฉพาะการใช้งาน

แอปพลิเคชันสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา มีการส่งเสริมให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ และการใช้งานที่ถูกต้อง เช่นการผลิตสื่อการสอนออนไลน์ นอกจากนี้จะต้องมีการจัดทำโปรแกรมการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาด้านทักษะดิจิทัล อย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกหน่วยงาน ซึ่งการกำหนดการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยให้ครอบคลุมคุณครูทุกคน มีการกระตุ้นให้บุคลากรตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลและความสำคัญของการเรียนรู้ ปรับตัวให้ทันยุค แล้วส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการพัฒนาตนเองด้านการใช้ดิจิทัล ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญกับการใช้งานดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อวงการการศึกษา และมีวิจยารณญาณมากยิ่งขึ้นนอกจากนั้นจะต้องมีการทำความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้ จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น โดยให้มหาวิทยาลัยเป็นพี่เลี้ยง มีการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษามีทักษะด้านการวิจัยด้านการใช้งานดิจิทัลเพื่อยกระดับสมรรถนะการใช้ดิจิทัล อีกทั้งจะต้องกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบสนับสนุนงบประมาณสำหรับการพัฒนาสมรรถนะการใช้ดิจิทัลอย่างเหมาะสม รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาที่สามารถเชื่อมโยงถึงการประเมินผลการปฏิบัติงาน และการให้ความรู้สร้างความตระหนัก และตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย กรอบธรรมาภิบาลและหลักปฏิบัติดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิวิมล ม่วงกล้า [9] ที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านความสามารถทางดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางส่งเสริมความสามารถทางดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ได้แก่ การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถทางดิจิทัลและกฎหมายเทคโนโลยีดิจิทัลให้กับครูและบุคลากรนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน การจัดตั้งกลุ่มเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ การสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาความสามารถทางดิจิทัล และ สร้างต้นแบบครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3. การประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์

การประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ พื้นที่การศึกษาสุรินทร์ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จึงสรุปได้ว่าแนวทางข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับดิจิทัลไทยแลนด์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ได้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรทางการศึกษาพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2559 – 2579) ตามที่ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้นำเสนอ โดยกำหนดให้การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล และการพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์และ วาสนาไทย วิเศษสัตย์ [10] กระทรวงศึกษาธิการยังกำหนดประเด็นด้านสมรรถนะการใช้งานดิจิทัลเป็นเชิงนโยบายไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานคุณวุฒิและมาตรฐานการศึกษาชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันธิดา ปฏิวรณ [11] ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นว่าการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมมีความเป็นประโยชน์มากที่สุด รองลงมาคือด้านความเหมาะสม ส่วนด้านความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยนำเสนอผ่านคณะกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาระดับจังหวัด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาและเปรียบเทียบผลระดับสมรรถนะด้านการใช้งานดิจิทัลสำหรับบุคลากรทางการศึกษาที่อาจจะผลต่อการเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ที่ได้พิจารณาอนุมัติทุนอุดหนุนงานวิจัย วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ประจำปีงบประมาณ 2566 ผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ภายใต้แผนงานการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม หอมคำ เป็นผู้อำนวยการแผนงาน

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาจากคุณอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ชัย กากแก้ว ที่ปรึกษา งานวิจัย ขอขอบพระคุณท่าน ดร.กิตติภัทท์ ไกรเพชร ดร.สำเร็จ บุญโต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเศษ ชินวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ วัฒนกรสิริ ท่านคำปุ่น บุญเชิญ ท่านประยงค์ เครือแก้ว ท่านสุระ บุญมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดำเกิง โถทอง ผู้ทรงคุณวุฒิ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนา จินดาศรี คณบดี คณะครุศาสตร์ คณาจารย์ สังกัดกลุ่มวิชาพื้นฐานและบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามกระบวนการวิจัย และขอขอบคุณคุณ รองผู้อำนวยการพิเศษ ดันจำปา คุณครูศิริลักษณ์ วงษ์คำ ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

บรรณานุกรม

- [1] กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2562.
- [2] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล. <https://www.ocsc.go.th/civil-servant-development/civil-servant-development-plan/roadmap/>, 2563.
- [4] พิเศษจริญ ดันจำปา, แนวทางการยกระดับสมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 17(3), 132-145, 2566.
- [5] สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2561.
- [6] บุญชม ศรีสะอาด, วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2556.
- [7] ยุทธ ไกยวรรณ และกุสุมา ผลาพรหม, พื้นฐานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม, 2553.
- [8] นิภาพร รอดไพบุลย์, ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง. 9(1): 22-43. 2565.

- [9] ศศิมล ม่วงกล้า, การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านความสามารถทางดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดสระบุรี.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2562.
- [10] ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ และวาสนาไทย วิเศษสัตย์. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถดิจิทัลของ
นักศึกษาวิชาชีพครู. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 15(1), 106-117. 2563.
- [11] นันธิดา ปฏิวรณ, รูปแบบการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 9(5) : 1927-1939. 2564.

**การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุระดับคณะและสำนักใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ**
**Study of working conditions of faculty and office level procurement officers
at Sisaket Rajabhat University**

ศรีสุดา จันทร
Srisuda Chanthorn

สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Office of the President, Sisaket Rajabhat University

*Corresponding email: srisuda@sskru.ac.th

Received: 4 December 2024; Revised: 23 December 2024; Accepted: 26 December 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ กลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพัสดุระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 50 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านการแจกจ่าย ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ ด้านการควบคุม ด้านการจำหน่ายพัสดุ และด้านการจัดหาพัสดุตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ควรส่งเสริมให้หน่วยงานจัดทำแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีและให้มีการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน ควรพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบงานพัสดุได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดรายละเอียดของพัสดุให้ถูกต้อง ควรพัฒนาเจ้าหน้าที่พัสดุให้มีการจัดทำบันทึกบัญชีการจ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายที่กำหนด ควรอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่พัสดุให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนกประเภทพัสดุและการบำรุงรักษาพัสดุ และควรอบรมเจ้าหน้าที่พัสดุ ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายพัสดุ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการจำหน่ายพัสดุ

คำสำคัญ : สภาพการปฏิบัติงาน, เจ้าหน้าที่พัสดุ

Abstract

The study aimed to achieve the following objectives: 1) study the working conditions of the faculty and office level procurement officers in Sisaket Rajabhat University, 2) study the development guidelines for the working conditions of the faculty and office level procurement officers in Sisaket Rajabhat University. The target group is 50 faculty and office level procurement officers in Sisaket Rajabhat University, using purposive selection. The research instrument is a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results found that 1) The working conditions of the faculty and office level procurement officers in Sisaket Rajabhat University are found to be at a moderate level overall. When considering each aspect, the aspects with the highest to lowest average values are distribution, planning, and determining the demand for procurement, control, distribution, and procurement, respectively. 2) Guidelines for the development of the working conditions of the faculty and office level procurement officers in Sisaket Rajabhat University The agency should be encouraged to prepare an annual procurement action plan and monitor the results of the operation. Personnel responsible for procurement work should be developed to have knowledge and understanding of specifying the details of the procurement correctly. Procurement officers should be developed to record the payment account correctly according to the specified regulations and laws. Procurement officers should be trained to provide knowledge and understanding of the classification of procurement and maintenance of procurement. Procurement officers should be trained to promote knowledge of the regulations and laws related to the distribution of procurement, and a manual for the distribution of procurement should be created.

Keywords: working conditions, Procurement Officers

บทนำ

งานพัสดุมีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กรทุกๆ องค์กร เนื่องจากพัสดุเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถจะก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาและงบประมาณ ทันท่วงทีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การมีความพร้อมด้านวัสดุครุภัณฑ์สามารถทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้เพราะถ้าองค์กรใดขาดหลักการ จัดการงานพัสดุที่ดีแล้วการทำงานย่อมจะเกิดความล่าช้าและสิ้นเปลืองอันเป็นเหตุทำให้องค์กรนั้นด้อยประสิทธิภาพ เนื่องจากงานพัสดุเป็นงานที่สนับสนุนแผนงานของโครงการต่างๆซึ่งได้วางแผนไว้ให้มีพัสดุพอใช้ตลอดเวลาทำงานและโครงการดำเนินไปได้ และแม้แต่งานด้านอื่นๆ นั้นจะประสบผลสำเร็จไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายพัสดุ [5] หน่วยงานพัสดุจึงเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้างพัสดุและการบริหารพัสดุเป็นงานสายสนับสนุนให้บริการอำนวยความสะดวกในการบริหารงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้มีประสิทธิภาพ

เจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุ ใช้หลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 หมวด 1 บททั่วไป [1] (กับหลักการดังต่อไปนี้ 1) คุ่มค่า โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุ ที่เหมาะสมและชัดเจน 2) โปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน 3) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ล่วงหน้าเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสม โดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ 4) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบ

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่าเจ้าหน้าที่พัสดุหรือผู้ที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระเบียบไม่เข้าใจขั้นตอนและแนวทางการปฏิบัติงาน อาจทำให้เจ้าหน้าที่พัสดุดูคิดว่าเรื่องเกี่ยวกับงานพัสดุเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก ซับซ้อน เข้าใจยาก จึงไม่ค่อยสนใจ ไม่ให้ความร่วมมือ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานปฏิบัติอย่างมากผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงสภาพการปฏิบัติงานและความต้องการในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพในการปฏิบัติงานและความต้องการในการปฏิบัติงานรวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง สภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนัก ในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการสร้างเครื่องมือการวิจัย สัมภาษณ์ผลการวิจัย และประกอบผลการนำเสนอวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

งานพัสดุเป็นงานที่ต้องมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การบริหารงานพัสดุ อย่างมีประสิทธิภาพควรมีขั้นตอนในการปฏิบัติ 6 ขั้นตอนโดยเริ่มจาก 1) การวางแผนงานพัสดุ 2) การจัดองค์การงานพัสดุ 3) การจัดหาพัสดุ 4) การควบคุมพัสดุ 5) การเก็บรักษา พัสดุและ 6) การจำหน่ายพัสดุ [4]

1. การวางแผนงานพัสดุนั้นการวางแผนงานพัสดุเป็นการคาดการณ์ไว้ ล่วงหน้าว่าสำนักงานต้องการใช้พัสดุประเภทใด จำนวนเท่าใด เวลาใด และการคาดการณ์นั้น จะถูกต้องได้ ผู้บริหารสำนักงานควรดำเนินการสำรวจความต้องการและการจัดลำดับ ความสำคัญของพัสดุ

2. การจัดองค์การงานพัสดุงานพัสดุเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ จัดหาควบคุมและบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ เป็นงานหนึ่งของสำนักงานที่มีความ ซับซ้อนค่อนข้างมาก จึงต้องมีการจัดองค์การเพื่อให้การดำเนินงานด้านพัสดุเป็นไปด้วย ความถูกต้องเรียบร้อยการจัดองค์การพัสดุมีลักษณะเหมือนกับการจัดองค์การอื่น ๆ คือ มีการจำแนกความสัมพันธ์ของงาน และหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ หรือที่เรียกว่าจัดโครงสร้าง องค์การลักษณะงานพัสดุจะถูกจำแนกและจัดหมวดหมู่ไว้ได้แก่ งานด้าน เอกสาร งานบัญชี งานเก็บรักษาพัสดุ และงานซ่อมบำรุง

3. การจัดหาพัสดุการจัดหาหรือการจัดซื้อ (Procurement) หมายถึง กระบวนการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุที่ ต้องการ (Acquisition) เป็นการซื้อพัสดุทุก ชนิดทั้งที่มีการติดตั้งทดลอง และบริการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยมีคุณสมบัติ มี จำนวน ที่ถูกต้องและนำไปยังสถานที่ที่ต้องการจัดหาเริ่มต้นด้วยการกำหนดความต้องการและจบลงด้วยการได้มาซึ่ง ความต้องการการจัดหาจะต้องเกี่ยวข้องกับระเบียบ กฎ และคำสั่ง หน่วยงานการประมาณหรือรู้ถึงความต้องการ

4. การควบคุมพัสดุ การควบคุมพัสดุเป็นการจัดให้มีพัสดุอย่างเพียงพอ ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานได้อย่าง ต่อเนื่องและเป็นการกำกับดูแลไม่ให้เกิดการมีพัสดุ มากเกินความจำเป็นในที่นี้จะกล่าวถึงการควบคุมพัสดุทางบัญชีคือ การ ลงบัญชีจำนวน พัสดุแต่ละครั้งที่มีการรับและจ่ายพัสดุจะต้องระบุราคาพัสดุดังกล่าวเป็นจำนวนมูลค่าเท่าใด นอกจากนี้การ ควบคุมพัสดุทางบัญชีต้องสมบูรณ์ และแสดงสถิติจำนวนพัสดุที่จ่าย ให้กับส่วนงานต่าง ๆ รวมทั้งจำนวนที่ไม่สามารถจ่ายได้ (ค้างจ่าย) ให้กับผู้ใช้หน่วยงาน

5. การเก็บรักษาพัสดุ หมายถึงการนำพัสดุไปเก็บรักษาในคลังพัสดุ เพื่อบรรเทาการนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต เพื่อให้ การเก็บรักษาพัสดุเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ควรยึดถือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานเก็บรักษาพัสดุและหน้าที่ของคลัง พักในการ เก็บรักษาพัสดุ

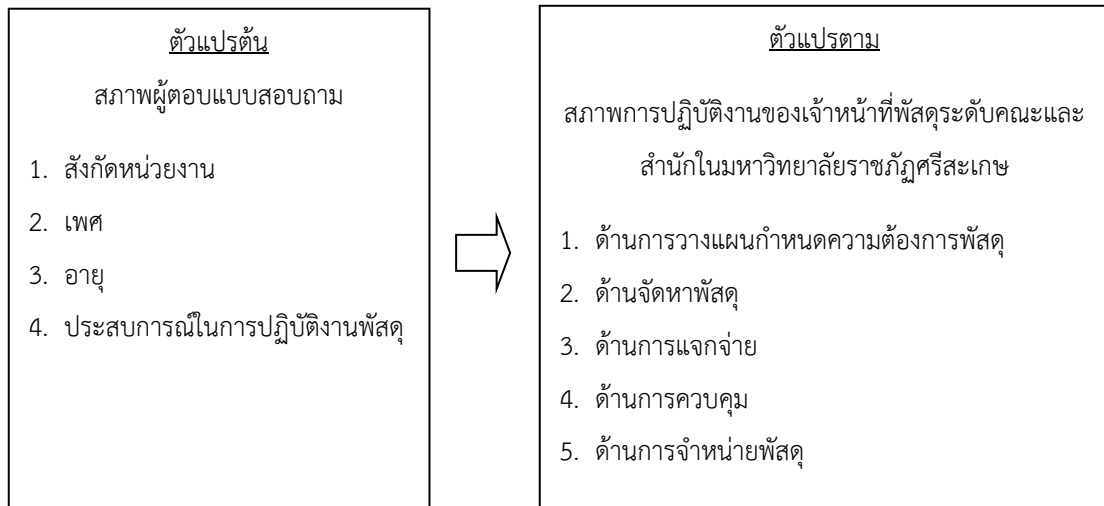
6. การจำหน่ายพัสดุ หมายถึง การปฏิบัติการในการจัดพัสดุต่าง ๆ โดยเฉพาะครุภัณฑ์ที่เกินความต้องการหรือที่ เหลือใช้ออกไปจากระบบการควบคุม และเก็บรักษาโดยให้เจ้าหน้าที่พัสดุรายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ เพื่อพิจารณา สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งลงมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ทำได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และผู้ทำการศึกษาได้ นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1.1 ตัวแปรต้น คือ สภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สังกัดหน่วยงาน เพศ อายุ และประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานพัสดุ

1.2 ตัวแปรตาม คือ สภาพการปฏิบัติงานพัสดุ ของเจ้าหน้าที่พัสดุนระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ศรีสะเกษ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ ด้านจัดหาพัสดุ ด้านการแจกจ่าย ด้านการควบคุม และ ด้านการจำหน่ายพัสดุ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบของงานวิจัยเชิงการศึกษาข้อมูลจากการสำรวจ (survey research) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวข้องกับในการเลือกศึกษา ในการศึกษาคครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 50 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย อาจารย์ จำนวน 16 คน หัวหน้างาน จำนวน 15 คน เจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนัก ในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 19 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สังกัดหน่วยงาน เพศ อายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนัก ในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert แต่ละระดับมีเกณฑ์ค่าคะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-Ended)

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย โดยเริ่มจากการทบทวนวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรที่จะต้องนำมาสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามในการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ที่ได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์ในด้านเกี่ยวข้องกับงานพัสดุ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ตรงตามวัตถุประสงค์ (IOC : Item Objective Congruence) โดยประเมินจากค่า 0 ถึง +1 ค่าความสอดคล้องที่เข้าใกล้ 0 หมายถึงเครื่องมือมีความสอดคล้องต่ำ และค่าความสอดคล้องที่เข้าใกล้ 1 หมายถึงเครื่องมือมีความสอดคล้องสูง โดยผู้ศึกษาใช้ความสอดคล้องที่ระดับ 0.50 ขึ้นไป เป็นข้อคำถามในการศึกษา
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
- 3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 50 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 50 ฉบับ โดยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่า เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100 และไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนัก

ในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ในด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ ด้านการจัดหาพัสดุ ด้านการแจกจ่าย ด้านการควบคุม และด้านการจำหน่ายพัสดุ ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่พัสดุในระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ รวมจำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับและแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่และร้อยละ

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละ เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสังกัดหน่วยงาน

สังกัดหน่วยงาน	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ
สำนักงานอธิการบดี	5	10.00
สำนักส่งเสริมและบริการวิชาการ	5	10.00
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	4.00
สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม	2	4.00
สถาบันวิจัยและพัฒนา	2	4.00
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์	8	16.00
คณะครุศาสตร์	7	14.00
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	6	12.00
คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี	5	10.00
วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง	6	12.00
คณะพยาบาลศาสตร์	2	4.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสังกัดหน่วยงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนโดยส่วนมากไปหาน้อย ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดสังกัดคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 16.00 สังกัดคณะครุศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 14.00 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง คิดเป็นร้อยละ 12.00 สำนักงานอธิการบดี สำนักส่งเสริมและบริการวิชาการ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี คิดเป็นร้อยละ 10.00 คณะพยาบาลศาสตร์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม สถาบันวิจัยและพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 1.2 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ
ชาย	13	26.00
หญิง	37	74.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากเป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 74.00 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 26.00

ตารางที่ 1.3 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	2	4.00
อายุ 30-35 ปี	15	30.00
อายุ 36-40 ปี	8	16.00
อายุ 41-45 ปี	11	22.00
อายุ 46-50 ปี	13	26.00
อายุมากกว่า 50 ปี	1	2.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากไปหาน้อย โดยเรียงตามลำดับ คือ อายุ 30-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 อายุ 46-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.00 อายุ 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.00 อายุ 36 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.00 อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.00 และอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.00

ตารางที่ 1.4 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพัสดุ

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพัสดุ	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	25	50.00
ระหว่าง 6-10 ปี	8	16.00
ระหว่าง 11-15 ปี	5	10.00
มากกว่า 15 ปี	12	24.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพัสดุ พบว่า โดยส่วนมากไปหาน้อย โดยเรียงตามลำดับ คือ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพัสดุ น้อยกว่า 5 ปี

คิดเป็นร้อยละ 50.00 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพัสดุ มากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.00 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพัสดุ ระหว่าง 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.00 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพัสดุ ระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ ด้านการจัดหาพัสดุ ด้านการแจกจ่าย ด้านการควบคุม และด้านการจำหน่ายพัสดุ ซึ่งในแต่ละด้านมีรายละเอียดสรุปตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยภาพรวมรายด้าน

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง	μ	σ	แปลผล
1. ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ	3.20	0.91	ปานกลาง
2. ด้านการจัดหาพัสดุ	2.84	0.99	ปานกลาง
3. ด้านการแจกจ่าย	3.25	1.40	ปานกลาง
4. ด้านการควบคุม	3.14	1.09	ปานกลาง
5. ด้านการจำหน่ายพัสดุ	3.04	1.11	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม	3.09	0.92	ปานกลาง

จากตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยภาพรวมรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.09, \sigma = 0.92$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย โดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านการแจกจ่าย ($\mu = 3.25, \sigma = 1.40$) ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ ($\mu = 3.20, \sigma = 0.91$) ด้านการควบคุม ($\mu = 3.14, \sigma = 1.09$) ด้านการจำหน่ายพัสดุ ($\mu = 3.04, \sigma = 1.11$) และด้านการจัดหาพัสดุ ($\mu = 2.84, \sigma = 0.99$)

ตารางที่ 2.2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ

ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ	μ	σ	แปลผล
1. หน่วยงานภายในมีการจัดทำแผนการจัดซื้อ/จัดจ้าง	3.28	1.29	ปานกลาง
2. มีการกำหนดแผนการจัดซื้อ/จัดจ้างไว้ แต่ไม่ได้ดำเนินการตามที่กำหนด	2.56	1.07	ปานกลาง
3. จัดทำแผนการจัดซื้อ/จัดจ้าง โดยมีข้อมูลที่เพียงพอและสอดคล้องกับระยะเวลาและความต้องการของผู้ใช้	3.24	1.04	ปานกลาง
4. การวางแผนการจัดซื้อ/จัดจ้างในปริมาณที่เหมาะสมต่อการใช้งาน	3.32	1.30	ปานกลาง

5. แผนการจัดซื้อ/จัดจ้าง จัดลำดับความสำคัญ และ ระยะเวลาที่ต้องการใช้พัสดุ	3.18	1.32	ปานกลาง
6. แผนการจัดซื้อ/จัดจ้างระบุระยะเวลาแล้วเสร็จเหมาะสม ทันต่อความต้องการใช้	3.58	1.37	มาก
7. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ	3.58	1.11	มาก
8. มีการปรับลดงบประมาณหลังการทำแผนการจัดซื้อ/ จัดจ้าง	2.86	1.29	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม	3.20	0.91	ปานกลาง

จากตารางที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนัก ในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.20$, $\sigma = 0.91$) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก โดยเรียงตามลำดับ คือ แผนการจัดซื้อ/จัดจ้างระบุระยะเวลาแล้วเสร็จเหมาะสม ทันต่อความต้องการใช้ ($\mu = 3.58$, $\sigma = 1.37$) งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ ($\mu = 3.58$, $\sigma = 1.11$) การวางแผนการจัดซื้อ/จัดจ้างในปริมาณที่เหมาะสมต่อการใช้งาน ($\mu = 3.32$, $\sigma = 1.30$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการกำหนดแผนการจัดซื้อ/จัดจ้างไว้ แต่ไม่ได้ดำเนินการตามที่กำหนด ($\mu = 2.56$, $\sigma = 1.07$)

ตารางที่ 2.3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนัก ในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านการจัดหาพัสดุ

การจัดหาพัสดุ	μ	σ	แปลผล
1. มีแบบสำรวจความต้องการใช้พัสดุทุกปี	2.82	1.26	ปานกลาง
2. แบบสำรวจความต้องการมีข้อมูลเกี่ยวกับการใช้พัสดุ ครบถ้วนเพียงพอและชัดเจน	2.90	1.20	ปานกลาง
3. ผู้ใช้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลตามแบบสำรวจความ ต้องการในการระบุความต้องการพัสดุ	3.12	1.21	ปานกลาง
4. พัสดุขาดตลาดหรือเลิกผลิต	2.50	1.28	น้อย
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม	2.84	0.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนัก ในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านการจัดหาพัสดุ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.84$, $\sigma = 0.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ผู้ใช้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลตามแบบสำรวจความต้องการในการระบุความต้องการพัสดุ ($\mu = 3.12$, $\sigma = 1.21$) แบบสำรวจความต้องการมีข้อมูลเกี่ยวกับการใช้พัสดุครบถ้วนเพียงพอและชัดเจน ($\mu = 2.90$, $\sigma = 1.20$) มีแบบสำรวจความต้องการใช้พัสดุทุกปี ($\mu = 2.82$, $\sigma = 1.26$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ พัสดุขาดตลาดหรือเลิกผลิต ($\mu = 2.50$, $\sigma = 1.28$)

ตารางที่ 2.4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนัก ในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านการแจกจ่าย

การแจกจ่าย	μ	σ	แปลผล
1. มีการบันทึกบัญชีการรับตามระเบียบ	3.32	1.45	ปานกลาง
2. มีการบันทึกบัญชีการจ่ายตามระเบียบ	3.18	1.42	ปานกลาง
3. มีการบันทึกบัญชีคงเหลือตามระเบียบ	3.24	1.39	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม	3.25	1.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านการแจกจ่าย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.25$, $\sigma = 1.40$) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ มีการบันทึกบัญชีการรับตามระเบียบ ($\mu = 3.32$, $\sigma = 1.45$) ด้านมีการบันทึกบัญชีคงเหลือตามระเบียบ ($\mu = 3.24$, $\sigma = 1.39$) และมีการบันทึกบัญชีการจ่ายตามระเบียบ ($\mu = 3.18$, $\sigma = 1.42$)

ตารางที่ 2.5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านการควบคุม

การควบคุม	μ	σ	แปลผล
1. มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานด้านคลังพัสดุและบัญชีพัสดุอย่างชัดเจน	3.44	1.37	ปานกลาง
2. มีการจัดทำทะเบียนคุมพัสดุให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันตามแบบฟอร์มที่ระเบียบกำหนด	3.26	1.37	ปานกลาง
3. มีการจัดทำบัญชี/ทะเบียนคุมพัสดุ และการตรวจสอบพัสดุอย่างสม่ำเสมอ	3.14	1.44	ปานกลาง
4. มีการจัดทำบัญชี/ทะเบียน ประเภทพัสดุ และครุภัณฑ์ให้ถูกต้อง	3.22	1.39	ปานกลาง
5. ผู้รับผิดชอบภายในประจำหน่วยงานภายใน ไม่มีการสำรวจพัสดุที่มีอยู่ว่าชำรุด/สูญหาย/เสียหาย อย่างไร	3.12	1.10	ปานกลาง
6. พักผู้มีจำนวนมากหลายประเภท หลายรายการ เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมได้อย่างทั่วถึง	2.70	1.07	ปานกลาง
7. กรณีที่จัดหาพัสดุน่าใหม่ ผู้รับผิดชอบบันทึกบัญชี/คุมพัสดุให้ครบถ้วน	3.16	1.41	ปานกลาง
8. ผู้รับผิดชอบการดูแลพัสดุ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ความรอบคอบ ในการควบคุม บำรุงรักษาพัสดุอย่างถูกต้องวิธี	3.04	1.26	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม	3.14	1.09	ปานกลาง

จากตารางที่ 2.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านการควบคุม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.14$, $\sigma = 1.09$) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก โดยเรียงตามลำดับ คือ มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานด้านคลังพัสดุและบัญชีพัสดุอย่างชัดเจน ($\mu = 3.44$, $\sigma = 1.37$) มีการจัดทำทะเบียนคุมพัสดุให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันตามแบบฟอร์มที่ระเบียบกำหนด ($\mu = 3.26$, $\sigma = 1.37$) มีการจัดทำบัญชี/ทะเบียน ประเภทพัสดุ และครุภัณฑ์ให้ถูกต้อง ($\mu = 3.22$, $\sigma = 1.39$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ พักผู้มีจำนวนมากหลายประเภท หลายรายการ เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมได้อย่างทั่วถึง ($\mu = 2.70$, $\sigma = 1.07$)

ตารางที่ 2.6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านการจำหน่ายพัสดุ

การจำหน่ายพัสดุ	μ	σ	แปลผล
1. ผู้ใช้ไม่ทราบระเบียบ วิธีการและขั้นตอน การขออนุมัติ ดำเนินการจำหน่ายพัสดุที่ชำรุดหมดสภาพการใช้งานที่ถูกต้อง	3.02	1.29	ปานกลาง
2. ผู้รับผิดชอบงานพัสดุประจำหน่วยงานให้ ความสนใจต่อการจำหน่ายพัสดุ	3.06	1.35	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม	3.04	1.11	ปานกลาง

จากตารางที่ 2.6 ผลการวิเคราะห์แสดงเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ด้านการจำหน่ายพัสดุ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.04, \sigma = 1.11$) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ผู้รับผิดชอบงานพัสดุประจำหน่วยงานให้ ความสนใจต่อการจำหน่ายพัสดุ ($\mu = 3.06, \sigma = 1.35$) และผู้ใช้ไม่ทราบระเบียบ วิธีการและขั้นตอน การขออนุมัติดำเนินการจำหน่ายพัสดุที่ชำรุดหมดสภาพการใช้งานที่ถูกต้อง ($\mu = 3.02, \sigma = 1.29$)

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เสนอ โดยนำเนื้อหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอประเด็นตรงกันหรือใกล้เคียงกัน โดยส่วนมากมาจัดทำเป็นประเด็นเดียวกัน สรุปได้ดังนี้

3.1 ควรส่งเสริมให้หน่วยงานจัดทำแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี และให้มีการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน

3.2 ควรพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานพัสดุให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดรายละเอียดของพัสดุให้ถูกต้อง

3.3 ควรพัฒนาเจ้าหน้าที่พัสดุให้มีการจัดทำบันทึกบัญชีการจ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายที่กำหนด

3.4 ควรอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่พัสดุ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนกประเภทพัสดุ และการบำรุงรักษาพัสดุ

3.5 ควรจัดอบรมเจ้าหน้าที่พัสดุ ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายพัสดุ และจัดทำคู่มือการจำหน่ายพัสดุ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการวิจัยสภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ ระดับคณะและสำนักในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จากองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ ด้านการจัดหาพัสดุ ด้านการแจกจ่าย ด้านการ

ควบคุม และด้านการจำหน่ายพัสดุ โดยผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ [6] ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของปฏิบัติงานพัสดุ มหาลันเรศวร พบว่า ปัญหาการบริหารงานพัสดุ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน ด้านการจัดหาพัสดุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ [6] ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของปฏิบัติงานพัสดุ มหาลันเรศวร พบว่า ปัญหาการบริหารงานพัสดุ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน ด้านการแจกจ่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ [2] ได้ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารพัสดุ ของเทศบาลนครตรัง ได้กล่าวว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ซื้อ พักได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับพัสดุอย่างทั่วถึง ด้านการควบคุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ [2] ได้ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารพัสดุ ของเทศบาลนครตรัง ได้กล่าวว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ซื้อ พักได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับพัสดุอย่างทั่วถึง รวมถึงจัดทำคู่มือวิธีการใช้งานพัสดุอย่างละเอียด เพื่อประโยชน์ต่อการบำรุงรักษาในเบื้องต้น ทั้งยังเป็นการประหยัดงบประมาณในการซ่อมแซม ด้านการจำหน่ายพัสดุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ งานวิจัยของ [3] ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานพัสดุในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองเพชรบุรี ได้กล่าวว่า ควรมีการฝึกอบรมพัฒนาให้มีความรู้ด้านการจัดจำหน่ายพัสดุ อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เนื่องจากมีปัญหามากที่สุด

2. ผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ พบว่า

2.1 ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุนั้น ควรส่งเสริมให้หน่วยงานจัดทำแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี และให้มีการกำกับติดตามผลการดำเนินการ

2.2 ด้านการจัดหาพัสดุนั้น ควรพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานพัสดุให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดรายละเอียดของพัสดุให้ถูกต้อง

2.3 ด้านการแจกจ่ายนั้น ควรพัฒนาเจ้าหน้าที่พัสดุให้มีการจัดทำบันทึกบัญชีรายจ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายที่กำหนด

2.4 ด้านการควบคุม นั้น ควรอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่พัสดุให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนกประเภทพัสดุ และการบำรุงรักษาพัสดุ

2.5 ด้านการจำหน่ายพัสดุนั้น จัดอบรมเจ้าหน้าที่พัสดุ ควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายพัสดุและจัดทำคู่มือการจำหน่ายพัสดุ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

หน่วยงานควรเพิ่มสถานที่ในการจัดวางพัสดุสำหรับการจำหน่ายพัสดุ และควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้บริการงานพัสดุในช่วงเวลาเร่งด่วน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการบริหารพัสดุของหน่วยงานและควรศึกษากลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารพัสดุในระดับคณะและสำนัก รวมถึงสถาบัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ที่ได้พิจารณาอนุมัติทุนอุดหนุนงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

บรรณานุกรม

- [1] กรมบัญชีกลาง. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ภาครัฐ พ.ศ.2560. (2560, 23 สิงหาคม).
- [2] กวรรณ จริงจิตร. (2553). ศักยภาพการบริหารพัสดุของเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง. ปริญญานิพนธ์ วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [3] ลดาวัลย์ พรหมณ้อย. (2554). ปัญหาการบริหารงานพัสดุในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- [4] วันทนี แสนภักดี, พรทิพย์ วีระสวัสดิ์ และธิดา พาหอม. (2553,หน้า132-145) การจัดการพัสดุและสำนักงาน. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- [5] สุกัญญา ศรีทับทิม. (2555). กลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [6] อูรา วงศ์ประสงค์ชัย. (2556).“ศึกษาปัญหาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ” มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1. หน้า 139-148.

Sisaket Rajabhat University Journal
Vol.18 No.3 September - December 2024

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา (5 ธันวาคม 2550)
319 ถนนไทยพวนท่า ตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองฯ จังหวัดศรีสะเกษ 33000
โทร : 045-617982 อีเมลล์ : journal@sskru.ac.th

